תוניסיה - ישראל

6.2.69 — 19.11.73

דיווחים מקונגרסים, ועידות, והעברה לחו"ל; סיכומי פגישות וראיונות- בתוניסיה. קטעי עיתונות וכו'

טוניסיה - ש.י.א

1972-1973

90/11

שם תיק : תוניסיה-ישראל - דיווחים
מזהה פיזי : חצ-7056/11
מזהה פריט : 000364a
כתובת : 3-312-3-5-3
תאריך הדפסה 27/09/2016

גנזך המדינה

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

דיון - לשיחה עם [illegible]

[illegible] ישראל

ס ו ד י

- אישי -

אל: המשרד

מס: 84

מאת: וינה

נשלח: 191800 נוב. 73

מ י י ד י

מרוז.

הסופר טורברג הציע לי להפגש עם בן סלח אצלו. הנל היה שר תיכנון ותכנון בתוניס אח"כ נאס ולבסוף יצא לאירופה. האיש קשור לאינטרנציונל הסוציאליסטי ומסגורר - - מסתתר באירופה. מאמרו בעילום שם פורסם כבר בארבייטר צייטונג - מתון וביסוד חיובי כלפינו. הדבר חשוב גם כלפי ידידים כפיטרמן וחבריו המחשיבים האיש שלדעתם עתידו לפניו. האכסניה בטוחה וגם הדיסקרטיות. אשרנא בחוזר כי הוא יוצא. תשובה חיובית תאפשר לבקר אצל טורברג ולראותו עוד ביום שישי.

פטיש

שה"ח מנכ"ל מרוז

אב/רא

תל-אביב, 17 באוקטובר 1973

תיק [illegible]

לכבוד
מר י. פדרמן
בית אמריקה
שד' שאול המלך 35
תל - אביב

מר פדרמן הנכבד,

רב תודות לך על מכתבך מה-16.10 על צירופיו.

רשמנו בפנינו בתודה את הצעתו הנדיבה של מר ריימונד בהן. אולם, בשלב זה לא נראית לנו הצעתו כדבר שיכול להביא תועלת.

בברכה,

אברהם קדרון

יקותיאל פדרמן

16 אוקטובר 1973

לכבוד
מר א. קדרון
מלון דן
כאן

אני מצרף את מכתבו של מר ריימונד כהן, אשר מנהל כיום מפעל חדש בכרמיאל, הקשור במפעלי ישאסבסט, בנהריה.

המכתב מדבר בעד עצמו. רציתי רק להוסיף כי קשריו של מר כהן ידועים לי והוא נראה לי איש רציני.

אולי יוכל מר כהן לתרום בימים אלה, באמצעות שדור ברדיו או כתבה בעתון; אחרי הכל - הוא ידידו של בורגיבה עד עצם היום הזה.

אני מקווה שתוכל לעשות משהו בנדון, ומודה לך על כך מראש.

בברכה,

י. פדרמן

מפאת נדירות החומר, אודה לך אם תואיל להחזירו
אל משרד י. פדרמן, בית אמריקה, שד' שאול המלך 35
תל-אביב

October 16th, 1973

Dear Mr Federmann:

I wish to inform you that during the years 1945-1948, I knew Mr Habib Bourguiba in Cairo where he was a political refugee. During this period a personal friendship developed and I was able to help him mostly financially.

In 1965, after having worked in the Congo for the UN, I had to go for a few days to Tunisia, where I was very kindly received by Mr Bourguiba and by his son, whom I had also known in Cairo when he was a young student (in Paris). I was asked to remain in Tunisia and was appointed as an advisor of the General Commissioner to Tourism for one year.

I was then sent on a special commercial mission by the President of the Republic of Tunisia in some African countries as can be seen in the attached Special Passport to make a study of the possibilities of commercial exchanges between Tunisia and some African countries.

I was then transferred to the Office du Commerce du la Tunisie as the advisor of its President and in charge of special missions, especially to develop trade between Tunisia and the African Countries. This was done mostly with Ivory Coast, where Tunisia is selling wine, and canned foods and buys all its needs in coffee, cocoa beans, and bananas.

This period lasted about 4 years during which a very close friendship developed with Mr Habib Bourguiba Jr who was then Minister of Foreign Affairs. His political disgrace due to the Ben Sallah affair brought also an end to my work with the Office du Commerce.

I went then to the Republic of Zaire where I was the advisor of the Minister of Commerce for two and a half years and interrupted my contract to make my aliya to Israel. I have the best friendly relations with Mr Bourguiba Jr whom I informed of my installation in Israel just before coming. Herewith are some photographs of Habib Bourguiba in Egypt and of Habib Bourguiba between 1956-1960 and also a set of photographs of the visit of the President of Tunisia to the synagogue of the Ghriba in Djerba that was made on my advice to reassure the Jewish colony (about 25,000) of the good intentions towards them of the Tunisian authorities.

All this so as to inform our authorities that I am at their disposal in case contact with Mr Bourguiba Jr is wished on a close friendly basis.
I remain, dear Mr. Federmann,

Sincerely yours,

Raymond Cohen
General Manager of Atamco Est.
Carmiel Branch

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס

בלתי מסווג

[illegible]
ישראל

א ל: ה מ ש ר ד.
מאת: ב ו נ.

מס': 212
נשלח: 241651 ספט. 73

מזתים. חקר. אירופה א'. מעית.

להלן ראיון חביב בורגיבה לעתון ""היי-וולט"" שפורסם בגליון ה-22-23/9:

בראיון קרא בורגיבה ל""מדינות החזית"" במהירות האפשרית להכנס לשו מ עם ישראל משום שמדי יום משתנה מצב הערבים לרעתם. עם זאת אינ בורגיבה רואה כל אפשרות שאמנם יגיעו (הצדדים) לשום כזה. בורגיבה הזכיר שכוונתו שתכנית החלוקה תשמש בסיס לשום ושהיא משמשת חזרה נחוצה לליגאליות ולחוק הבינלי. עוד הוסיף בורגיבה: לא יתכנ דיאלוג כאשר כל אחד משני הצדדים מעמיד תנאים אשר השני אינו מקבלם. הישראלים מעמידים תנאים מוקדמים שאמנם לא אמורים אכ כתבום שהם רשאים להחזיק בכל האדמות הכבושות. ישראל כה חזקה שהיא יכולה להתעלם מחוק בינלי ומועצת הבטחונ. היא יכולה גם להתעלם מהבעות דעה אמריקאיות מאחר ואת שריונ יה, מטוסיה, תותחיה וספינות המלחמה שלה היא בונה בעצמה. ישראל חזקה מספיק להחזיק בכל אשר כבשה. אפ לא אחד משכניה הערבים יכול להפריע לה או להקשות עליה. הם אפ לא יכולים להרשות לעצמם להתיר לפלשתינאים לפעול מגבולם. כל זאת מביאני לכלל מסקנה שהסטטוס קוו של אי שלום ואי מלחמה ימשכ עוד זמנ רב, זמנ רב מאוד. והוא לא ישרת את האינטרסים של הפלשתינאים ושל הערבים. בהמשכ נשאל: האם לא מחמיר (המצב) מדי כל חודש בו לא נפתח שום כפי שדורשת ישראל ללא תנאים מוקדמים. בורגיבה : כנ, בהחלט. שאלה: הישראלים מקימים יותר התנחלויות. בורגיבה: כנ, כנ, וישראל תחזיק בהם לזמנ בלתי מוגבל באמצעות כוחה. שאלה: ישראל זוכה אם כנ ליתרונות, המצב משתנה כפי שקורה לאורכ אזור הגבול הגרמני. בורגיבה, כנ, בדיוק כמו אזור הגבול הגרמני. ישראל היא במצב בו תוכל לממש את החלום היהודי, את חלום המדינה המשתרעת מהנילוס עד הפרת. הישראלים יכולים לבצע זאת, יש להם הכח לכך והערבים וכל המדינות הבלתי מתפתחות, גם כאשר תתאחדנה אינם יכולים לעשות דבר כנגד זאת. שאלה, האם לא צריכים על כנ לקבל דבריה של ישראל ולפתוח בשום. בורגיבה: כנ, כנ קיימים אותם תנאים מוקדמים. חייבים (למצוא) בסיס לשום. הערבים אינם מקבלים את הבסיס הישראלי ואילו הישראלים אינם מקבלים הבסיס הערבי. על כנ לא יהיו שום דיונים, שום דיאלוג, עד כאנ.

מילוא.=

שהח רוהמ מנכל אלונ דיינ מ/מנכל סמנכל שעת הסברה איר א מזתים חקר אלגום רם אמנ ארבל
תעוד אילסר [illegible]
סב/דס

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

ש מ ו ר

אל : המשרד
מאת: קינשאסה

מס' 7
נשלח: 041600 ספטמבר 73

שמעוני, ליבה.

שיחה עם המנכל אמש השתתף אגור.

נראה שהתעדכן לאחר שבשיחה טלפונית עם שובי התייחסתי לשיחת אגור עם מ"מ מ/המדינים.

א. בנתחי המירוצה הערבית לכנס הבלתי מזדהות, עמדתי על הקצנתה לעומת החלטות לוסאקה שאז הזאירים פעלו נגדה. אשר לסעיף הסנקציות, נתוקים וכו' הרי לפי מה שנמסר לי על ידי שהח על פי בקשת הנשיא, התנגד מובוטו בתקיפות באדיס והפצרתנו שיתמיד בקו ויסכל גם עתה. המנכל הביע הבנה ואמר שיבקש(ו) מיד קשר לנשיא ושהח המבקרים עתה בזאר בדרכם לאלגיר.

ב. הזכרתי פגישת אגור עם איש שיחו בה הועלו שאלות לגבי יוזמת בורגיבה ורצוני להתיחס אליהן גם בפניו. הפסיקני באומרו שטבעי שהם שואלים לתגובתנו באשר שעה שכמה ארצות ערביות סרבו ומסרבות לכל מו"מ הרי רצון בורגיבה להדברות הוא קרן אורה והזדמנות שיש לנצלה. עניתי שהננו מתיחסים הן ליוזמת בורגיבה והן לשאלות הזאיריות במלוא הרצינות ועל כן גם פתחתי בנושא. רהם ושהח הביעו נכונותנו להפגש עם נציג תוניסאי מוסמך בדרג שהוא, אך ללא תנאים מוקדמים. צטטתי הקטעים המראים שבורגיבה עצמו נסוג מיוזמתו. עמדתי על חוסר המציאות שבהעלאת גבולות 47 והדגשתי שזאיר הרי איתנה בתמיכתה ב-242 ובצידודה במו"מ ללא תנאים מוקדמים. המנכל חזר פעם בפעם על שברור להם הצורך במו"מ ושאין לכך כל סיכוי אלא ללא תנאים מוקדמים. אף התוניסאים מבינים שלא ניתן להשיג 47 והרי מסמודי נסוג קמעה מעמדה זו בראיונו כאן, וודאי שמענו השידור. הערתי שאני נעדרתי ואפילו שמע אגור השידור, רצוננו להתיחס לנוסח כתוב ואילו קטע זה לא פורסם. אם נסוג מסמודי מהתביעה והתנאי למה העלוהו ואם המדובר בהדברות ללא תנאים הרי שרירה וקיימת נכונותנו להפגש על אף שבורגיבה קבע שלא הוסמך לדבר בשם שכניו. המנכל חזר על הסכמתו שאין להתנות תנאים מוקדמים יחד עם זאת על ראיתם יוזמת בורגיבה כברוכה ומבטיחה. שאלתי אם יש לראות בהתבטאותם בהודעה המשותפת תמיכה כללית ברצונו של בורגיבה להדבר מבלי שיש בכך תמיכה בפרטים שבהצעתו ואישר, עוד אמר שביוזמתו הצליח בורגיבה להעלות בעית הפלשתינאים שגם להם יש לדאוג והסברתי שהשקפתנו.

הערות:

א. נראה לי שנכונות המנכל לבטל התנאי בדבר 47 והערות אחרות שהתווכחו עם מסמודי אך יחד עם זאת התרשם מעצם הסיכוי של הדברות.

ב. אבקש פגישה עם שהח מיד עם שובו מאלגיר.

ב. משתדלים להשיג ראיון מסמודי מתחנת השידור.

מורס

שהח רהם מנכל מ/מנכל סמנכל מנף מאום א+ב מזתים אלגום חקר רמ אמן ארבל

מב/קל

ה' אלול תשל"ב

2 ספט' 1973

688

פח ז' מח

אל: מר י. הדס, הציר פאריס

מאת: יעל ורד, מזת"ים

הנדון: חו"ש והבעיה הפלסטינאי

תודה על מכתבך 101.1/291 מ- 21 אוג' 1973 .

כיוון שבינתיים הוחלט שצירינו בחו"ש ישוחח בנושא זה עם הנפואש- שוב אין צורך בהפעלת ידידים צרפתיים.

בברכה,

יעל ורד

העתק:

מר י. שמעוני, סמנכ"ל

מא"ף ב'

חקר

AMBASSADE D'ISRAËL

שגרירות ישראל

פאריס, כג באוגוסט 1973
21 באוגוסט 1973

101.1/291 (ישר׳)

סודי

פרוב תיק

אל: מנהלת מזתי"ם
מאת: הציר,פאריס

[illegible]

הנדון: **חו"ש והנושא הפלשתינאי**
מכתבך 645 מה-5 דנא

א. נסיתי לבדוק מי מבין האישים הקשורים בהופואט ושאותם אני מכיר הנמצאים בימים אלה בפאריס. לא אפתיע אותך אם אומר שהעליתי חרס, כי כל מי שמכבד את עצמו נמצא בחופשה.

ב. ביחס לשני האנשים שאת מציינת:

1) בולין הסתכסך עם השנהבים והתפוטר מתפקידו גם בגלל יחסיו הגרועים עם הצרפתים.

2) בעלה של ז׳קלין בודרייה הלך בדרכי רעייתו הממעטת בקשרים עמנו. בתוקף התפקידים שהיו לה בשנים האחרונות, בגלל מדיניות הממשלה. כידוע לך, מונתה כמנהלת הגל הראשון של הטלוויזיה בגלל נאמנותה למשטר, שעמדה במבחן בימים הקשים שעברו עליו במאי 1968.

ג. אוכל לבדוק בהזדמנות ראשונה עם Roland Pré, שהיה ממושלי צרפת במושבות אפריקה, אם יהיה מוכן לדבר בעצמו או להמליץ על מישהו אחר במקומו. אך אני שואל את עצמי, אם הדבר כדאי מבחינתנו, דווקא בגלל אישיות הופואט, כי הרי אין בטחון שהוא לא ידע שאנחנו שלחנו את האנשים האלה אליו. מציע לבדוק זאת שוב ולהודיעני את החלטתכם.

בברכה,
יוסף הדס
יוסף הדס

העתק: מר י.שמעוני, סמנכ"ל
מר ש.דיבון, יועץ
מא"ף ב׳
חקר (2)

304 MARAIS

304 MARAIS

היתה אף היא בבחינת סיוע נוסף

ון במאזן סחר החוץ.

8.7.73 תוניסיה וישראל

בן־אהרון בשובו מווינה

הנציג התוניסי מוכן לבקר אם יותן לו לחקור „דיכוי הערבים"

מזכיר ההסתדרות, יצחק בן־אהרון, אמר במוצאי שבת בלוד, כי הזמין אישיות מתוניסיה, את חביב עשור, לבקר בישראל כחבר משלחת הוועד הפועל של הקונפדרציה הבין־לאומית של האיגודים המקצועיים החופשיים. עשור נכון לקבל את הזמנת ההסתדרות באישורו של הנשיא בורגיבה, אולם במאוחר יותר איימו ארגוני הטרור הערביים על חייו והוא חזר בו.

בן־אהרון, שחזר מווינה לאחר שלושה ימי ישיבות של הנהלת הקונפדרציה בה הוא מכהן כסגן נשיא, הוסיף, כי עשור סיפר לו כי הוא קיבל היתר לבקר בישראל אולם הוא התנה את ביקורו בכך, שהמשלחת תיהפך למשלחת חקר שתיפגש עם אסירים ערביים הכלואים ב„מחנות הסגר" בישראל, לפי רשימה שמית שנמסרה לו.

כן דרש לאפשר לו תנועה חופשית בארץ ושההסתדרות תבטיח להראות לו „הריסות של כפרים ערביים". על תנאים אלה השיב לו בן־אהרון, כי מדינת ישראל היא מדינה ריבונית ואינה צריכה משלחת חקר כזאת. בן־אהרון הדגיש, עם זאת, כי אם המשלחת תקבל את הזמנת ההסתדרות היא תתקבל באהדה רבה בישראל.

בן־אהרון הירבה לשבח את חביב עשור עמו נפגש כבר פעמים מספר בישיבות הקונפדרציה בעבר. הפעם, סיפר בן־אהרון, דיברו השניים על נושאים שונים ובין היתר על הצהרת הנשיא בורגיבה לשלום במזרח התיכון. עשור אמר למזכיר ההסתדרות, כי תוניסיה אינה עוינת לישראל.

בן־אהרון סיפר, כי
הקונפדרציה
לבנון

רייא מחדש המאבק להחזרת עקורי
ת ובירעם

ערבים".

היא. שרייא תהליך על
על רקע הד
כוונת
ועל

מאת סופר „דבר" ב
חמישה דייגים לבנונ
רם נער בן 15 נתפסו
על ידי משמר חיל הי
טריטוריאלים של המד
חופי ראש הנקרה.
הדייגים הגיעו לאזור
שני חברים בסירה וה
באמצעות הסירי נפט. אחר
צרן קפצו למים לאסוף א
ספינת חיל הים התקרבה
כאשר החמישה שהו במ
באיסוף השלל. חבריהם
ברחו ללבנון והפקירו את
אנשי חיל הים העלו א
על ספינתם והעבירו
משטרת ישראל.

צעירים
מתורכיה
הורשו לר
בנמל חי

מאת סופר „דבר"
11 נתינים תורכים
הגיעו אתמול באניה
חיפה לא קיבלו אש
ארץ. לצעירים לא ה
או רשיונות עבוד
להפליג באותה א

לור

הידיעות המזרח-

נאמר, כי איסמעיל יקי-
עם המנהיגות הסובי-
מצב במזרח התיכון ועל
פגה שנערכו באחרונה
ן.

ור הרכיב ממשלה באיטליה

א.פ.). — לאחר 25 ימים ממשלתי הצליח מאריאנו הנוצרי הדמוקרטי להרכיב לה חדשה באיטליה. הי-חדשה היא בעלת נטיה שמאלה ולצד הנוצרים ם משתתפים בה הסוצי-ליקאנים והדמוקראטים-ים. בממשלה זו עלית הוי-בן ה־58 לנשיא ג׳ובאני תיזה׳ מחזיר את הממ-יסטי קתולי המפורסם איטלית עד 1972, בה ממשלת המרכז

ה יתווך נות ערב ה"ב"

השאת של

בנושא הפלשתינאי

מאת חגי אשד, סופר „דבר"

דובר משרד החוץ פירסם אמש הכחשה פורמלית לידיעה שפורסמה ב„דבר" בעניין התייעצויות בירושלים לקראת בירור מוחד עם ארה"ב בנושא הפלשתינאי. הדובר אמר כי פניה זו לא נידונה לאחרונה עם ראש ממשלת רומניה, וכי עמדת ממשלת ישראל בנושא זה ידועה היטב ואין שום כוונה להגיע להגדרות חדשות.

הכחשת הדובר מתייחסת לדיונים או להתייעצויות פורמליות בפורום מחייב. אבל לא לחילופי הערכות ודעות שניהלו שרים ופקידים בכירים נוכח הרושם החזק שיצרו בשבועות האחרונים הודעות אמריקאיות וערביות בנושא הפלשתינאי. הדעה היא, כי יש צורך להגיב על ההבלטה שנותנים האמריקאים לעמדתם בדבר הצורך „לכבד את האינטרסים הלגיטימיים של העם הפלשתינאי".

בינתיים הוסיף דובר משרד החוץ עוד הבהרה לדברי שר החוץ אבא אבן בראיון שלו לעתון האיטלקי „קוריירה דה לה סרה". הדובר ציין, כי דברי שר־החוץ תורגמו שלא כהלכה וכי הוא התכוון לאמר, שישראל תהיה מוכנה להיפגש עם כל מנהיג פלשתינאי המוכן לדון עם ישראל על פתרון של שלום לסכסוך, בתנאי שהוא יפגש עם נציגי ישראל כנציג של מדינה ריבונית ולא כיחיד בודד. הבהרה זאת של אבן לגבי עמדת ישראל שונה מההבהרה שניתנה על־ידי ראש הממשלה גולדה מאיר בראיונות שונים, אשר לפיה מוכנה ישראל לשאת ולתת על פתרון לסכסוך רק עם נציגים של מדינות ריבוניות, גם אם בכמה מהם יהיו פלשתינאים.

מבלי להזכיר את „ישראל", אמר הדובר הקנדי.

משקיפים מציינים כי בוועידת הלסינקי לא היו הפתעות של ממש וכי המרשים מכל היה הופעת נציגי שתי המדינות הגרמניות שיצרו יחד רושם שהם מדברים בשמה של מעצמה אדירה המחולקת באופן מלאכותי.

בארבי שוחרר מכלאו בלה־פז

לה־פאז (ע"ן). — בית המשפט העליון של בוליביה הורה לשחרר לאלתר את קלאוס אלטמן־ברבי, מפקד הגסטאפו בליאון במלחמת העולם ה־2.

החלטת בית המשפט נתקבלה לאחר עיון מחדש בבקשת הביאס־קורפוס שהוגשה באפריל ע"י סניגוריו של בארבי, ולאחר שבית המשפט המחוזי של עיר הבירה דחה קודם לכן את הבקשה.

לחברנו ישראל שפ
מנכ"ל ברית הקואופרצ

AMBASSADE D'ISRAËL

שגרירות ישראל

V תיק תוניסיה

שמור
515

פריס, 14 באוגוסט 1973

אל: לשכת השר
הסברה
מעת

מאת: א. פרימור - פריס

הנדון: **תשובת בורגיבה לשה"ח**

רצ"ב מצאו נא ראיון בורגיבה ששודר ברדיו הממלכתי בשבת בצהרים ב-11.8.73. הראיון נערך על ידי אדואר סבלייה כתשובה לראיון התשובה של שה"ח לבורגיבה בנובל אובזרבטר. סבלייה סיפר לי שבורגיבה אמר דברים רבים וחמורים, יותר נגד שה"ח ונגד מדיניות ממישראל, הראיון הוסרט גם עבור הטלביזיה, אך הוא, סבלייה לא מסר בסופו של דבר הסרט לטלביזיה ואף קצץ הרבה בחומר שמסר לרדיו.

בברכה,
א. פרימור

העתק: אירופה 1
מזתים
חקר

OFFICE DE RADIODIFFUSION-TELEVISION FRANÇAISE

FRANCE-INTER
JOURNAL PARLE
BAG. 26-44

SAMEDI 11 AOUT 1973

-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-

" INTER-ACTUALITES MAGAZINE "
JOURNAL de 19 HEURES

-=-=-=-=-=-

Interview du Président BOURGUIBA
par Edouard SABLIER

-=-

Il y a quelques semaines, le Président Bourguiba annonçait par l'intermédiaire de CORRIERE DELLA SERRA , un journal italien, qu'il était prêt à rencontrer les dirigeants israéliens pour rechercher la paix . Le Président tunisien mettait une condition que la discussion s'engage sur la base du plan de partage de la Palestine voté par l'O NU . Par la voie du même journal, M. EBAN , ministre israélien des Affaires étrangères, faisait savoir qu'il était prêt à rencontrer M. Bourguiba , mais sans condition préalable .

Dialogue de sourd ou non, FRANCE-INTER apporte la dernière pièce à ce dossier ; Monsieur BOURGUIBA a confié , au cours d'une interview exclusive, à notre envoyé spécial Edouard SABLIER , ce qu'il pensait des propos du ministre israélien .

Président BOURGUIBA.- Ma réponse , c'est qu'il n' a pas changé d'opinion ; il continue à tergiverser et je savais qu'il n'était pas décidé à céder un pouce de tous les territoires qu'ils ont conquis par la force , mais qu'ils seraient toujours disposés à dialoguer avec M. Bourguiba , n'importe où n'importe comment . Alors j'estime que le dialogue devient à proprement parler inutile .

./.

E. SABLIER.- Monsieur le Président, le 22 novembre 1967, le Conseil de Sécurité a voté une résolution 242 . Cette résolution, bon gré mal gré, les principaux belligérants l'ont acceptée, c-est-à-dire l'Egypte, la Jordanie et Israël . Or, je crois que vous estimez qu'elle est dépassée. Pourquoi ?

Président BOURGUIBA.- Je vous dirai même que la Tunisie l'avait acceptée à cette époque. La motion 242 (1967) a été élaborée dans un contexte particulier. C'était une guerre entre Israël et les pays arabes qui étaient autour d'Israël. Il n'était pas question des Palestiniens . Or, j'ai toujours estimé que on ne peut trouver réellement une solution au problème du Moyen-Orient qu'en résolvant tout d'abord le problème palestinien, entre Israël et la Palestine, entre la partie de la Palestine qui avait été accordée par l'O NU à Israël, et l'autre partie qui avait été laissée aux Palestiniens . D'où l'échec de cette motion et la continuation du problème. C'est pour cela que , quand je me suis relevé de maladie, j'ai reçu le Président Sadate; il m'a dit que maintenant notre position , depuis le temps de Nasser, des dernières années de vie de Nasser, c'est de reconnaître Israël , de faire la paix avec lui. Je dis : " mais alors, ça change tout . Le problème de la sécurité d'Israël ne se pose plus dans un contexte de guerre éternelle" . Seulement je me suis dit : les frontières de 1967 ... il y a des pays, il y a des provinces qui ont été conquises par la guerre , mais il n'y a pas que cela ; si on veut aller au fond des choses, voire le problème palestinien, il y a une partie de la Palestine , 24% de la Palestine laissés par l'O N U aux Palestiniens , qui avait été conquise aussi par les armes , par Israël , dans la guerre de 48. Ces conquêtes là sont aussi illégitimes , aussi condamnables par la loi internationale que la conquête du Sinaï , de la rive gauche du Jourdain , du Golan ou du sud du Liban.

E. SABLIER.- Alors, l'avenir , comment le voyez-vous ?

./.

Président BOURGUIBA.- Maintenant, je ne sais pas; l'avenir peut avoir des changements d'attitude, comme le changement qui s'est produit dans les pays arabes, depuis 1967. Il peut se produire par un changement d'attitude chez Israël . En tout cas, ce que je dis , c'est que si le statu quo actuel continue pendant dix ou vingt ans encore, il n'y aurait plus de Palestine , il n'y aurait plus de Palestiniens; il y aurait un grand état juif qui serait continuellement en état de guerre avec ses voisins, et que peut-être - moi je vois cela très loin - si les Palestiniens disparaissent et s'intègrent dans les pays, eh bien , dans mille ans, mettons cent ans, mettons mille ans ... les Arabes , les Africains ... je ne sais pas , détruiront encore une troisième fois , le Temple, qui a été détruit deux fois, une fois par Nabuchodonosor, une deuxième fois par Titus; et ce serait la guerre éternelle , une troisième diaspora des Juifs, alors qu'avec mon compromis , c'était la possibilité de créer une paix réelle .

-=-

מברק נכנס

משרד החוץ

מחלקת הקשר

בלתי מסווג

[illegible] תוניסיה

אל: המשרד
מאת: קזבלנקה

מס: 58
נשלח: 281100 אוג. 73

מאפ/ממערבי,חקר.

. לחלן הקטע המזתי בהודעה המשותפת תוניסיה-זאיירים 27/8 בתום
ביקורו של שר החוץ מסמודיו:

AU SUJET SU MOYEN ORIENT,KES DEUX PARTIES ONT SOULIGNE LA NECESSITE

DE LINSTAURATION DUNE PAIX JUSTE DANS CETTE REGION DU MONDE, CONFORMEMNT AUX RESOKUTIONS PERTINENTESDE LORGANISATION DES NATIONS UNIES.ELLES ONT EXPRIME LEUR APPUI A TOUTE INITIATVE

POUVANT ABOUTIR A UNE SOLUTION JUSTE DU PROBLEME DU NOYEN ORIENT. LA DELEGATION TUNISIENNE A FAIT LECONOMIE DES PROPOSITIONS DU PRESIDENT COURGUIBA TENDANT A FAIRE DROIT AUX ASPIRATIONS DU PEUPLE PALESTINEN ET A CONTRIBUER A UNE DYNAMIQUE DE PAIX JUSTE ET DURABLE DANS CETTE REGION DU MONDE. LA DELEGATION ZAIROISE SEST FELICITEE DE LA PROPOSITION DU PRESIDENT DELA REPUBLIQUE TUNISIENNE ET A REGRETTE QUE LES INITIATIVES SUSCEPTIBLES DE SORTIR LE PROBLEME DU MOYEN ORIENT DE LMPASSE TOUR A OUR ECHOUE FACE A LA DERAISON DES UNS ET DES AUTRES ET FAUTE DE DOUTIEN INTERNATIONAL EFFICACE .===
====

אבור

שהח רהמ מנכל אלון דיין ממנכל סמנכל מאפ' מזתים הסבר"ה ממ מצרים א ב אלגום חקר
רמ אמן ארבל מעוד אילטר
אב/רא

דסק 9/1: לתיק [illegible]

ר' לשכה

כ"ח באב תשל"ג
26 באוגוסט 1973

2116

שמור

אל : מר א. אילון, הציר, בריסל

מאת: מנהל אירופה א'

הנדון: ראיון גורגיבה בטלויזיה הבלגית
מכתבכם: מס' 1138 מה-20.8.73

תודה על הדיווח ויישר כח על התגובה המוצלחת המהירה.

נדמה לי שגורגיבה "המתון" מגלה יותר ויותר את פרצופו בכל ראיון חדש שהוא נותן. עבורי, על כל פנים, יש חידוש בטענתו על דברי ולדהיים אליו שהם כמובן שקר גמור, ועל הסיתו את סאדאת לא לקבל את קוי 1967.

ב ב ר כ ה ,

ג. יעיש

העתק: מר י. שרוז, סמנכ"ל
מר ש. דיבון, יועץ ①
מנהלת מזתי"ם ②
מנהל חקר ③
לשכת המנכ"ל
לשכת שה"ח
מר אורי גורדון, נאו"ם, ניו-יורק
מר מ. רביב, וושינגטון

AMBASSADE D'ISRAËL

שגרירות ישראל

שמור

1138

בריסל, כא' באב תשל"ג
20 באוגוסט 73

אל : מר ב. יעיש, מנהל אירופה א'

מאת: א. אילון, בריסל

הנדון: ראיון עם בורגיבה ברדיו הבלגי - ותשובת השגרירות בצדו

במוצ"ש 18.8.73 טלפן אלי הפרופסור פרלמן והודיעני בקול נרגש שבראיון של בורגיבה ששודר זה עתה ביומן החדשות של הטלויזיה בשפה הצרפתית נאמרו דברים חמורים במיוחד, כולל שקרים, האשמות-שוא וכיו"ב. הוסיף שלדבריו יש הכרח שהשגרירות תשיב לדברים, למען לאזן את התמונה בעיני הקהל הבלגי אותו הוליכו שולל ע"י שידור דברי בורגיבה. אמר שאמנם אנשי הטלויזיה לא הזדהו עם דברי בורגיבה ובנקודה אחת אף העירו הערה עניינית שסתרה טענה אחת של בורגיבה.

במקרה לא הקשבתי באותו ערב ליומן החדשות של ה- RT.B. על כן קראתי למזכיר המערכת מיודענו LUC BEYER והלה הזמין אותי מיד לאולפן והציג בפני את הראיון עם בורגיבה.

בראיון התבטא בורגיבה בצורה קשה ובוטה ונתן תחזית קודרת שמה שמצפה לאיזור. הדגיש שאינו רואה אפשרות של דו-שיח בין ישראל והערבים בגלל הקשיחות ושאיפות ההתפשטות של ישראל.

בנקודות חמורות במיוחד רשמתי לפני את דבריו הבאים:

1. וולדהיים אמר לו שישראל הודיעה בתשובתה לתזכיר יארינג בפברואר 1971 שאינה מוכנה להיסוג משום שטח מן השטחים אותם תפסה במלחמת ששת הימים.

   על טענת-שוא זו ביסס שורה שלמה של האשמות נוספות והערות בדבר אופי מדינת ישראל, עמה וממשלתה.

2. בורגיבה טען שהמסמך היחידי היכול לתת לישראל זכות לגיטימית (מבחינה בינלאומית) לעצם קיומה היא החלטת עצרת או"ם משנת 1947, ואם ישראל אינה מקבלת החלטה זו כלשונה, הרי משמיטה מתחת רגלה המסמך המשפטי הבין-לאומי, עליו יכולה להשען.

   מכאן עבר לתרגיל מעניין:-

   סיפר שטען בפני סאדאת שאינו מסכים לכך שהלה יסתפק בהחזרת סיני, והסורים של רמת הגולן וכיו"ב. האמת היא שישראל כבשה והשתלטה שלא כחוק על 24% משטח ארץ-ישראל עד לשביתת הנשק של שנת 1949. כוונתו לאותו חלק של המדינה שאינו נמצא בתחום תכנית החלוקה המקורית שאושרה ע"י עצרת או"ם ב-1947.

3. בורגיבה טען שכל הדיבורים של הישראלים על צורך בבטחון, גבולות בטחון וכו' הם רק בבחינת אחיזת עינים ותרוץ לשאיפת ההתפשטות של ישראל. יש לישראל, אמר "תסביך היטלראי", ואם מרחיבה גבולותיה עושה זאת בשיטות נאציות ובמערכים נאצים, ממש כמו שהיטלר כבש, לדוגמא, הסודטים מאת צ'כיה.

2/...

שמור

4. עוד אמר בורגיבה שישראל שולטת בשתצבות בכל מרחב האוירי באיזור, ואינה מתבישת לחטוף יום לאחר שגובתה פה אחד ע"י מועצת הבטחון על חטיפת מטוס מאיזור בירות, עוד מטוס, כדי להוכיח שהיא "מצפצפת" על דעת העולם הנאור ואף על דעת ארה"ב (!)

בשיחה לאחר שחזיבר יחד בראיון בורגיבה, הדגיש LUC BEYER שה- RTB לא הזדהתה במאומה עם דברי בורגיבה ובנקודה אחת (ענין המטוס שבחטף והובא ללוד) אף הוסיף תיקון - עדכון בזמתו. עם זאת, הביע נכונות לפרסם סיכום של דברי תשובה קצרים מטעמנו. יעץ להמציא לו תשובתנו עד ה-19.8.73 אחה"צ, כדי שיוכל לפרסמם עוד באותו ערב, מה גם שלאחר מכן עתובאי אחר (במרומז פחות ידידותי) יהיה מזכיר המערכת.

ביום 19.8.73 העברתי ל- LUC BEYER את המכתב שהעתקו מצ"ב, ובו בערב בתן האיש בצורה הוגנת ומרבלטת, אם כי מקוצרת כלשהי, את תשובתנו.

בברכה

א. אילון.

העתק: מר ד. קשריבס, ס/מנהל הסברה

MISSION PERMANENTE D'ISRAËL
AUPRÈS DE L'OFFICE DES NATIONS UNIES
ET DES ORGANISATIONS INTERNATIONALES A GENÈVE

נציגות ישראל
ליד משרד האומות המאוחדות
והארגונים הבינלאומיים בג'נבה

ג'נבה, כה' באב תשל"ג
23 באוגוסט 1973
73/669/שר

אוק-תוניסיה

סודי ביותר

אל : שר החוץ

מאת : השגריר, ג'נבה

בשיחה שקיימתי ב-22 דנא עם מר אוסקר גז, בעל ה-Petit Palais (השם הזה מוכר לך אישית?) מסר לי דלהלן:

בעת ביקורו של הנשיא בורגיבה בג'נבה, פנה גז אל ידידו שגריר תוניסיה בברן, מר עבד-אל-מלך ברגאוזי, וביקש שיחה עם הנשיא. הרקע לפניה זו היתה כנראה העובדה שגז עצמו הוא ממקור תוניסאי-איטלקי וכמה מקרוביו היו מפעילי מפלגת הדסטור ותנועת השחרור התוניסאית. אחד מהם היה אפילו פעם שר בממשלה תוניסית.

גז מודיע שנתקבל ע"י בורגיבה ללא כל קושי מיוחד וקיים אתו שיחה [illegible] שעה. שיחה זאת התקיימה יומיים או שלושה לפני שבורגיבה עזב את ג'נבה.

במה שנוגע למצב במז"ת, בורגיבה היה מדוכא מאד והשמיע דברים קשים על המצרים, לא פחות מאשר על הישראלים, בגלל העקשנות וחוסר המציאותיות שלהם בעמידתם העקשת על נסיגה לקוים שלפני מלחמת ששת הימים. גז קבל רושם כי בין הודעתו הראשונה של בורגיבה לבין נאומו בארגון העבודה, קרה משהו חריף במחנה הערבי, שאילץ אותו לסגת מעמדתו המוצהרת. גז מוסיף שהבית היה מוקף משמר חזק ביותר, לפחות 15 תוניסאים [illegible], והתרשם שהיה איום להתנקשות בחיי בורגיבה.

עד כאן הדיווח. גז התנצל על שלא מסר לי על כל זאת מוקדם יותר.

אני רושם את הנ"ל למען ההסטוריה הקטנה.

בברכה

שבתאי רוזן

העתק : המנהל הכללי
מר מ. ששון, סמנכ"ל
✓הנהלת מזת"ם

תיק תוניסיה

בראיון לעתון המצרי „אל־אחבאר" העלה נשיא תוניסיה עיקרי רעיונותיו לגבי העימות במזרח־התיכון

בורגיבה: „הצעתי לפתרון־ביניים עם ישראל - פתיון שמטרתו ליצור סביבה עניבת־חנק"

חביב בורגיבה

„משבר הפיגור — חוץ ממשבר המלחמה — עלול להביא כליה על הקיום הערבי ☐ שימוש בנשק־הנפט עשוי להמריד את ישראל נגד לחצה של ארצות־הברית עליה ☐ ההתנגדות של הפלשתינאים נבלמה בגלל החשש מפני התגובה הישראלית"

לא מעטים בישראל רואים בנשיא תוניסיה, חביב בורגיבה, מנהיג ערבי מתון וריאליסט, שבאמצעותו ניתן לקרב את השלום בין ישראל למדינות־ערב.

עוד לפני כתשע שנים, בעת ביקור שערך בורגיבה ברבת־עמון, שם קיים שיחות עם המלך חוסיין, יצא בורגיבה לראשונה בקריאת „השלום". הוא קרא למנהיגי מדינות־ערב להכיר בישראל ולפתוח מיד במשא־ומתן לפיתרון של שלום במשבר המזרח־התיכון.

בעקבות קריאתו זו יצאו מדינות־ערב מכליהן, שופרות־התעמולה הערביים תקפו את המנהיג התוניסי והגדירוהו כ„בוגד".

בורגיבה התגונן נגד הביקורת החמורה, שהושמעה נגדו וטען, כי „מאחר שהערבים אינם מסוגלים לנצח את ישראל במלחמה, עליהם להכריעה בדרך של שלום".

לאחרונה חזר הנשיא התוניסי על דברים בזכות משא־ומתן עם ישראל, בתנאי שיוחזרו לערבים כל השטחים, שנכבשו מהם. ממשלת־ישראל הזדרזה להודיע על נכונות להיפגש עמו בכל מקום ובכל עת, שיבחר בהם; אולם בורגיבה התחמק מתשובה.

בראשית חודש זה הסביר בורגיבה בראיון לעיתון המצרי „אל־אחבאר", שכל כוונתו בהכרזותיו למשא־ומתן של שלום עם ישראל אינה אלא מלכודת להשגת מטרתם של הערבים — חיסולה של ישראל.

להלן מובאים קטעים מראיון זה, בו מסביר בורגיבה, בין היתר, כי הזמן פועל לטובת ישראל.

שאלה: כיצד אתה רואה את השפעת מדיניות־הפיוס בין וושינגטון למוסקבה, על משבר המזרח־התיכון?

בורגיבה: העמדה האמריקנית ברורה מתוך הסיוע המלא לישראל. ידוע עתה, כי ברית־המועצות אינה תומכת במלחמה חדשה במזרח התיכון; מצרים לא השיגה את נשק ההתקפה שבו רצתה; והמאזן הצבאי עודנו לטובת ישראל. המשך המצב כמות שהוא מסוכן ויכולות להיות לו תוצאות חמורות ביותר לגבי הקיום הערבי כולו. הפיגור — חוץ ממשבר המלחמה — יכול להביא כליה על הקיום הערבי; וזהו מה שאני מזהיר מפניו בקול רם: מן ההכרח, שנצטרף לשיירת הציביליזציה. שאם לא כן, הרי שאנו נעניק לישראל הזדמנות להגשים את החלום הציוני, שהוא ישראל רבתי מהנילוס ועד לפרת; והיא אומנם מתכוננת לממש שאיפה זו. היא מבססת עתה את קיומה באדמה שאותה כבשה, על־ידי ייהוד והקמת התיישבויות, בכבישים והחזיק החימוש. לכן קראתי למה שכיניתי „פתויים ואיומים" עם ישראל.

הגיון מוטעה

שאלה: כיצד?

בורגיבה: זהו רעיון, שקראתי לו מאז ביקרתי בירדן בשנת 1965. הצעתי עוררה סערה גדולה בזמנו, אך אני לא העליתיה, אלא על כמה נסיונותי במאבק בתוניסיה. בין הדברים שמאבק זה הצטיין בהם, היו קביעת סולם עדיפויות נכון ונקיטת מדיניות של שלבים תוך כדי הידוק עניבת החנק נגד האוייב בצורה בלתי פוסקת. אם ייעשה כל זה בעת ובעונה אחת, יאלץ האוייב לוותר על עמדות חשובות, לשם הגנה על החשובות יותר. בהצעתי קיים יסוד של פיתוי לגבי ישראל; אולם, אני קשרתי זאת עם איומים. כלומר, הפיתוי יהיה משלים את האיום והאיום מחזק את הפיתוי. המשך ההפרעה לאוייב, הצרת צעדיו והידוק עניבת־החנק סביבו — תוך כדי הצעת פיתרון־ביניים, שיש בו משום ויתור מצד שני — אלה הם שני אמצעים, שאחד מחזק את השני. הם מאלצים את האוייב בסוף הדרך ולפי אורכה, לרצות להגיע להבנה.

שאלה: אבקשך שתבהיר את הצעתך האחרונה בדבר הנכונות לנהל משא־ומתן עם ישראל.

בורגיבה: הרעיון שהבעתי — מבחינת האפשרות להתבונן למשא־ומתן עם ישראל בתנאי מוקדם, שהוא החלטת החלוקה של או"ם משנת 1947 — מבהיר את השקפתי. הרעיון שלי מאפשר להחזיר את ישראל לגבולות 1947, ודבר זה עדיף על המצב, שבו היתה לפני מלחמת 1967. ההצעה מעניקה לערבים בסיס משפטי איתן, שכן, הצעתי מתבססת על החוק הבינלאומי ועל התחיקה הבינלאומית, אשר על יסודה הוקמה מדינת ישראל. כמו כן ייראה הרעיון שלי בעיני ישראל ודעת הקהל העולמית כפתרון ביניים, שיש בו משום ויתור והקרבה. וזהו יסוד הפיתוי. אולם, פיתוי זה צריך להיות נתמך באורח בלתי פוסק על־ידי התנגדות, גרימת סיבסוכים, ויכוחים, מלחמת־עצבים ומלחמת־התשה, ככל שהדבר יעלה. אין ספק מכך, שמצידנו נהיה מוכנים לספוג מהלומות מישראל, ככל שתהיינה חזקות.

שאלה: אך תגובות ישראל — הן הצהרות אבא אבן, או גולדה מאיר — על הצעתך להסכים למשא־ומתן לא היו חיוביות.

תשובה: מובן שהדבר ברור. הצעתי האחרונה בדבר משא־ומתן עם ישראל, להצה אותה לקיר. ישראל מתראה בעולם כאילו היא רוצה במשא־ומתן עם הערבים למען שלום, ואילו הערבים מסרבים מכיוון שאין הם רוצים בשלום. ישראל מביאה כראיות את השיחות, שהתנהלו בווייטנאם ובגרמניה, והיא רוצה לשכנע את העולם, כי הערבים אינם מעוניינים בשלום. וזהו הגיון מזהיר ומטעה. לפיכך, הצהרתי על נכונות למו"מ. אך על יסוד החלטת או"ם בדבר חלוקה משנת 1947. החלטה זו קבעה גבולות לישראל, שאותם עברה ב־1948 ואח"כ ב־1967. להחלטה זו יש אופי חוקי והייתי רוצה שהתנגדות הפלשתינאית תאמץ את הצעתי, כפי שאימצו אותה מדינות העימות. ידעתי מראש, כי ישראל תדחה את ההצעה, משום שהיא מעמידה אותה במיצר, אשר חושף את כזביה וטענותיה. וכך ידע העולם, שהקריאה הישראלית למו"מ היא בדייה.

תגובות הישראלים היו בבחינת קלון עבורם. אבא אבן אמר, כי החלטת החלוקה נחשבת עתה למבוטלת, ותשובתי לכך היתה, שאם נראה את החלטת החלוקה מבוטלת, הרי הקיום הישראלי עצמו נחשב למבוטל. זאת, כי החלטה זו היא אשר הקימה את מדינת ישראל.

אבן אמר, או משה דיין, אינני זוכר, כי הם רוצים בשיחות למען גבולות בטוחים. אך תשובתי סתמה את טענותיהם. הכרזתי, כי כבר שמענו דיבורים אלה; שמענו, כי מישהו דרש להגן על בטחון גרמניה על־ידי השתלטות על מדינות סמוכות; שמענו זאת מהיטלר. לא תיארתי, שיהודי יתרברב וישתמש באותן מילות נאציות, אשר עשו שמות ביהודים. ברצותם שנכיר בקיום הישראלי הגדול, כלומר הקיום של שנת 1947, כשעליו מתווספים כיבושי המלחמה. תשובתי היא, שלא ייתכן שאסכים, או שאיזה מנהיג ערבי אחר יסכים לדרישה על בסיס זה.

סיסמאות נבובות

שאלה: אכן זוהי הצעה מוצלחת ביותר לחשיפת כוונות ישראל, אך אינה מצליחה בתור פיתוי לישראל.

תשובה: אין מנוס מאיום. מצער הדבר שהתנגדות הפלשתינאית אינה יכולה עכשיו לעשות כפעולתה, בגלל ההגבלות שנכפו עליה, מחשש לתגובה ישראלית. כמו כן, פירושה של התחלת מלחמת התשה עתה, שהיא תיהפך למלחמה מלאה, כאשר המאזן הצבאי הוא, כפי שאמרתי, לטובת ישראל.

שאלה: האם מצב מסוכן זה אינו תובע מאיתנו מדיניות ערבית אחידה? האם אינו מחייב אותנו דירוג אפשרויותינו, כדי להתנגד לסכנה זו, המאיימת על הכל?

תשובה: הסכנה למעשה מאיימת על הכל. אולם, הסתכל עתה אל המציאות הערבית: סיכסוכים, התנגשויות, מריבות, מאבקים של מפלגות וזרמים, חלוקת המדינות הערביות למדינות ריאקציוניות, מתקדמות ומהפכניות. העולם החל את התעוררותו התעשייתית כאשר ג'יימס ואט שיחרר את אנרגית הקיטור הראשונה לפני 300 שנה. אחר כך בא עידן החשמל ולאחרון עידן האטום. אנו היינו ישנים ועדיין אנו שקועים בתרדמה. המשבר האמיתי שלנו הוא של פיגור, אולם נוסף לפיגור אנו רבים בינינו ומתחרים על סיסמאות ומלים נבובות.

שאלה: המצב הערבי כיום הוא, אולי, טוב מכפי שהיה קודם. הנשיא אנואר סאדאת עשה מאמץ רב במשך השנתיים האחרונות לקראת התקרבות ערבית. בידנו מצוי נשק הנפט הערבי ונשק המטבע הערבי בשוק הבינלאומי.

תשובה: השימוש בנשק הנפט הערבי אינו דבר קל. הוא זקוק להערכה מדוקדקת של המצב הבינלאומי. שמענו את איומי האמריקנים, להשתלט בכוח צבאי על מקורות הנפט, אם אלה ימנעו מארצות־הברית. כמו כן, משבר האנרגיה אינו עניין של היום, אי מחר.

שאלה: אינני סבור, כי ארצות־הברית תחליט בקלות רבה להתערב בכוחותיה הצבאיים.

תשובה: אינני רוצה להפליג בנושא זה, משום שהוא רב צדדי וזקוק לעיונים מדוקדקים. אם יש לנו הכנסות מנפט, עלינו להשקיען בבניין, וכן להצטרף לשיירת הציביליזציה, כדי לעמוד בפני מערכת התרבות עם ישראל, אלא שלי יש הערכה אחרת של המצב

חילוקי דעות

שאלה: מהי?

בורגיבה: אני מתאר לעצמי, שישראל הכינה את עצמה מבחינה צבאית וכלכלית בצורה, שהיא תוכל להתמרד נגד אמריקה, אם זו תתחיל ללחוץ עליה לטובת הערבים, ואם תמשיך באותו הגיון שלך, שנשק הנפט אפשר שיהפוך את העמדה האמריקנית לעמדה לחץ על ישראל. הרי אני סבור, כי ישראל לא תיכנע ללחץ אמריקני זה. לישראל יש עתה כוח עצמי בייצור המלחמתי. והוא עוד יתחזק תוך שנתיים. באופן שישראל תהיה מוכנה להתמרד נגד הלחץ.

שאלה: רואה אני כי הנך פסימי.

תשובה: אמנם כן, אני עתה פסימי מאוד. הנוגע למצב, שההתנגדות הפלשתינאית אינה יכולה למלא חובתה. בנוסף לחילוקי הדעות האידיאולוגיים, הנטושים בין קבוצות ההתנגדות השונות.

שאלה: וכיצד הנך רואה את הפתרון?

תשובה: על־ידי שנדביק את ההתפתחות, שנתעורר מתנומתנו. אני תומך לחלוטין במדיניות הנשיא סאדאת ביחס להכנות הצבאיות. אך באותו זמן יש לעשות כל מאמץ לבנות את המדינה המודרנית. הפיגור הוא אוייבנו הגדול, ואם לא נדביק את ההתפתחות של התקופה — הרי שנגזר עלינו כליון.

שאלה: האינך סבור, שהגשמת האיחוד הערבי יכולה לממש את שליחות ההתפתחות?

בורגיבה: השקפתי בעניין זה ידועה. עלינו לשנות קודם כל מה שבתוכנו. השינוי בתוכן המשמעות של המולדת במוחות ובלבבות צריך להיעשות על בסיס נכון. וזה דורש שלבים, שיימשכו עשרות שנים ולא מספר חודשים. האיחוד הערבי הוא מטרה נשגבה, אך סיסמאות לבדן לא יגשימוהו. במדינות הערביות עדיין מתרוצצות מגמות, זרמים ושורשים שבטיים מנוגדים. עדיין יש בתוניסיה למשל, כמה משקעים מן העבר. ניהלנו מאבק בתוניסיה עד שהגשמנו את העצמאות, ונאבקנו לאחר העצמאות למימוש האיחוד הכלל־לאומי.

סולם עדיפויות

עד שנגיע להרחבת המשמעות של המולדת, כדי שהיא תקיף את המדינות הערביות, הרי שהגשמת האיחוד היא טרם זמנה מבחינה מעשית.

ביקר אצלנו נשיא לוב, מועמר קדאפי, ונשא נאום בפני המוני העם התוניסי. הוא הציע איחוד עם תוניסיה, וכי אני אהיה נשיא מדינת האיחוד. הייתי בביתי, כששמעתי את נאומו, עזבתי את הבית, הצטרפתי אל אסיפת ההמונים, התווכחתי על רעיוני והסברתי את השגותי בעניין האיחוד ובעניין האפשרות להגשימו באופן מעשי — ובהצלחה.

אם תמצא
רדיאטור חשמלי

טרמוסטט, +2 מתגים
לוויסות חום
אופטימאלי

משרד העבודה · משרד התחבורה

מודיעים על המשך ההרשמה לקורסים:

קורסי ערב להכשרת מורי נהיגה

בירושלים, תל־אביב וחיפה.

* * *

קורסי ערב
להכשרת מנהלים מקצועיים
(של בתי־ספר לנהיגה)
בתל־אביב וחיפה.

* * *

קורסי ערב עיוניים
להכשרת נהגי רכב ציבורי
(מוניות, אוטובוסים)
בירושלים, תל־אביב, חיפה ובאר־שבע.

* * *

קורסי ערב עיוניים
להכשרת נהגי „טיוליות"
דרגה 7 ברשיון
בירושלים, תל־אביב, חיפה ובאר־שבע.

* * *

על המעוניינים להשתתף בקורסים להביא אישור ממשרד הרישוי במחוז מגוריהם על עמידתם בדרישות המוקדמות לפי תקנות התחבורה.

— מספר המקומות מוגבל —

פרטים והרשמה:

- **בירושלים:** משרד העבודה, במגרש הרוסים.
- **בתל־אביב:** משרד העבודה, יונה הנביא 13.
- **בחיפה:** דרך העצמאות 82.
- **בבאר־שבע:** משרד העבודה, מרכז הנגב.

לקורס להכשרת נהגי רכב ציבורי ההרשמה בחיפה, במשרדי התאחדות בעלי התעשיה, לבונטין 14.

ביה"ס המרכזי למלונאות
ע"ש אריה אבישר

מודיע על פתיחת

קורס מלצרות

7.11.73

מתקבלות גם נשים: על המעונינים עד גיל 40, להתקשר למזכירות בית הספר במלון „תדמור" הרצליה טל. 938321 בקשר למועדי בחינות הכניסה, בכל ימות השבוע בין השעות 8.00—15.30 פרט ליום שישי. כן אפשר לפנות, ללשכות העבודה של שרות התעסוקה וליחידה להכוונת חיילים משוחררים. למעוניינים פנימיה.

מלגות ומענקים
למועמדים מתאימים

עיצוב־פנים

אדריכלות־פנים!

נפתחים קורסי־ערב
בתל־אביב • בחיפה
ירושלים ובאר־שבע

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני.

האם ברצונך לעבור לשטח האלקטרוניקה או הטלויזיה?

בכל מקום בארץ

סידור מיוחד ליוצאים למילואים

אנו נעזור לך להשיג משרה משתלמת כטכנאי אלקטרוניקה או טלויזיה

אין צורך בידיעות קודמות. תוך זמן קצר. ובשירך בשעות הערב באחד מהמקצועות הבאים:

- **טכנאי שרות טלויזיה** - 6 חדשים
- **טכנאי רדיו וטרנזיסטורים** 6-9 חדשים
- **אלקטרונאי** 12 חודשים
- **תכנות מחשבים אלקטרוניים**

הפנייה והכוונה לעבודה

פרטים והרשמה 9-1 לפנה"צ 4-7 אחה"צ

המכון להכשרה מקצועית

תל־אביב
רח' פרוסמן 7 (החוה המרכזית)

רמת־גן
רח' ז'בוטינסקי 61 (מול קולנוע רמה)

חיפה
רח' ביאליק 17 (פינת רח' הרצל)

חולון
רח' סוקולוב 48 (ליד הסופרמרקט)

ירושלים
רח' אגריפס 8 (מול קולנוע עדן)

רחובות
רח' יעקב 3 (מול אורן)

רמלה
רח' הרצל 8
(בבניין ...)

משרד העבודה

להכשרה ולהשתלמות מקצועית

...וז תל־אביב והמרכז
...לה ההרשמה
לקורסי ערב למבוגרים

...נאות וחשמלאות־רכב

שנת הלימודים תשל"ד

...רס הכנה לבחינת סוג עיונית למכונאי רכב
...הסוגים.

...רסי התמחות למכונאי רכב [סוג 6 ומעלה]
...רטורים / מערכות התזה במנועי דיזל/ מתלה קדמי ומערכות הגוי /
...ת הילוכים אוטומטיות / מכשירי בקרה.

...רסי הכנה לחשמלאי רכב
...ת סוג עיונית (סוגים 3—1)
...נת הסמכה לניהול מוסך — חשמלאות רכב.

...ס התמחות בנושא האלטרנטור
...וני ומעשי]
...סים מיועדים למכונאי וחשמלאי רכב העובדים במקצוע.

...שמה: במרכז להכשרה מקצועית, רחוב קראוזה 3, חולון, בימים: ...ג', ה', בין השעות 18.00—19.00 (בחודשים ספטמבר ואוקטובר פרט ...ול־המועד סוכות).

סלון גורדון בע"מ

אלנבי 111
[פסג' תמר]
טל. 615946

מבצע מיוחד לקראת החגים !!!
מחירים ללא תקדים !!!

מערכות סטריאו	החל מ- 539.--
תנורים	החל מ- 1,295.--
מכונות כביסה תוצרת חוץ	החל מ- 1,879.--
ט.ו. מודלים אחרונים	החל מ- 1,649.--

מחלקה מיוחדת לעולים • הספקה תוך שבועיים
מעבדה משוכללת לשרות הקונים

סניף בת־ים: הרצל 86 פינת בלפור

...לום באילת
...ס' 204/73
...דר" בע"מ
...ל — אילת
...ביאטריז,
...ה, אילת.
...נה ביאטריז

...מהנה
...לאשה"

בכל מקום בארץ

סידור
מיוחד
ליוצאים
למילואים

אנו נעזור לך להשיג משרה משתלמת כטכנאי אלקטרוניקה או טלוויזיה

אין צורך בידיעות קודמות. תוך זמן קצר, ובשירך בשעות הערב באחד מהמקצועות הבאים:

- ✱ טכנאי שרות טלוויזיה - 6 חדשים
- ✱ טכנאי רדיו וטרנזיסטורים 10-9 חדשים
- ✱ אלקטרונאי 8 חודשים
- ✱ **תכנות מחשבים אלקטרוניים**

הפנייה והכוונה לעבודה

פרטים והרשמה 9-1 לפנה"צ 4-7 אחה"צ

המכון להכשרה מקצועית

תל־אביב
רח' סלומון 7 (שוק הכרמל)

רמת־גן
רח' ז'בוטינסקי 61 (מול קולנוע רמה)

חיפה
רח' ביאליק 17 (מול רמ הרצל)

חולון
רח' סוקולוב 48 (ליד המשטרה)

ירושלים
רח' אגריפס 8 (מול קולנוע עדן)

רחובות
רח' יעקב 3 (מול אורן)

רמלה
רח' נורדאו 8
(בכניה המרכזית)

ביה"ס המרכזי למלונאות

ע"ש אריה אבישר

מודיע על פתיחת

קורס מלצרות

7.11.73

מתקבלות גם נשים: על המעונינים עד גיל 40, להתקשר למזכירות בית הספר במלון „תדמור" הרצליה טל. 938321 בקשר למועדי בחינות הכניסה, בכל ימות השבוע בין השעות 8.00—15.30 פרט ליום שישי. כן אפשר לפנות, ללשכות העבודה של שרות התעסוקה וליחידה להכוונת חיילים משוחררים. למעוניינים פנימיה.

מלגות ומענקים
למועמדים מתאימים

עיצוב־פנים

אדריכלות־פנים!

נפתחים קורסי־ערב

בתל־אביב • בחיפה
ירושלים ובאר־שבע

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני.

משרד העבודה משרד התחבורה

מודיעים על המשך ההרשמה לקורסים:

קורסי ערב
להכשרת מורי נהיגה

בירושלים, תל־אביב וחיפה.

* * *

קורסי ערב
להכשרת מנהלים מקצועיים
(של בתי־ספר לנהיגה)
בתל־אביב וחיפה.

* * *

קורסי ערב עיוניים
להכשרת נהגי רכב ציבורי
(מוניות, אוטובוסים)
בירושלים, תל־אביב, חיפה ובאר־שבע.

* * *

קורסי ערב עיוניים
להכשרת נהגי „טוליות"
דרגה 7 ברשיון
בירושלים, תל־אביב, חיפה ובאר־שבע.

* * *

על המעוניינים להשתתף בקורסים להביא אישור ממשרד הרישוי במחוז מגוריהם על עמידתם בדרישות המוקדמות לפי תקנות התחבורה.

— מספר המקומות מוגבל —

פרטים והרשמה:

- ● **בירושלים:** משרד העבודה, במגרש הרוסים.
- ● **בתל־אביב:** משרד העבודה, יונה הנביא 13.
- ● **בחיפה:** דרך העצמאות 82.
- ● **בבאר־שבע:** משרד העבודה, מרכז הנגב.

לקורס להכשרת נהגי רכב ציבורי ההרשמה בחיפה, במשרדי התאחדות בעלי התעשיה, לבונטין 14.

משרד העבודה

להכשרה ולהשתלמות מקצועית

ז תל־אביב והמרכז

לה ההרשמה

לקורסי ערב למבוגרים

ונאות וחשמלאות־רכב

שנת הלימודים תשל"ד

רס הכנה לבחינת סוג עיונית למכונאי רכב
הסוגים.

רסי התנוחות למכונאי רכב [סוג 6 ומעלה]
רטורים / מערכות התזה במנועי דיזל / מתלה קדמי ומערכות הגוי /
ת הילוכים אוטומטיות / מכשירי בקרה.

רסי הכנה לחשמלאי רכב
ת סוג עיונית (סוגים 3—1)
ת הסמכה לניהול מוסך — חשמלאות רכב.

ס התנוחות בנושא האלטרנטור
וני ומעשי)
ים מיועדים למכונאי וחשמלאי רכב העובדים במקצוע.

שמה: במרכז להכשרה מקצועית, רחוב קראוזה 3, חולון, בימים:
ג׳, ה׳, בין השעות 18.00—19.00 (בחודשים ספטמבר ואוקטובר פרט
ול המועד סוכות).

סלון גורן בע"מ

אלנבי 111
(פסג' תמר)
טל. 615946

מבצע מיוחד לקראת החגים!!!
מחירים ללא תקדים!!!

מערכות סטריאו	החל מ-- 539.
תנורים	החל מ-- 1,295.
מכונות כביסה תוצרת חוץ	החל מ-- 1,879.
T.V מודלים אחרונים	החל מ-- 1,649.

מחלקה מיוחדת לעולים ● הספקה תוך שבועיים
מעבדה משוכללת לשרות הקונים

סניף בת־ים: הרצל 86 פינת בלפור

לום באילת
ש' 204/73

דר" בע"מ
יר
ת — אילת

ביאטריז,
1, אילת.
גה ביאטריז

הנ"ל הגישה
בור ולפלוק יד
באילת, על
ריעה, שהעתק
בבית המשפט

ת בוה להתיצב
ם זה, ביום
ש' 8.30 בבוקר,
ת משפט זה
תוך 30 יום,
ם זה.

לישי כתב הגנה
ם ביום האמור
יום פסק דין
אם לא תגישי
שנקבע בנ"ל
לא בפניך אף
נקבע למשפט
תבוטל.

מזכיר ראשי
השלום באילת

מהנה
לאשה"

שגרירות ישראל
AMBASSADE D'ISRAEL

- 199 -

בד גודסברג יד' באב תשל"ג
15.8.73

-שמיר-

תיק תוניסיה
ישראל

אל : מנהל אירופה א'

מאת: הציר בבון

הנידון: יוזמת בורגיבה

בפגישה שגרתית הראה לי ד"ר רדיס, מנהל מז"ת, המברק ששגר לשגרירות רפ"ג בת"א בענין סיכום הביקור שערך עם המנכ"ל המדיני בסוף חודש יולי בטוניסיה. משה"ח הנחה את השגרירות למסור את תוכן המברק למנכ"ל שלנו.

ממברקכם בנידון אנו למדים, כי קבלתם בינתיים דיווח מלא על ביקור זה. לא אפרט, לכן, תוכן המברק שראיתי, אלא אדווח יותר על הערכתו האישית של רדיס.

א. הטוניסאים טענו כי בורגיבה תאם יוזמתו "עם כמה מדינות ערב", אך נמנעו מלציין עם איזו מהן-או שלא ידעו זאת. רדיס מעריך, שאם היה תאום מוקדם, הרי היה זה בשאלת הפלסטינאים בלבד עם אלג'יריה ו/או מצרים.

ב. הטוניסאים ציינו בסיפוק מה, כי תגובות מדינות ערב היו בדרך כלל חיוביות (כמובן לא כן תגובת ירדן) - הפלסטינאים היו המסכים. רדיס מעיר כי הטוניסאים שמו יותר לב לתגובות החיוביות מאשר לשליליות.

ג. לדברי מסמודי , מאמין בורגיבה כי כדי למצוא פתרון במז"ת יש לפתור תחילה את בעית הפלסטינאים. העולם הערבי מקבל יותר ויותר השקפה זו וגם מדינות העולם מביעות לאחרונה הבנה לבעיות הפלסטינאים.

ד. מסמודי טען באוזני שליחי רפ"ג נגד מדיניות ישראל, כוונות ההתפשטות וההתיישבות בשטחים, מדיניות העליה, העדר כוונות מצד ישראל למסור לערבים מהן האפשרויות הפתוחות של הערבים במו"מ עם ישראל מבלי שהערבים ידעו מראש מהם הסכויים שלהם- בלי כל אלה לא ינהלו דו-שיח עם ישראל.
הערכת רדיס - יוזמת בורגיבה נבעה בעיקר מצרכים בין-ערביים, לשפר תדמיתו בעולם הערבי, רצונו "להיות בחדשות". בורגיבה רוצה ליזום ויכוח ערבי-להניעם שיחשבו על הבעיה בצורה ריאליסטית.
רדיס הסכים גם עמי, כי בורגיבה הולך ומזדקן, הערות הטוניסאים ביחס למדיניות ישראל מראות פעם נוספת שעדיין לא השתחרר מטיעונים של שנות ה-40 וכי "התפשטות" ישראל לא נבעה מזרם העליה אותה אפשר לקלוט בגבולות ישנים-אלא ממלחמות שהערבים גרמו להן, וכי השפעת בורגיבה בעולם הערבי מוגבל.

ב ב ר כ ה,

י.בן-ארי

העתק
מר י.מרוז, סמנכ"ל
מנהלת מז"תים
לשכת המנכ"ל
אירופה א'
חקר

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

תיק תוניסיה

✓

ס

שמור

אל: המשרד

מאת: פאריז

2

מס' 36

נשלח: 031730 יולי 70

פריז.

מסמודי שה"ח התוניסאי שהה השבוע בפריז ונפגש עם מנדס פרנס. סיפר לו על פגישותיו בפסגה בטריפולי. גאדאפי "בחור נחמד" אך מחוסר כל מושג ונסיון בניהול מדינה. גאדאפי נזהר מלהתקשר יתר על המידה עם נאצר ומגלה חוסר אמון בריא ברוסים. נאצר עדיין המנהיג הערבי בה' הידיעה, כל האחרים (חוץ מבורגיבה כמובן) בלתי אחראיים. גואפים וצועקים אך אין להתייחס אליהם ברצינות.

נאצר אמר למסמודי שישראל הודיעה לו עשר פעמים באמצעות ארה"ב שהיא מוכנה לפנות שטחים אך הוא לא יכול להרשות לעצמו להתבזות. פרוש הדבר שלו היה מסכים להסדר בינו לישראל על יסוד פינוי סיני היה מתבזה בעיני יתר הערבים. הוא חייב לדרוש פינוי כל השטחים. (מנדס פראנס העיר שבגאוטיו בטריפולי עמד נאצר על פינוי הגולן אך לא ירושלים). נאצר אמר שלא יוכל לעשות דבר אלא בשיתוף עם יתר מדינות ערב (כולל סוריה ועיראק דווקא אלה תחת מנהיגות אחראית). נאצר סיפר שבביקורו הקודם בבריה"מ לאקהמצרתיבר בתוך פרך מצרים דרש מהרוסים שיצילו אותו. שיספר אותו בדיוק במליאת הפוליטבירו ושם הוחלט על העזרה (סובייטים של החדשים האחרונים. אין לנאצר אשליות לגבי בריה"מ והוא יודע שקל להזמין הרוסים מאשר להפטר מהם - אך לא היתה לו ברירה. מסמודי אמר שהפירא קים מתחילים לחשוש שהרוסים פן מעורבותם תביא לידי כבוש קבע. מסמודי סבור שצריכים להזהר לדבר על גבולות 4 ביוני. מוטב לדבר על פשרה בין גבולות 1947 לגבולות 1970. הפשרה המעשית תדמה לגבולות 1967 אך מבלי להזכירם במפורש דבר שיוסיף בפישור לחיפוש הסדר. בזמן הקרוב מתכוון מסמודי לסייר בארצות המזה"ת להחלפת דעות.

איתן

שהח3 רוהמ3 שלנג דיין מנכל3 סמנכל אירופה א מצפים הדס חקר רמ2 אמן

אב/רס

הארץ

משרד החוץ
עתונות
- 8. VII. 1973

אל:

תעו
אלונסו נסיונ

מז"א - תקן

ארגוני הטרור מנעו ביקור אישיות טוניסית בישראל

בן אהרון: בורגיבה אישר ההזמנה

(ע). מזכיר ההסתדרות, מר יצחק בן־אהרון, אמר במוצאי־שבת בלוד, כי הזמין אישיות מטוניסיה, מר חביב עשור, לבקר בישראל כחבר משלחת הוועד הפועל של הקונפדרציה הבין־לאומית של האיגודים המקצועיים החופשיים. מר עשור נטה לקבל את הזמנת ההסתדרות באישורו של הנשיא בורגיבה, אולם מאוחר יותר איימו ארגוני הטרור הערביים על חייו והוא חזר בו.

מר בן־אהרון, שחזר מווינה לאחר שלושה ימי ישיבות של הנהלת הקונפדרציה בה הוא מכהן כסגן נשיא, הוסיף כי מר עשור סיפר לו כי קיבל היתר לבקר בישראל אולם היתנה את ביקורו בכך, שהמשלחת תהיה למשלחת חקר שתיפגש עם אסירים ערביים הכלואים ב„מחנות הסגר" בישראל, לפי רשימה שמית שנמסרה לו.

„כן דרש לאפשר לו תנועה חופשית בארץ ושההסתדרות תבטיח להראות לו „הריסות של כפרים ערביים". על תנאים אלה השיב לו מר בן־אהרון, כי מדינת ישראל היא מדינה ריבונית ואינה צריכה משלחת חקר כזאת. מר בן־אהרון הדגיש, עם זאת, כי אם תקבל המשלחת את הזמנת ההסתדרות, היא תתקבל באהדה רבה בישראל.

מר בן־אהרון הירבה לשבח את מר עשור עמו נפגש כבר פעמים מספר בישיבות הקונפדרציה בעבר. הפעם, סיפר מר בן־אהרון, דיברו השניים על נושאים שונים ובין היתר על הצהרת הנשיא בורגיבה לשלום במזרח התיכון. מר עשור אמר למזכ"ל ההסתדרות, כי טוניסיה אינה עויינת לישראל.

1809

תיק תוניסיה
ישראל

HABIB BOURGUIBA :

«Pour que le peuple palestinien n'ait pas ru dans vingt ans...»

● En choisissant de rappeler, il y a trois semaines, des positions sur le Proche-Orient vieilles de plus de quinze ans, le président tunisien a troublé les Arabes (la Jordanie vient de rompre avec lui), inquiété les Israéliens et suscité une espérance parmi des millions de Palestiniens. Car ces derniers, abandonnés de tous malgré les déclarations maximalistes, sont tout simplement menacés de disparition. Soudain, la tactique gradualiste du bourguibisme apparait comme une « opération survie ». Tout heureux d'être à nouveau considéré comme un révolutionnaire, Bourguiba s'en est expliqué à Tunis devant Jean Daniel.

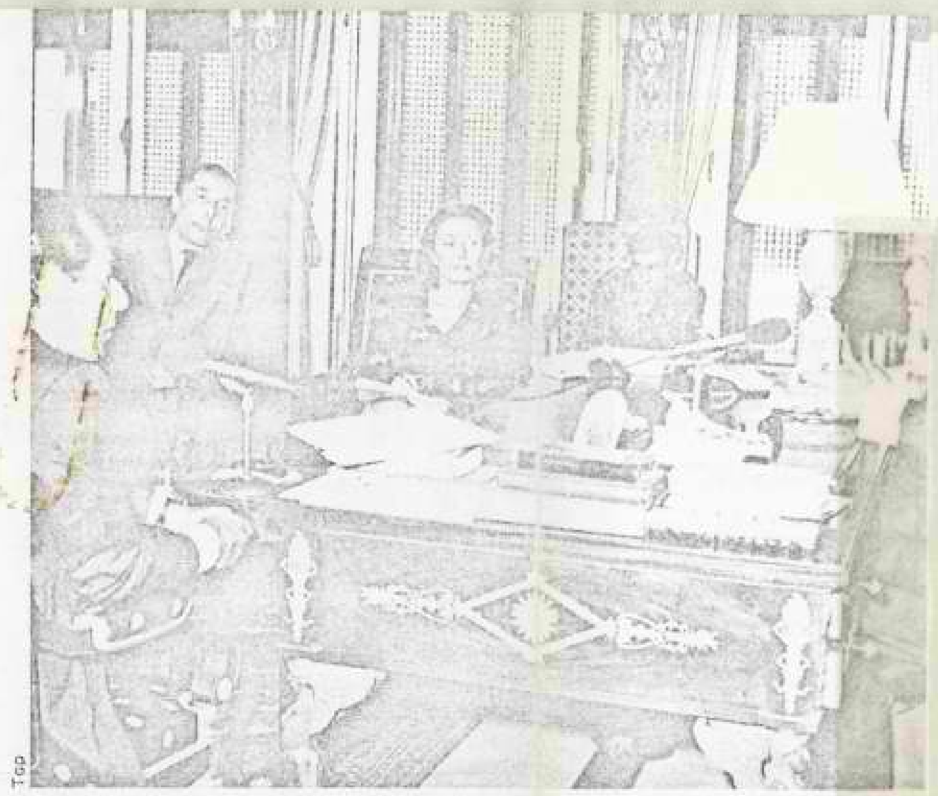

Tgp

DEVANT HABIB BOURGUIBA, JOSETTE ALIA (au centre) ET JEAN DANIEL (à gauche)
« Les meilleures paix sont celles où il n'y a ni vainqueur ni vaincu »

JEAN DANIEL. — *Vous venez de faire, Monsieur le Président, des déclarations et des propositions qui ont tout à la fois ému Israël et troublé les pays arabes — à tel point que l'un d'eux, la Jordanie, vient de rompre ses relations diplomatiques avec vous. Pourquoi avoir pris ces risques précisément maintenant ?*

HABIB BOURGUIBA. — Parce que je crois que la situation actuelle est à la fois riche de possibilités à exploiter et lourde de dangers à éviter. Les possibilités ? Le contexte international n'a jamais été plus favorable à un vrai règlement : Nixon et Brejnev, cette fois, en ressentent, tous deux en même temps, la nécessité et l'urgence. C'est important. Les dangers ? Ils sont multiples mais je pense surtout aux troubles qui menacent les pays arabes, aux frustrations qui les aigrissent, au découragement qui les gagne. Et cela, c'est très grave ! Parce que la lassitude conduit toujours aux règlements boiteux ou, pis encore, aux fausses solutions miracles.

J'ai bien senti, en parlant l'autre jour avec le ministre égyptien des Affaires étrangères, que ce pays était au bord de décisions dramatiques. La situation est demeurée pour eux absolument insupportable, intenable. Ils doivent en sortir. Mais comment ? Par la guerre ? Elle est impossible et ils le savent. Par la paix ? Mais quelle paix ? Une paix qui serait un renoncement total, dans laquelle les Egyptiens accepteraient toutes les conditions de l'adversaire — reconnaissance d'Israël, négociations directes, accord séparé — contre le seul Sinaï ? Je sens bien que cette tentation les guette et qu'elle peut en effet leur apparaître, la fatigue et le temps aidant, comme la seule issue à leurs difficultés. Or, à mon sens, une telle paix ne ferait qu'aggraver les choses et ne résoudrait rien. Elle n'est donc dans l'intérêt de personne.

Comprenez-moi bien : je ne veux imposer ni mes idées ni ma stratégie. Moi, je me contente de dire ce que je pense, même lorsque cela ne fait pas plaisir. En 1965, lorsque j'ai dit, dans les camps de réfugiés palestiniens et au Caire, qu'il fallait reconnaître Israël et cesser de [illegible] de jeter les gens à la mer, tout le monde a hurlé. Maintenant, les Arabes admettent la justesse de mes vues. Mais il y a fallu une guerre. Eh bien, aujourd'hui comme en 1965, je crois le moment venu de parler, de dire aux Arabes : voilà ce que je pense, voilà ce que je préconise, à la lumière de mon expérience, qui est celle d'un demi-siècle de luttes. Car on peut me faire des reproches sur bien des points, sauf un : l'intransigeance d'un nationalisme forgé dans les prisons colonialistes.

J. D. — *Que préconisez-vous alors ? La guerre ?*

H. B. — Non. Je crois simplement qu'il faut, maintenant, parce que c'est possible, régler enfin le problème au fond, C'est-à-dire en y incluant une solution à la fois équitable et réaliste du drame palestinien. Je suis persuadé que c'est le seul moyen de concilier les intérêts d'Israël, des Arabes et des Palestiniens.. En effet, que veut Israël ? La sécurité. Bien. Mais ce n'est pas aux Israéliens de la décréter seuls. Lorsque le général Dayan dit : « Voilà nos frontières de sécurité », il se trompe. La vraie sécurité d'Israël n'est pas militaire mais politique. Elle ne viendra que de la reconnaissance de l'existence d'Israël par ses voisins arabes. Elle ne sera donc vraiment acquise que par une paix réelle, honorable pour tous, pas par une humiliation supplémentaire infligée à des adversaires même momentanément affaiblis.

Les Arabes, eux, ne peuvent rester dans la situation où ils sont actuellement. S'ils ne veulent pas et ne peuvent pas faire la guerre sans pour autant accepter le moindre compromis, tout en entretenant des espérances chimériques et des rêves stériles, où vont-ils ? A des catastrophes. On verra [illegible]n a vu !) se développer des *putschs* militaires, des coups d'Etat en chaine, de lents pourrissements. Pour l'équilibre du monde arabe, pour sa santé politique, un règlement définitif me semble absolument urgent.

Mais ceux qui en ont le plus besoin sont les Palestiniens. Pour eux, quoi qu'ils en disent, faire la paix avec Israël est une question de vie ou de mort ; si les choses continuent au train où elles vont depuis cinq ans, avec des actions individuelles spectaculaires mais inefficaces, sans stratégie, sans objectif réaliste, sans cohésion politique... eh bien, les Palestiniens risquent de disparaître, purement et simplement, comme ont disparu avant eux les Andalous de l'Espagne musulmane, ou de se dissoudre dans une vaste *diaspora* qui s'intégrera plus ou moins dans les pays hôtes. Croyez-moi : je le dis avec tristesse, avec gravité. Mais, si l'on ne fait rien, si l'on n'arrive pas à unir ce peuple, à le décrocher des pays arabes, à imaginer pour lui une stratégie, une politique, dans vingt ans il n'existera plus en tant que peuple. Les maximalistes arabes sont en train de tuer le peuple palestinien : ils disent « tout ou rien » et ils lui tirent dans le dos. L'étouffement des Palestiniens se fera sans aucun profit pour personne, pas même pour Israël. Il laissera derrière lui tant de rancœurs, tant de haines sans recours qu'Israël ne connaîtra plus jamais la paix et sera sans cesse en butte à l'hostilité arabe.

Vous voyez bien que, pour tout le monde, Juifs ou Arabes, il faut maintenant conclure, abandonner les rêves, dominer les complexes, qu'ils soient de frustration ou de supériorité, arriver enfin à la paix. Mais cette paix n'est pas donnée. Chacun doit en payer le prix. Un prix élevé : les Arabes, en général, les Palestiniens, en particulier, doivent comprendre qu'une patrie a été donnée aux juifs par une décision internationale, en 1947, et qu'il leur faut reconnaître ce fait, l'admettre. Evidemment, Israël a été créé par l'O.N.U. en grande partie pour donner une compensation aux millions de juifs persécutés et ces persécutions n'étaient pas notre fait. On peut penser qu'il est injuste de nous en faire supporter les conséquences, mais enfin cette décision est un sacrifice qui nous est demandé, à nous Arabes, et que nous devons accepter.

Je ne dis pas que c'est la solution idéale. Il serait plus équitable de voir naître un grand Etat unitaire, démocratique, où Juifs et Arabes auraient le même statut. Mais l'aspiration des juifs — l'essence même du sionisme — c'est d'avoir enfin une terre où ils seraient chez eux. Alors, raisonnablement, je ne crois pas que cet Etat unitaire soit pour demain et je pense qu'il vaut mieux, comme compromis honorable, accepter l'idée de deux Etats voisins — l'un juif, l'autre palestinien. Pour moi, c'est une première et indispensable étape sur la voie de la paix et si quelqu'un voit un meilleur moyen de régler le problème, qu'il me le dise...

Cela posé, la reconnaissance d'Israël par les pays arabes ne peut se faire que dans le cadre des frontières fixées par la décision de l'O.N.U. en 1947. Pourquoi ? Parce que c'est la seule base légale juridiquement, internationalement, et que tout le reste n'est que droit de conquête — un droit qu'aucun pays ne saurait officiellement consacrer. M. Eban, feignant de ne pas comprendre ma position, m'a récemment répondu que la décision onusienne de 1947 était devenue *caduque*. Eh bien c'est très grave, si c'est vrai ! Cela signifie qu'il nie, bien plus que moi, l'existence de son propre pays puisqu'il annule ainsi, d'un adjectif, ce qui est malgré tout l'acte de naissance d'Israël sur le plan international.

Cette naissance, d'ailleurs, nous aura coûté cher, puisque c'est 54 % du territoire palestinien qui, en 1947, avaient été attribués à ce qui devait être au départ un « *foyer juif* » et qui est devenu ensuite l'Etat d'Israël. Cinquante-quatre pour cent, ce n'est déjà pas mal. Il faut se souvenir qu'alors tous les autres peuples de la région avaient leur indépendance, tous, sauf les Palestiniens, auxquels on retirait la moitié de leur pays... Cette acceptation sincère d'une situation de fait est, je crois, le prix que doivent payer les Arabes pour obtenir la paix.

J. D. — *Et qu'attendez-vous des Israéliens ?*

H. B. — Oh, c'est très simple : qu'ils renoncent, en contrepartie, explicitement à leur droit de conquête. Tant qu'ils prendront des territoires par la force et qu'ils entendront les garder, il n'y aura pas de paix possible. Les Arabes ne pourront peut-être pas reprendre militairement les territoire conquis mais ils continueront à essayer, à en rêver, il y aura là autant d'abcès pourrissants, de foyers de haine. Alors qu'en se fondant sur le droit Israël et les Palestiniens peuvent vivre en paix, chacun de son côté.

J. D. — *Mais où situez-vous cet Etat palestinien voisin de l'Etat d'Israël ? En Jordanie ?*

H. B. — J'ai dit, et je le maintiens, que la Jordanie telle qu'elle a été découpée par les puissances à San Remo en 1920 est une création complètement artificielle. Je ne veux pas par là insulter le roi Hussein, mais ce n'est pas faire du tort à un pays que de rappeler des vérités historiques — que j'ai moi-même vécues alors que le roi Hussein n'était pas encore né : la Palestine, pour moi, va des frontières données à Israël en 1947 jusqu'à Amman.

J. D. — *Quelles sont les méthodes que vous préconisez pour atteindre l'objectif que vous avez ainsi défini ?*

H. B. — Les conditions nécessaires ne sont pas du tout réunies. Actuellement, Israël est ou se croit trop fort pour opérer le moindre mouvement — à tort, à mon avis, mais c'est un fait dont il faut tenir compte : ils sont si sûrs d'eux qu'ils refusent systématiquement, que ce soit au président Senghor ou à Gunnar Jarring, toute déclaration de non-annexion des territoires conquis. Pour amener les Israéliens à changer d'attitude, il faut à la fois les séduire, en leur proposant quelque chose de vraiment attractif, et les harceler, les combattre, par tous les moyens de la guérilla. Il faut faire marcher, ensemble, la carotte et le bâton, qui sont les deux moteurs classiques de toute négociation.

Or les Arabes ne font ni l'un ni l'autre. Ils n'offrent pas clairement la reconnaissance solennelle, officielle, sincère que

→

→

demande Israël. Ils ne combattent pas non plus : ils ont arrêté la guerre d'usure, ils n'exercent pas de représailles militaires lorsqu'ils sont attaqués, ils se contentent de gémir ou de prier. Il y a une trop grande disparité des forces ? Ce n'est pas une raison. Il leur reste une arme, l'arme des faibles mais qui n'est pas la moins efficace : la guérilla. Je l'avais déjà dit à Nasser en 1967, lorsque je l'ai adjuré, en mai, de ne pas se lancer dans la guerre classique. Or, là encore, les Arabes ne bougent pas. Ils ne soutiennent même pas les Palestiniens, qui, eux, se battent ou essaient de se battre, mais au coup par coup, sans stratégie, sans politique... Car il ne suffit pas de se battre, il faut avoir une tactique politique en même temps.

J. D. — *Un soutien efficace aux Palestiniens n'implique-t-il pas, pour les pays arabes, des représailles israéliennes qu'ils peuvent difficilement supporter ?*

H. B. — Je sais, ce n'est pas facile. Pendant sept ans, j'ai eu le même problème avec les Algériens du F.L.N., en Tunisie. Il me fallait maintenir, contre eux parfois, la souveraineté tunisienne et, dans le même temps, soutenir leur cause jusqu'au bout avec toutes les conséquences militaires que cela pouvait impliquer : souvenez-vous de Sakiet Sidi Youssef (1).

J. D. — *Mais auriez-vous supporté dix ou vingt Sakiet ?*

H. B. — C'était un risque réel et je l'ai pris. D'ailleurs, il y a des limites qui s'imposent d'elles-mêmes : l'opinion internationale compte. Israël ne peut se permettre de détruire le Liban ou la Syrie. Il peut leur faire mal, très mal, sans plus. Si les pays arabes supportaient jusqu'au bout les coups israéliens, ils les rendraient, par là même, inopérants. Mais il y faut du courage et de la ténacité. De l'imagination aussi : diviser l'ennemi, savoir quand on doit le séduire, quand on doit l'attaquer, l'amener à comparer sans cesse les avantages de la paix qu'on propose et les inconvénients de la guérilla qu'on mène, c'est cela ma stratégie, c'est cela ma tactique. Celle que j'ai menée pendant trente ans avec la France, attaquant ici et rompant là, à partir de mes prisons ou autour des tables de négociations. Dans la situation d'inégalité de forces où nous sommes face à Israël, je n'en vois, pour moi, pas d'autre...

J. D. — *En annonçant ainsi la couleur, si l'on peut dire, ne craignez-vous pas de susciter la méfiance de vos adversaires ou, pour le moins, de ruiner tout effet de surprise ?*

H. B. — Pas du tout. Il faut jouer franc jeu et mettre les cartes sur la table. Je l'ai toujours fait, même aux moments les plus difficiles de ma lutte contre la France, parce que je pars du principe qu'à la fin, si tout se règle, on se réconciliera. Et alors, il faudra vivre ensemble ! Sans rancœur et sans haine. Tenez, il y a quelques semaines, à Tunis, j'ai reçu et décoré le commandant du navire français « Arromanches », qui, pourtant, avait commandé le tir à Bizerte. Voyez-vous, même au cours des luttes les plus âpres, il faut toujours se garder d'insulter l'avenir. Il faut penser aux futurs dialogues. Les meilleures paix sont celles où il n'y a ni vainqueurs ni vaincus. Encore une chose, n'est-ce pas, qu'il faudrait que les Israéliens comprennent...

J. D. — *Que ne leur expliquez-vous cela vous-même ! L'opinion internationale a eu le sentiment, depuis deux mois, que vos premières offres de dialogue avec Israël avaient quelque peu marqué le pas et qu'elles se faisaient moins aisées au fur et à mesure que les positions israéliennes s'assouplissaient. Pourquoi ?*

H. B. — Ecoutez, il faut être sérieux. Je suis toujours prêt à rencontrer des Israéliens mais pas pour n'importe quoi, pas pour jouer à la belote. Il faut que nous ayons des choses utiles à nous dire. Or, dans cette affaire, chaque partie pose son préalable. Moi, je leur demande de reconnaître d'abord la primauté du droit sur la force, de renoncer à leur droit de conquête. Eux disent qu'ils ne demandent rien, qu'ils veulent seulement parler avec moi. Mais, si la discussion s'engage avec eux sur les bases actuelles, ils ont gagné, et leur problème est résolu : ils obtiennent *ipso facto* la reconnaissance d'un état de fait qui est l'objet même du débat. Cela dit, je suis pour le dialogue lorsqu'il est possible et utile : récemment, à la réunion des jeunes chambres de commerce internationales, un Tunisien et un Israélien ont travaillé ensemble à rédiger une motion commune. Pourquoi pas ? Je n'ai aucune objection de principe. Je n'ai jamais été antisémite et je ne suis même pas anti-israélien.

J. D. — *Avez-vous le sentiment que la majorité des Arabes vous suit sur ce terrain ?*

H. B. — Je remarque une chose : personne, jusqu'à présent, ne m'a désavoué. On a fait pression sur les Palestiniens pour qu'ils me condamnent et je sais qu'ils ont refusé en disant : « *Laissez faire Bourguiba, il travaille pour nous.* » En fait, si je sentais le moindre geste d'encouragement du côté d'Israël, je me ferais fort de convaincre les Palestiniens d'accepter au moins la discussion. Mais tout cela doit être mené avec sérieux, et manié avec précaution. Il ne s'agit là ni de polémique ni de propagande mais de l'évolution d'une situation extrêmement tendue, extrêmement dangereuse, qui m'inquiète au plus haut point. Pour sortir de l'impasse, chacun des adversaires d'aujourd'hui doit consentir certains sacrifices. En le disant clairement, je travaille pour le bien commun. Je suis, peut-être pour l'instant, le seul à indiquer cette voie mais je crois qu'elle est la bonne et qu'avec le temps mon projet mûrira.

Copyright « Le Nouvel Observateur ».

---

(1) Village tunisien bombardé, le 8 février 1958, par les troupes françaises exerçant leur « droit de suite » : 69 morts et 130 blessés dans la population civile. En riposte, Bourguiba demanda l'évacuation des forces françaises de Bizerte.

אוניברסיטת תל-אביב
TEL-AVIV UNIVERSITY
PUBLIC RELATIONS & INFORMATION DEPT. * המחלקה ליחסי ציבור והסברה

תיק תוניסיה
ישראל

May 28, 1973

אווים קאר על פגישתו
(עם בורגיבה 1955

Mr. Mordechai Gazit
Prime Minister's Office
Jerusalem

Dear Mr. Gazit,

I am writing to you on two unrelated matters: Bourguiba and Tel Aviv University.

I shall start with the subject of greater interest to you - Bourguiba. In the early summer of 1955 I had a half-hour tête-à-tête with Bour-Guiba which, despite the long lapse of time, may well be of more than academic interest today. It happened this way. He had just been released from captivity by the French and was about to return in triumph to newly independent Tunisia. He was staying at the Hotel Continental in Paris. I rang him up, truthfully introduced myself as correspondent of The Jewish Chronicle, but omitted to mention that I was also writing for The Jerusalem Post and Ha'aretz. When he received me in his suite he was very affable. We sat together on a couch. His political adviser, a Tunisian Jewish lawyer whose name has slipped my memory but whose identity can easily be checked, was in an adjacent room.

After congratulating Bourguiba on his almost bloodless victory for Tunisia, I showed him - as a preliminary to the interview proper - an article I had then published in Evidences, the French-language periodical of the American Jewish Committee. The gist of my piece was that Israel could and should be the natural ally of progressive Arabs (like Bourguiba), whose worst enemy were the bombastic Arabs that resorted to fanatical nationalism as a means of covering up feudalistic sloth.

To my surprise, Bourguiba after reading a few lines flew into a towering rage. Here is the gist of what he said: "Palestine is the home of the Arabs. If we have neglected our home, that's our own business. It doesn't entitle you Jews to move in, carry out improvements and push the Arab owners around, let alone push them out. How would you like it if a stranger took over your home because you'd made a hovel of it and he proceeded to turn it into a palace? You'd do everything in your power to get rid of him, and that's what we'll do. You Jews have forfeited all rights to Palestine after 2,000 years of absence. Even before your final exile, you held Palestine only in fits and starts. We Arabs were masters of Southern Spain for seven centuries. We were evicted not so terribly long ago. But suppose we were now to come and claim that Spain belonged to us. Why, the world would laugh at us, and with reason! You've entrenched yourself in Palestine and we may not be able to turf you out immediately. But in the long run we'll throw you out, as we threw out the Crusaders. You may

conceivably stay in Palestine as long as we Arabs did in Spain. But in the end, we'll kick you out, you may be sure of that. I'm not a Jew-hater. Next door sits my political adviser - a Jew. When the Jews were expelled from Catholic Spain, we Arabs hospitably opened our gates to them. We never did to you what Christian Europe did. We're always willing to have you as our tenants, but never as a usurping landlord. Sooner or later, by hook or by crook, we'll choke the life out of you in Palestine." To illustrate his words, he put his hand to my throat in the manner of a strangler, not that he applied pressure. He motioned me to leave and, walking me to the door, he shouted: "There has been no interview. If you publish anything, I'll deny I ever saw you. Out!" Once or twice, while Bourguiba was screaming, his political adviser peeped in to see what was happening and quietly withdrew.

When I told the Israel Embassy about the episode, their reaction was: "Bourguiba is temperamental. Play it down." My despatch in The Jerusalem Post and Ha'aretz was factual but brief. I am conveying to you the above report in full, because I still feel as I did at the time, that Bourguiba in his fury was revealing his real self; for my own part, I'm sure that he has not in the meantime undergone a change of heart but that he is much more subtle - and dangerous - than a Nasser ever was or than a Sadat ever will be.

To avoid any misunderstanding, I am not trying to offer counsel or to suggest there should be no meeting between an Israeli representative and Bourguiba. The government will know how to beat Bourguiba at his own game. My purpose is to give you information of a personal experience I had, one which may conceivably be of interest to you.

Now for Tel Aviv University business. I venture to ask for your assistance - just a word from you will suffice. I am editing a new English-language quarterly for the University. The issue I am now preparing will celebrate the 20th anniversary of the founding of TAU by the Tel Aviv Municipality and the 10th anniversary of the University's autonomy and the upbuilding of its Ramat Aviv campus. We (the University, beginning with its President, Prof. Yuval Ne'eman, whose article for the anniversary issue I enclose) are very anxious to have a message from Prime Minister Golda Meir. When TAU was set up, the Government, B.G., Education Minister Prof. Dinur and just about everybody in the Establishment was bitterly opposed - everybody except (as far as I know) Golda Meir who apparently took no part in the controversy. Now Golda (like B.G., incidentally) is an honorary doctor of TAU. At a TAU banquet last October at the Hilton, Golda Meir and Victor Carter, Chairman of our Board of Governors kissed (we have the photo to prove it, but this is not blackmail!). Golda said very nice things indeed about TAU. So

if only you will be good enough to put in a word... for which many many thanks in anticipation. Our absolute deadline is end of June.

With best personal regards,

Yours sincerely,

Maurice Carr

Maurice Carr

cc: Prof. Yuval Ne'eman
Col. (res.) Yehiel Ben-Zvi

encl.

MC/pc

U

EXCLUSIF

ISRAEL REPOND A BOURGUIBA

Notre correspondant à Tel-Aviv a montré au ministre israélien des Affaires étrangères le texte de l'entretien accordé par le président Bourguiba à Jean Daniel la semaine dernière. M. Abba Eban a répondu par la déclaration ci-dessous, que nous nous abstiendrons de commenter quelles que soient les réserves que nous inspire son assimilation entre antisionisme et antisémitisme

Uzan - SIPA

ABBA EBAN
« *Paix n'est pas un vilain mot* »

Jacques Burlot - Göksin Sipahioglu

HABIB BOURGUIBA
« *La vraie sécurité d'Israël n'est pas militaire mais politique* »

● Pensez-vous, Monsieur le Ministre, que le moment soit aussi favorable que le croit le président Bourguiba pour régler le conflit israélo-arabe et estimez-vous qu'il soit possible de concilier les intérêts d'Israël, des Arabes et des Palestiniens ?

ABBA EBAN. — Tout moment est le meilleur pour ouvrir les négociations. Il est vrai, toutefois, que l'heure présente y est particulièrement favorable. Je pense que nos voisins arabes ont acquis la conviction, maintenant, après six années de sommets et de conférences internationales, qu'il n'y a pas de solution militaire au conflit, pas plus qu'une solution imposée de l'extérieur. En outre, le climat international est favorable au dialogue : la fin de la guerre froide, l'accord entre les deux Allemagnes, la conférence pour la sécurité européenne, l'admission de la Chine dans la famille des nations. Dans chaque cas, les gouvernements concernés ont réussi à surmonter des inhibitions profondes pour entamer le dialogue. Aussi l'absence de tout dialogue au Moyen-Orient me semble particulièrement remarquable et regrettable.

Il y a quelques semaines, nous avons été informés par un gouvernement européen que la Tunisie était prête à ouvrir le dialogue avec Israël, au niveau des ministres des Affaires étrangères, sur la base des recommandations de l'O.N.U. de 1947. J'ai répondu que la position internationale sur la situation politique contemporaine est exprimée dans la résolution 242 du Conseil de sécurité, *seul* document international accepté à la fois par les gouvernements israélien et arabes. Alors pourquoi ne pas ouvrir la discussion sur cette base ? Je n'ai pas reçu de réponse jusqu'ici et j'avoue ne pas comprendre ce qui nous empêche de dialoguer. Si le président Bourguiba acceptait de le faire, il rendrait un immense service à la paix et aux peuples arabes.

● M. Bourguiba avance l'argument que rejeter la décision du partage de 1947 comme base du dialogue équivaut, pour Israël, à rejeter la seule base juridique internationale à l'existence de l'Etat juif.

A. E. — Les lignes du partage recommandé en 1947 n'ont pas de statut international valable. Les Arabes ont catégoriquement repoussé ces recommandations, à l'époque. M. Azam Pacha déclara alors : « *Toute ligne tracée par l'O.N.U. n'est qu'une ligne de sang et de feu.* » Le résultat de la guerre qui nous fut alors imposée par les Etats arabes, c'est l'Etat d'Israël tel qu'il existe depuis vingt-cinq ans, dans des frontières différentes de celles que nous aurions acceptées si les Arabes avaient été d'accord. Parler aujourd'hui de 1947 comme d'une « base de discussion » est totalement irréaliste. Cela impliquerait le déracinement de centaines de milliers d'Israéliens. On résoudra peut-être un problème mais on créera en même temps une autre tragédie humaine.

On ne peut pas effacer l'histoire. Dans une interview peut-être, pas sur le terrain. Comme le disait Lénine : « Les guerres ont des résultats. »

Suite à la guerre de 1948-1949, une nouvelle situation se créa. Mais aujourd'hui, suite à la guerre de juin 1967, le seul cadre légal pour s'attaquer à la solution du conflit est la résolution 242 du Conseil de sécurité du 22 novembre 1967.

D'ailleurs, comment M. Bourguiba peut-il demander à Israël d'accepter *moins* que d'autres gouvernements arabes — l'Egypte et la Jordanie — sont prêts à lui accorder ? Ces deux Etats arabes nous proposent la paix en échange d'un retour aux frontières du 4 juin 1967. Il y a donc, ici, un recul de la part du président tunisien par rapport aux prises de position du président Sadate et du roi Hussein.

Cela ne veut pas dire, bien entendu, que nous soyons prêts à accepter les suggestions du Caire et d'Amman. Israël veut faire la paix, mais sur la base de changements territoriaux vitaux pour sa sécurité, sans pour autant exiger tout le Sinaï ou toute la Cisjordanie.

● Selon certaines indiscrétions diplomatiques calculées, l'Egypte serait prête à entamer des négociations avec Israël sur la base des frontières du 4 juin 1967, c'est-à-dire en n'excluant pas des rectifications de frontières éventuelles ?

A. E. — Nous demanderons des changements de frontières en nous basant sur la résolution 242 qui, comme l'a bien dit le secrétaire d'Etat américain, M. William Rogers, « *n'infirme ni ne confirme les lignes d'armistice d'avant juin 1967* ». Nous serons plus flexibles sur un point, moins sur un autre. Nous serons par exemple très obstinés pour garder le contrôle de Charm el Cheikh. Nous disons aux pays arabes : soyons plus empiriques et moins juridiques. Croyez-le bien, ce que nous proposons aux Arabes n'est pas incompatible avec leur honneur. D'ailleurs, qui les empêchera en cas de grave désaccord de quitter la table de négociation et de porter l'affaire devant l'opinion internationale ? Je ne comprends pas ce qu'ils ont à perdre en acceptant le dialogue. Je pense qu'ils ont, au contraire, tout à gagner. Car chaque négociation crée un climat de dialogue inexistant auparavant. A la table de négociation, on est, cela est bien connu, moins intransigeant que dans les déclarations destinées à l'opinion publique.

● Vous avez dit un jour, Monsieur le Ministre, en polémiquant avec ceux qui, en Israël, ne croient qu'aux seules vertus de la sécurité militaire, que la paix n'est pas méprisable, que « Paix n'est pas un vilain mot » (« Peace is not a dirty word »). Que pensez-vous de la formule de M. Bourguiba : « La vraie sécurité d'Israël n'est pas militaire mais politique... Elle ne sera vraiment acquise que par une paix réelle pour tous, pas une humiliation infligée à des adversaires même momentanément affaiblis » ?

A. E. — Il est vrai que la paix dépend essentiellement des relations concrètes entre les Etats. Mais pas uniquement. Elle dépend aussi du rapport de forces entre ces Etats. La paix en Europe fut acquise après des changements territoriaux beaucoup plus importants que ceux que nous demandons aux Etats arabes. Mais la paix en Europe a créé un climat nouveau entre les différents pays. La paix est assurée non pas grâce à un document signé mais parce qu'il règne entre les ennemis d'hier et les partenaires d'aujourd'hui un mouvement réciproque d'hommes, de marchandises, d'idées. Voilà une réalité humaine plus forte que tous les traités de paix.

Si je devais représenter Israël dans une conférence de paix, je ne demanderais pas seulement aux représentants arabes où passeraient les frontières futures, mais quelle serait la nature, quelle serait la qualité de ces frontières. Nous enfermeraient-elles dans un ghetto ? Ou bien seraient-elles au contraire ouvertes dans les deux sens, afin que les gens puissent communiquer librement entre eux ? Dans le second cas, la position israélienne serait de toute évidence beaucoup plus flexible que dans le premier.

● Il y a quelques semaines, vous avez déclaré : « Je ne parlerai jamais avec un Arafat ou autre leader terroriste. Mais je suis prêt à discuter avec des représentants qualifiés d'un mouvement national palestinien qui aurait reconnu l'existence de l'Etat d'Israël. » Pouvez-vous préciser votre propos ?

A. E. — Comme j'affirmais mon refus d'engager la discussion avec un Yasser Arafat, quelqu'un a rappelé le conflit algérien, où, malgré le terrorisme, la France avait tout de même entamé des négociations avec le F.L.N. Or cette comparaison n'est pas valable, car justement les négociations dans ce cas étaient possibles parce que le F.L.N. n'avait jamais prétendu que la France n'existait pas, ou n'avait jamais demandé la disparition de la France. Le F.L.N. demandait quelque chose *à la France*. Il voulait obtenir quelque chose *de la France*. Tandis que MM. Arafat et Habache ne nous demandent rien, sauf de cesser d'exister.

Tenez, à Berlin-Est, lors du Festival mondial de la Jeunesse communiste, M. Arafat n'a pu tolérer la présence d'un drapeau israélien, alors que les porteurs de ce drapeau étaient des gens prêts à faire d'énormes concessions pour la paix (1).

Il est curieux de voir comment la gauche révolutionnaire, en général prête à se battre pour la liberté individuelle de chaque juif, refuse aux juifs les libertés collectives. Cela touche parfois à ce que j'appellerais un néo-antisémitisme. On est antisémite lorsqu'on dit : « Tous les citoyens de ce pays ont les mêmes droits, sauf les juifs. » Et l'antisioniste affirme : « Tous les groupes nationaux ont droit à leur vie nationale, sauf les juifs. » Je crains que le propalestinisme rageur de certains Européens de gauche ne cache un antisémitisme sous-jacent, qui s'exprime dans le fait qu'on dise aux Israéliens : « Bon, si vous voulez à tout prix exister, alors au moins intégrez-vous dans quelque chose de différent, de plus vaste, de non juif. »

J'ai parlé avec bon nombre de dirigeants palestiniens qui comprennent qu'Israël est un fait irréversible. Au terme de la conversation, l'un me disait : « Ce que vous m'avez dit était intéressant. J'irai à Amman pour en faire part. » Un autre me disait : « J'irai au Caire. » Un autre encore : « J'en parlerai à mes amis à Beyrouth. »

Je dois avouer que cette extrême modestie des Palestiniens, qui s'en remettent à la famille arabe pour décider de leur sort, m'a fortement surpris.

● Estimez-vous une négociation israélo-palestinienne possible en dehors de la Jordanie ?

A. E. — Je ne pense pas que Jordanie égale Palestine. Mais je ne crois pas davantage qu'on puisse séparer l'une de l'autre. J'estime que les Palestiniens devraient jouer un rôle capital dans toute négociation israélo-jordanienne en faisant partie de la délégation jordanienne. Et cela pour deux raisons : a) la plupart des ministres jordaniens sont des Palestiniens (dix sur dix-huit) ; b) le roi Hussein a accepté le principe d'une fédération reconnaissant que les Palestiniens ont une identité spécifique, concession inexistante auparavant dans le royaume hachémite. Je ne crois pas que M. Bourguiba contribue à clarifier le problème en proclamant que la Jordanie est un Etat artificiel. Un Etat qui existe depuis cinquante ans n'est pas un Etat artificiel. Tout comme il est peu sage de dire, comme le font certains de mes amis en Israël : « Je n'aime pas le régime militaire égyptien. Je préfère attendre pour traiter avec une Egypte socialiste et démocratique », il est peu réaliste de dire : « Je n'aime pas le régime jordanien. Je préfère une république palestinienne. » Les pays de l'Europe et de l'Asie ont su faire la paix non pas parce qu'ils avaient décidé de liquider les différences entre les nations et les régimes existants, mais parce qu'ils avaient décidé de vivre avec ces différences afin d'éviter la confrontation et jeter les bases d'une coopération.

Propos recueillis par
VICTOR CYGIELMAN

---

(1) Il s'agit d'une délégation du parti communiste israélien prosoviétique (il y a trois P.C. en Israël).

1810

[illegible]

[illegible]

מברק נכנס-מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך - עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז - 1957.

[illegible]

ס ו ד י

א ל: המשרד.   מס': 202
מאת: ב ו נ.   נשלח: 281800 יולי
73

אירופה א'. אצת"מ.

בשובו מתבקור בתוניס לשיחות שנתיות מסר מנהל לאה - הדברים הבאים אמש בביתי:

1. יוזמת בורגיבה. הרושם מדברי אנשי שיחו שקהיר ידעה מראש על כוונת בורגיבה לשגר מעין כדור נסיון כזה. לא הסכימו במפורש אך נראה שהשלימו עם הדבר. עם זאת הרושם הוא שבורגיבה לא הבטיח לעצמו את העורף במידה מספקת כדי להמשיך ביוזמתו. התונסאים אמרו ללאה שלדעתם הרעיון טרם שבק חיים כליל אך בפי שיחו לא היה דבר מוחשי. חלק בלתי נפרד היוזמה מהווה הצעה להקמת מדינה עבור הפלשתנאים.
2. הועידה לבטחון אירופה. התוניסאים הביעו אכזבתם על שנמנע מהם לשאת דברים בהלסינקי. ושיתחוץ ישב על מזוודותיו בג'ינבה מוכן לטיסה. אמרו שהתכוונו לדבר פחות על סכסוך המזהתי מאשר להבליט זיקתם לאירופה. לאה נימק התנגדות רפ"ג ומדינות אחרות. אמר להם שתשע חברות הקהיליה בוודאי שוב יתנו דעתם על הנושא אך לא השאיר ספק בכך שכנס המומחים העומדים להכינ. השלב הבא לועידה יסרב להמליצ על שמיעת מדינות נוספות על אלה המשתתפות בועידה. לכל היותר תיתכנ לדעתו הסכמה להפיצ ניירות כתובים.
3. קדאפי. התונוסאים נראו מודאגים מאפשרות חיזוק השפעת קדאפי בחלק מנ הצבוריות הערבית. הם חוששים שיפנה תשומת לבו לא רק לשכנותו ממזרח כי אם גם לתוניסיה.
4. בטול הגבלות בטחוניות.
אנשי שיחו דרשו שוב לבטל הצורכ באשרות על נוסעים לרפ"ג.
נ'תקלו בסירוב אכ נראה שינהגו הקלות בטיפול הפיסי בשדות תעופה ברפ"ג עבור אלה שיקבלו אשרות כדינ אחרי השלמת כל ההליכים.==

בנ - חורינ.====

שהח רוהמ מנכל אלון דיינ ס/מנכל ממנכל איר אב מצפא מזפים מאומ ב אלגומ חקר רמ ר/אמן
אב/עב

AMBASSADE D'ISRAËL

שגרירות ישראל

סודי

506

פריס, 18.7.1973

[illegible]

אל: ✓ מנהלת מזהי"ם
מנהל אירופה 1

מאת: א. פרימור

הנדון: שיחת עתונאים עם בורגיבה

למעט עתונאים יש קשרים אישיים קרובים עם בורגיבה כמו לז'אן דניאל ולז'וזט אליה מ"הנובל אובזרבטר". ז'אן דניאל קשור עמו בקשרי ידידות אישיים עוד מהימים היות בורגיבה לוחם מחתרת נגד צרפת וקשרים אלה טופחו בקביעות מאז.

דניאל ואליה החליטו לנצל יחסים אלו לברר כוונות בורגיבה כלפי ישראל לאור הצהרותיו האחרונות. הם נתקבלו על ידו אתמול בטוניס לשיחה שנמשכה שעתיים וחצי ואשר הוקדשה ברובה למזה"ת ובחלקה לעניני פנים. להלן תוכן השיחה אשר רק בחלקה תגיע לפרסום בעתון. היות ועדיין לא ברור במדויק מה יאושר לפרסום (עליהם עוד להראות המיוטה לבורגיבה לאישור סופי) הנכם מתבקשים להתיחס לחומר כמסווג ובכל מקרה למנוע הדלפת שמות שני העתונאים שכן יהיה זה חמור עבורם אם יוודע שמהרו לדווח לי. אנא!

1) מצב בריאותו של בורגיבה:

קודם כל מדגישים העתונאים שמצאו את בורגיבה במצב בריאותי תקין כפי שלא היה מזה שנים. צלילות דעתו מוחלטת ובמגעיהם ברחבי טוניס גם הרגישו שהוא לקח לידיו שוב את השלטון בצורה טוטאלית, ונמרצת.

2) בורגיבה על הערבים ומדיניותם:

עיקר מחשבותיו של בורגיבה נתונות לערבים. דעתו עליהם שלילית כפי שלא היתה זמן רב. הוא חושב שהם חסרי ישע, חסרי הבנה, חסרי כח מחשבה וניהול ובדיעבד חסרי כל מדיניות - שלא לדבר על היאום שאיננו קיים כלל.

2/...

סודי

506

פריס, 18.7.73

מטרת הצהרותיו היתה להחדיר להודעתם הצורך בראיית המציאות ונקיטת מדיניות מעשית. מדיניות זו צריכה לדבריו להתבסס על כמה גורמים:

א. הכרה חד משמעית וסופית בעובדה שאין לנצח את ישראל. בורגיבה חושב שטוב שאי אפשר לנצח את ישראל מפני שלדעתו מגיע ליהודים מדינה משלהם וטוב שיש להם כזאת. אבל בכל מקרה, גם אם אין האחריםבבדעה זו עליהם להכיר בעובדה שאין להם ברירה.

ב. יש לזנוח אחת ולתמיד רעיון המדינה "החילונית דמוקרטית" של אש"פ. הישראלים אינם רוצים להיות אזרחים שווי זכויות במדינה נוספת, אלא לחיות במדינה משלהם, לא ישכנעום לשנות גישתם זו וכאמור אי אפשר להזיזם בכח. כאן חזר והדגיש שוב שכך טוב ורצוי שכן לדעתו צריכה להיות ליהודים מדינה משלהם.

ג. אין לפתור את בעיות המזה"ת לטווח ארוך מבלי למתור הבעיה הפלשתינאית. לאור הנאמר לעיל ברור שלא נותר פתרון אחר [illegible] מאשר פלשתניזציה של ירדן. הממלכה ההאשמית היא יצור מלאכותי שאין לו זכות קיום, וזהי חלק של פלשתינה המאוכלסת בעיקר פלשתינאים ויש להופכה למדינה פלשתינאית.

ד. על מנת לדחוף את הישראלים לנטוש את מדיניותם המבוססת על כח ורצון התפשטות יש לנקוט בשיטה הגזר והמקל כשהראשון מיוצג על ידי דפלומטיה הגיונית והשני על לחץ צבאי עניני. דהיינו: הדפלומטיה צריכה להגיש לישראל הצעות מפתות ואמינות. צריך להציע לישראל שלום אמיתי בלי הסתייגויות מילוליות ובלי התחכמויות שכן המניע להתנהגות הישראלית היא הפחד הבטחוני ובלי אמינות בכוונת הערבים לשלום אמיתי ומוחלט הכולל מו"מ ישיר, יחסים דפלומטיים גבולות פתוחים וכו' וכו' לא ירגיעו חששות ישראל ולא יזיזוה מעמדותיה. יחד עם זאת יש להפעיל לחץ צבאי על ידי מלחמת גרילה. אין הכוונה למעשים השליליים והמגוחכים של אש"פ כמו במינכן, מעשים אשר אם גם מבין בורגיבה את הייאוש הדוחף את האומללים האלה לבצעם - אינם אלא מזיקים לענין הפלשתינאי וודאי שלא מזיקים לישראל שלא לדבר על כך שאינם מרככים את עמדותיה. הגרילה שהוא מתכוון אליה היא מלחמה באמצעות יחידות קטנות המבצעות חבלה בכוחות הבטחון הישראליים בשטחים והנהמכת הלכה למעשה על ידי המדינות השכנות

3/...

סודי

506

פריס, 18.7.1973

לישראל. תמיכה חומרית ומוסרית ללא סייג כפי שהוא תמך בזמנו ב FLN
(אם כי, מוסיף בורגיבה אין זאת אומרת שצריך להרשות לפלשתינאים להתנהג כמדינה בתוך מדינה ולפגוע בריבונות המדינות המארחות. הזכיר שהוא אסר בזמנו את בומדיין וכל קציניו כאשר עברו גבולה המותר. אבל כאשר לא פגעו בריבונות טוניסיה ורק לחמו בצרפתים עזר להם בכל).
דפלומטיה נכונה וכנה והטרדה צבאית עניינית, כשהם מתואמים, יוכלו להשפיע על ישראל לרכך עמדתה.

3) יוזמתו של בורגיבה:

היות ובורגיבה איננו מאמין שיש סיכוי להתפתחות אצל הערבים לפי האמור לעיל הוא נקט ביוזמה שנקט בשתי מגמות: קודם כל על מנת לזעזע קצת את הערבים ולהרגיל אותם למציאות ושנית מתוך תקווה קלושה להגיע למשהו תכליתי בכיוון למציאת פתרון.
באשר למטרה - להרגיל את הערבים להלך מחשבה חדש הוא מאמין שישנה התפתחות חיובית. כאשר דיבר על הצורך בהכרה בישראל בשנת 1965 ראו בו בוגד ורצו לעשות לו לינץ. עכשיו כמעט ולא היו תגובה להכרזותיו פרט לד"ר חבש אליו אין הוא מתיחס כלל. אפילו אש"פ לא יצאה בהכרזות נגדו ולכן הוא מיחס חשיבות רבה. את ההתפתחות הוא מיחס להתבגרותם של הערבים (" באופן איטי מאד אבל בכל זאת ...") ולמכות שקבלו במלחמת ששת הימים ("הערבים אוהבים יותר מכל לשגות בחלומות, אבל מכות כאלה מפריעות לחלומות המתוקים ביותר") באשר לעשיה תכליתית יותר מצידו, הוא פחות אופטימי. אין הוא מוכן לפגישה עם ישראלים אלא אם ברור לו שכתוצאה מהפגישה הוא מעלה את רכבת הפתרון על הפסים. אחרת מה תועיל פגישה? היא תתן פרס לישראל באופן חד צדדי לגמרי ותזיק לו אישית בעולם הערבי. ברור שישראל מעונינת בפגישה. ברור שלא אכפת לה לשוחח על כל נושא שבעולם. עצם קיום הפגישה הוא עבורה רווח נקי עבורו איננה משלמת דבר. עצם העובדה שראש מדינה ערבית נפגש עם מנהיגים ישראלים זהו הישג חשוב ביותר עבורם. זוהי הכרה בישראל מצד ראש מדינה ערבי ראשון, זהו שבר ראשון בסולידריות של הערבים, בקצור זה הישג גדול

4/...

AMBASSADE D'ISRAEL

שגרירות ישראל

סודי

506

פריס, 18.7.1973

עבורו לא משלמת ישראל בשום צורה ולא פותרת אף אחת מהבעיות המונעות השלום באיזור (קרי: הבעיה הפלשתינאית, בעית השטחים וכו') מאידך ייחשב בורגיבה לבוגד ויכנס לצרות. לשם מה? שונה המצב אם הוא יכל להיות בטוח שלאחר הפגישה אין המצב במזה"ת דומה למה שהיה לפניה ושנפתחה הדרך לתהליך שיביא השלום.

פגישה שתוכל לתת תוצאות כאלה צריכה להתבסס מראש על משהו קונקרטי. "משהו קונקרטי" זה רואה בורגיבה בגבולות 1947 והוא מסביר: ברור לו כמובן שגבולות 1947 אינם קיימים ושהמציאות היום שונה לחלוטין. אבל הוא רואה את העניין כמשפטן. הבסיס החוקי והמשפטי היחידי של ישראל הוא בסיס 47, על הערבים להכיר בישראל זו של 47 ועל ישראל להסכים לכך. זאת בנקודת מוצא. כאשר הוכר הבסיס הזה על ידי כל הנוגעים בדבר או אז יכנסו הערבים למו"מ עם היצור החוקי והמוכר הזה על מנת לדון על התאמת הישראל המקורית הזאת לתנאים ולגבולות של המציאות של היום.

הצרה היא, אומר בורגיבה שמר אבא אבן דחה גישה זו והכריז ש-1947 איננה קיימת כלל משום בחינה. דבר זה מדהים כי בכך מסמים שר החוץ הישראלי את הבסיס החוקי היחידי שיש למדינתו ומבסס את קיומה של ישראל אך ורק על הכח והכיבוש. אם כך אינני רואה על מה הוא יוכל לדבר עם הישראלים. כי למה שיסכימו לאיזו שהיא פשרה בכלל! אם הבסיס היחידי הוא הכח, אז למה להם לדון מקוי הפסקת האש הנוכחיים? בטווח הקצר והבינוני עובד הזמן לטובת ישראל ומדיניות הכח שלה איננה נתונה לערעור. (לטווח ארוך - טוען בורגיבה תעלה מדיניות זו ביוקר רב לישראל ולא רק מסיבות דמוגרפיות.)

בכלל: בורגיבה מאמין שאמנם מדיניות הכח וההתפשטות היא המדיניות האמיתית של ישראל כיום. בשוויץ נפגש עם קורט וולדהיים אשר הראה לו האגרות המפורסמות ליארינג. הוא נדהם לראות עד כמה אין ישראל מהססת להודיע בצורה הרשמית והמחייבת ביותר שברצונה לספח שטחים. "ולאחר מכך הם עוד טוענים שאינם מציבים תנאים מוקדמים!"

אי לכך הוא מסכם שפגישה בתנאים הנוכחיים היא מצד אחד מהנה חד צד צדריגת וחסרת תועלת לישראל, ומאידך צרות ללא תועלת לעצמו.

5/....

סודי
506

פריס, 18.7.73

מאותה סיבה הוא מסרב לכל פגישה באיזה דרג שלא יהיה. אם כבר פגישה, כלומר אם יהיה בסיס הנראה לו לפגישה, אז עם הדרג העליון והמחייב. סיפר שכל מיני ישראלים ויהודים מנסים להתקבל על ידו. במיוחד מציק לו נחום גולדמן, באמצעות איזבל וישניאק, כתבת לה מונד בגנבה, בנסיון להפגש עמו אך הוא לא רואה טעם בכך.

4. **על יחסו ליהודים ולישראל:**

בתשובה להערת העתונאים על האבסורד בהתפרצותו נגד ישראל בטלביזיה הצרפתית בהשתמשו בביטוי "נאצים" ענה בורגיבה שאיננו מנסה לומר שאין הוא מגזים לפעמים בדבריו, אבל איש לא יוכל להאשים אותו באנטישמיות. יבואו יהודי טוניסיה ויעידו אם הוא נקט אי פעם באיזו פעולה שהיא נגדם. יתרה מכך הוסיף בורגיבה: "אני איננו אנטישמי ואף איננו אנטי ישראלי! וזאת אני מסמיך אתכם לפרסם".

5. **על שליחות חסן אל זאיית אל בורגיבה בזמן האחרון:**

שר החוץ המצרי בא אליו, כך סיפר בורגיבה, בשליחות סודית ודחופה. סיפר שמצבה של מצרים קשה מנשוא. קשה להם להוסיף ולסבול הכיבוש הישראלי אבל עוד יותר קשה להם לסבול ה- OCCUPATION הרוסי. מצבם בבית, מבחינה כלכלית-חברתית, חמור וגם השכן ממערב מהווה מטרד בלתי מבוטל. ברור להם שפתרון כל הבעיות תלוי בפתרון הבעיה הישראלית. אי לכך מתבקש בורגיבה, אשר יתסין עם האפריקאים מצויינים, לתווך בין המצרים לבינם ולמסור להם שמצרים מוכנה לשלום עם ישראל, למו"מ ישיר, להכרה וכו' וכו'. כל מה שהישראלים רוצים. שמצרים מוכנה לוותר לחלוטין על דיון בבעיה הפלשתינאית ועל השטחים הכבושים של ירדן ושל סוריה. רק דבר אחד היא מבקשת ועליו לא תוכל לוותר: את סיני. אין, אמר זאיית, שום כח במצרים שיוכל לוותר על סיני ולהחזיק מעמד. אבל על כל היתר הם מוכנים לוותר. על כך ענה לו בורגיבה בסירוב מוחלט. הוא אמר שלא יקבל השליחות על עצמו משום שאיננו מאמין שניתן לפתור הבעיה מבלי לפתור הבעיה הפלשתינאית ושלום בין מצרים

6/....

AMBASSADE D'ISRAËL
שגרירות ישראל

סודי
506

פריס, 20.7.73

לישראל תוך התעלמות מהבעיה הפלשתינאית לא יהיה שלום בר קיימא. "חוץ מזה", הוסיף: "הפדאינים אינם מסוגלים לרצוח את דיין, אבל את סדאת הם מסוגלים יפה לרצוח וגם יעשו זאת מיד אם יעשה הסדר כנ"ל.

6. ולסיכום: הערכה של העתונאים:

הרגשתם והיא מבוססת בחלקה על מידע, שבורגיבה מושפע מאד מנציג אש"ף בטוניס. זהו כנראה אדם משכיל, ומלא חן הנפגש עם בורגיבה לעיתים מזומנות, והוא המשפיע על בורגיבה לראות בבעיה הפלשתינאית הבעיה הראשונית באיזור.

בברכה,

א. פרימור

האג, יז' בתמוז תשל"ג
17 ביולי 1973

1000

סודי

תיק
[illegible]

אל : מר מ. ששון

מאת: השגריר, האג

משה יקר,

בקשר לפרשית בורגיבה יתכן שתעניין אותך הערתו של מר רומן, ס/מנכ"ל לארגונים בינלאומיים של משה"ח ההולנדי, שאמר לי שבהולנד בסוביס התרשם שבורגיבה כשנתן את הראיון המקורי לעתון האיסלקי לא העלה מעולם על דעתו ואף לא התכוון לבקום ביזמה מדינית רחבת ידיים. רומן הגדיר דבריו כפליטת פה של איש זקן ושאיבו יותר במלוא כוחו. הדברים התפתחו כפי שהתפתחו יותר בהסח הדעת מאשר בכוונה תחילה והתווספו לאמרתו המקורית, רבידים של רעיונות ותיאוריות שלא כולם מקורם אצל בורגיבה עצמו או אף בממסד הטוניסאי, אלא שיובקים בחלקם השראה מחוגים פלשטינאים כולל אנשי ססיל חוראני, וכמובן מכעירונותיו של בורגיבה עצמו שנתן להם בטוי עוד בנאומו המפורסם בעת ביקורו בירדן ב- 1965.

המענין לדברי רומן הוא אי-תגובתה של מצרים לדברי בורגיבה. ההולנדים נסו לבדוק באם היה קיים תאום כלשהו בין המצרים לבין הטוניסאים בנושא זה, אך הגיעו למסקנה שכנראה לא היה הדבר כך ושיש להניח שהיה זה בורגיבה שנסה "לישר" את עצמו לפחות חלקית לפי כמה מחשבות מצריות שהושמעו בחדשים האחרונים במירחד ע"י זיאת במסעותיו באירופה ובדבריו במועבי"ם אודות מדינה פלשטינאית.

עד כה דברי רומן. מובן שאסור לנו לשכוח שהטוניסאים השמיעו לא פעם בצנורות שונים רעיונות מעין אלה, ושהנושא הוא לבטח לא זר להם.

דרך אגב, יתכן ויש גם ענין מסויים בהערה אחרת ששמעתי לא מזמן ממקור אתיופי (הנכד) אודות ענין טוניסאי. הנכד ספר שבזמן ועידת אח"א נפגש לשיחה ארוכה עם מסמודי, בנגוד למה שחשב הוא מצא אותו הרבה יותר קיצוני בנושאים ישראליים מהתדמית הפומבית שלו. לדברי הנכד שפע מסמודי ארסיות קיצונית בכל נושא הנוגע לישראל. כך למשל התקיף את מדיניותה של ממשלת אתיופיה המאפשרת לפלאשים לעלות לישראל, מעשה שמסמודי הגדיר כתקיעת סכין בגב הערבים. כן יצא מסמודי בשצף קצף נגד "כבוש האיים בים סוף ע"י ישראל".

לידיעתך.

בברכה,

חנן בר-און

העתק :
+ מנהלת מזתי"ם

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ
מחלקת הקשר

מברק יוצא-מסווג

תוניסיה/ישראל

סודי

אל: בונ רומא
מאת: המשרד

חוזמ 596
נשלח: 171430 יולי 73

מיידי

בונ העתק רומא.
לשגריר.
ש[illegible]ג נתקבל היום לבקשתו ע״י המנכל. נכח החיים.
פוטקמר הקריא מברק מבונ לפיו נתבקש לשמוע על יוזמת בורגיבה למגע עם ישראל, תגובתנו והערכתנו. זאת בהקשר לנסיעת LAHN לתוניסיה ב-23-25 ביולי לקיים שיחות פוליטיות.
פוטקמר נתבקש כמו כנ לשאול אם אנו מעונינים לנצל נסיעת לאהנ לבירור או העברת דברים לתוניסאים תוכ הדגשה כי אינ הגרמנים מציעים עצממ כמתווכים ואינם רוצים להתחרות עם האיטלקים.
המנכל סיפר על גילגולי הפרשה מאז עורר בורגיבה רעיונ המו״מ עם ישראל בראיונ בקוריירה דה לה סרה בסופ מאי ופנייתנו דרכ האיטלקים והבעת נכונותנו להפגש בזמנ ובמישור המתאימים לתוניסאים.
עד היום לא נתקבלה כל תשובה מתוניס. במקום תגובה עניינית הרבה בורגיבה בהצהרות וראיונות לעתונות אשר כמובנ אינמ מהוות השיטה הטובה ביותר למו״מ. גם על ההצהרות הגיבו רוהמ ושהח פומבית ברוח חיובית. המנכל ניתח את התוכנ השלילי של הצעות בורגיבה ובינ היתר האבסורד שבהצעה לסגת לגבולות החלוקה אכ הטעימ כי יש במהלכ בורגיבה נקודה חיובית אחת והיא הרעיונ של מו״מ. לבורגיבה אינ משקל בעולמ הערבי וספק אמ הוא מייצג מדינה ערבית או גופ כלשהו.
בבקשה לשמור על הסודיות סיפר המנכל כי בשנה האחרונה היה עוד נסיונ תוניסי להקימ מגע עם ישראל דרכ אישיות בלתי פוליטית אכ הנסיונ לא העלה כל תוצאות באשמת התוניסאים.
לשאלת בונ מה יכול לאהנ לעזור הציע המנכל כי ישראל בתוניס מה קרה

2/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך — עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (בטחון המדינה
יחסי-חוץ וסודות רשמיים),
תשי"ז — 1957.

לפניה דרך האיטלקים ומדוע התוניסים מנהלים את מסעם דרך הרדיו והעתונות אם כוונתם באמת רצינית.

פוטקמר סיפר שהאיטלקים מסרו ברומא לשגרירי ה-9 על העברת הפניה הישראלית לתוניס. האיטלקים בדעה שבורגיבה ביטא למעשה עמדת סאדאת ושניהם מדברים בקול אחד. הם מעריכים כי יזמת בורגיבה עוררה ענין רב בארצות ערב ושהוא מדבר בשם מדינות ערב.

המנכל העיר כי הערכתנו שונה ואין לנו יסוד להניח כי אמנם בורגיבה מדבר בשם מדינות ערב. בורגיבה עצמו הצהיר כי לא הוסמך לייצג את נות ערב או הפלשטינאים.

יעיש=

LAHN

שהח רוהם מנכל אלון דיין ס/מנכל מרדז ששון דיבון אירופה א מזתים חקר אלבום רם
אמן
לב/

מברק יוצא – מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

תיק תוניסיה

סודי ביותר

א.ס.

אל: ושינגטון.
מאת: ה מ ש ר ד.

מס': 144
נשלח: 131500 יולי 73

מ י י ד י

דינ'צ.

ם השיחה על משבר הסוריה ביקש זורהלנ משה'ח לקבל מידע על הצהרות בורגיבה וההתפתחויות בקשר למועבי'ט וביקור ולדהיים באיזור. נכח הזיים. שה'ח פירט המגעים עם מטונ'סיה באמצעות האיטלקים והעיר כי אנו תוהים מה מניע בורגיבה, מו'ים עם ישראל או פעלתנות במקשור הבינ-ערבי המכוונת לערעור אשיות ממכלת ירדנ. שה'ח צ'ינ שהטונ'סאים נתונים ללחצ' פלשתינאים מבית ונראה כי מגמתם לקבוע העקרונ שירדנ נדונה להתפרק ועתתיה תקום מדינה פלשתינאית. ישראל לא תשתפ פעולה עם מגמה זו. הזלטת מועבי'ט 242 מתייחס להסכם בינ מדינות. המלחמה במזי'ת התנהלה בינ מדינות ועל כנ השלום יכונ בינ מדינות, ולא בינ ישראל לפלשתינאים שגורלמ ייקבע בלאו הכי עי'י תנאי השלום. שה'ח העלה הסברה שטונ'סיה ואלג'יר רצו להשמיע השקפתנ דלעיל גם בועידת הלסינקי. זורהלנ שאל אם יש מגעים בג'נבה, עד דרג הפגישה המוצעת ואם נקבע לה עיתוי. שה'ח צ'ינ שייתכנ ומסמודי מצביע על ג'נבה כמקום המגע החשאי על מנת ליצור כ עשנ. הוסיפ כי על תגובת ירדנ הרשמית נלמד בוודאי אחר ביקור הוסיינ בלונדונ. מכל מקום רדיו ירדנ דחה יוזמת בורגיבה בשצפ קצפ. מועבי'ט וביקור ולדהיים. שה'ח תיאר ההתפתחויות בהתאם למסוקר במברק תקוע מס' 200.

ב נ צ ו ר.===

שהח. רוהמ. אלונ. דיינ. מנכל. מ/מנכל. מ. קדרונ. ששונ. אליצור/מצפא. רמ. ריאמנ.

תא/אפ

מברק נכנס

משרד החוץ

מחלקת הקשר

בלתי מסווג

אל: המשרד
מאת: רומא

מס' 67
נשלח 101730 יולי 73

לגניזה
תמוז
תוניסיה ישראל

מיידי

אל: לשכת השר, הסברה, מעת
מאת: בנ חורינ

הבוקר בייקוריארה דלה סרהיי ותחת הכותרת ייבמזת הגיעה השעה לדו שיחיי פרסקובלדי מסכמ תוכנ ראיונותיו עם בורגיבה ושהח תוכ קביעת התרשמותו האישית שבורגיבה פעל לאחר שהתייעצ עם מנהיגי ערב, אולי אפ עם סאדאת. גמ אמ התגובות מטוניסיה להצהרות בורגיבה יכולות עתה לתת רושמ הפוכ, הרי משהוא זז. פרסקובלדי מזכיר שוב ששהח בתשובה לדרישת בורגיבה שישראל תכיר בקיומו של העמ הפלשתינאי ובזכותו למולדת דרש שאלה הטוענימ לייצוג הפלשתינאימ יכירו בריבונותה וחוקיותה של ישראל. פרסקובלדי מעיר שלשמ כנ יספיק שנציגי התנועות הפלשתינאיות יתאימו עצממ לעמדת מצרימ וממשלות ערב שקיבלו החלטת מועביט 242. בהמשכ מצטט פרסקובלדי קטעימ נוספימ מתוכ הראיונ עם שהחשלא פרסמ בכתבתו מה-4.
להלנ סיכומ,: באותה מידה שממשלות ערב איננ מסוגלות לנהל מלחמה המחבלימ אינמ יכולימ לנהל גריליה, יכולימ רק לעשות פשעימ בחוייל. אירופה יכולה לשחק תפקידה אמ תעודד הצדדימ לשבת ליד שלחנ המומ. באירופה אחר המלחמה לא ניסו להחזיר המצב של ערב המלחמה, אכ בניגוד למה שקרה באירופה אינ ישראל דורשת קיומ המצב הטריטוריאלי של היומ. יכולות להיות פשרות רבות. ישראל נהנית מתמיכת ארהב אכ האינטרסימ שלה מכוונימ אותה לאירופה.
אולי ביומ לא רחוק ישראל תוכל לשבת באותו שלחנ עמ מדינות ערב הצפונ-אפריקניות כדי לנהל מומ על הסכמ מסחרי עמ הקהיליה האירופאית.
הנוסח המלא ותרגומו לעברית בדיפ מחר.

בן - חורין

שהח רהם סבכל מנכל אלון דיין ס/מנכל סמנכל אירופה א מאום א+ב מעת הסברה מזתים
חקר אלגום רם אמן מערד אילסר
מא/

התבטאויות וראיונות

יב' תמוז תשל"ג
12 יולי 1973

ראיונותיו האחרונים של הנשיא בורגיבה

[illegible]

LE MONDE — 30 juin 1973

La véritable sécurité pour Israël implique la création d'un État palestinien

nous déclare le président Bourguiba

M. Habib Bourguiba est arrivé jeudi 28 juin à Divonne-les-Bains (Ain), où il envisage de suivre une cure. Le chef de l'État tunisien venait de faire un séjour privé à Genève, d'où il a observé les remous créés par la proposition qu'il fit, à la fin de mai, de rencontrer un représentant israélien pour contribuer à la recherche d'une solution au Proche-Orient. Depuis lors, Mme Golda Meir et M. Abba Eban se sont déclarés favorables à une telle rencontre. Mais ces travaux d'approche sont restés sans lendemain et paraissent avoir échoué, même si des rumeurs continuent à circuler, notamment en Israël, sur l'éventualité d'une entrevue secrète. M. Bourguiba reconnaît d'ailleurs lui-même que son initiative n'a pas abouti. Et l'on affirmait jeudi à Tunis, dans les milieux proches du ministère des affaires étrangères, qu'aucune rencontre n'était envisageable tant qu'Israël n'aura pas déclaré que le plan de partage de l'ONU de 1947 pourrait constituer une base de dialogue.

« En fait, *nous dit-il*, ce n'est pas tant une rencontre avec les Israéliens que j'ai proposé, mais plutôt une solution au conflit qui les oppose aux Arabes. Car je constate que la situation ne fait qu'empirer. Il y a cette haine, ces complexes d'échec, ces menaces de coup d'État dans les pays arabes. Voyez l'armée égyptienne ! Elle est là, elle ne bouge pas ! Il peut y avoir un putsch qui renverserait M. Sadate, et puis d'autres folies ! Pendant ce temps, l'Union soviétique s'installe dans la région, en Irak, en Syrie, fournit des armes à divers pays arabes, étend son influence, comme au temps des tsars. Elle poursuit la même politique qu'il y a un siècle : accéder aux mers chaudes.

» Le fond du problème est que deux peuples se disputent le même territoire. Alors moi je dis : pourquoi ne pas imaginer de partager cette Palestine entre les Israéliens et les Palestiniens ? Chaque peuple, évidemment, ferait un sacrifice. Les Israéliens, pour leur part, renonceraient aux territoires qu'ils ont conquis par les armes, et conserveraient ce qui leur a été accordé par l'ONU en 1947.

● *En somme, vous demandez aux Israéliens de se contenter du territoire que leur a accordé l'ONU en 1947, alors qu'ils n'acceptent même pas aujourd'hui de revenir aux frontières d'avant la guerre de six jours. N'est-ce pas un peu irréaliste ?*

— Pas du tout, car il s'agit surtout de leur faire admettre le principe du partage de la Palestine. On pourrait ensuite aménager les frontières de 1947 au cours de négociations. Mais ces frontières, fixées par l'ONU, ont au moins une certaine légalité.

» Pourquoi les Israéliens n'acceptent-ils pas d'évacuer les territoires occupés ? Pour des raisons de sécurité, disent-ils. Or, moi, je pense qu'au contraire ils ne seront jamais en sécurité tant qu'ils occuperont des territoires arabes. Et je leur dis : la sécurité ? Nous vous l'offrons, avec en plus la paix, et la coopération avec les pays arabes ! Il ne faut pas se leurrer : jamais les pays arabes ne pourront faire la paix avec Israël si les Palestiniens ne sont pas d'accord. Donc, il faut créer un État palestinien.

» Cela dit, cette fois, ça n'a pas réussi. J'estime que ma proposition a échoué. Mais j'estime aussi que le temps travaille pour mon idée. Si, aujourd'hui, elle est refusée, un jour viendra où les Israéliens se rendront compte que j'avais raison. C'est comme les Arabes, qui voulaient m'écharper en 1965 parce que je leur disais des vérités désagréables. Eh bien, aujourd'hui, ils me rendent justice ! Voyez-vous, les Israéliens, qui seront toujours une minorité, finiront par se rendre compte que la meilleure solution est de s'entendre avec cette marée d'Arabes qui seront encore là dans mille ans, et qui seront encore plus nombreux !

● *Ni les pays arabes du « champ de bataille », ni les organisations palestiniennes, n'ont réagi publiquement à votre initiative. Doit-on en déduire qu'ils sont sceptiques ou réservés ?*

« Moi je constate surtout qu'ils n'ont pas réagi négativement, comme ils l'avaient fait en 1965, quand je leur parlais de l'existence de l'État d'Israël, ce qui prouve qu'ils ont beaucoup changé. Leur silence constitue en fait un grand progrès. Mais ce qui m'importait le plus, c'était l'opinion des Palestiniens, auxquels je demande en somme de renoncer à une partie de la Palestine. Or leurs organisations n'ont pas protesté ! Bien plus, elles ont dit : « *Laissez agir Bourguiba, ce qu'il fait là, c'est dans l'intérêt des Arabes.* »

» Dans cette affaire, je n'étais mandaté par personne pour prendre une initiative. Mais si j'avais eu un signe encourageant de Jérusalem, alors j'aurais réuni un « sommet » arabe avec les Palestiniens.

[N. D. L. R. — Notons cependant que, selon « l'Orient - le Jour », M. Yasser Arafat, chef de l'O.L.P., a exprimé récemment son opposition catégorique à l'idée d'un État palestinien coexistant avec Israël : « Nous n'accepterons de céder aucun pouce de la terre palestinienne, a-t-il dit. Nous nous en tenons à notre objectif qui est l'établissement d'un État palestinien démocratique sur toute l'étendue de la Palestine, où coexisteraient sur un pied d'égalité chrétiens, juifs et musulmans. »]

LE MONDE — 8-9 juillet 1973 • • •

Après l'interview de M. Abbé Eban

Une rencontre avec les dirigeants israéliens ne déboucherait sur rien de valable

nous déclare M. Bourguiba

A la suite de l'interview au *Monde* de M. Abba Eban, ministre israélien des affaires étrangères, publiée dans nos éditions du 6 juillet, M. Bourguiba nous a fait samedi 7 juillet, la déclaration suivante :

« Ce que je peux dire ne constitue pas une réponse, mais je pense utile de préciser davantage ce que je pense du fossé qui nous sépare et qui rend improbable, inutile, une rencontre avec les dirigeants israéliens, car elle ne saurait déboucher sur rien de valable. Il ressort des déclarations israéliennes qu'on veut imposer un préalable à une rencontre, reconnaître le statu quo, *garder les nouvelles frontières. C'est pour deux raisons que j'ai fait ma proposition. Tout d'abord, parce que j'estime que maintenir le* statu quo *est un mal qui ne peut que déboucher sur la haine et compliquer davantage le problème ; ensuite, parce que j'ai constaté un grand virage chez certains responsables arabes à propos de l'existence d'Israël. J'en veux pour exemple les propos du ministre égyptien des affaires étrangères, M. Zayyat, qui a dit que les pays arabes étaient prêts à reconnaître Israël et à faire la paix.*

» Ce changement des dirigeants arabes est un fait extrêmement important, et si la raison l'emporte sur le complexe de grandeur et d'orgueil des uns, d'humiliation des autres, l'avenir pourra déboucher sur une solution valable pour tous, Israéliens, Palestiniens et Arabes. M. Zayyat parle de reconnaître Israël, ce n'est pas du Grand Israël qu'il s'agit, mais de celui de 1947, qui a été légitimé par l'ONU.

» Le changement d'attitude des Arabes transforme complètement les données du problème. Avant, quand les Arabes ne voulaient pas reconnaître la décision de l'ONU qui avait créé Israël et en avait délimité les frontières, le problème se posait en termes de vie ou de mort pour Israël. Israël se sentait en danger de disparaître, d'être exterminé, rejeté à la mer par tous les pays arabes ne voulant pas reconnaître son existence malgré le vote de l'ONU. C'est alors que se posait le problème de la sécurité d'Israël, que la résolution 242 du Conseil de sécurité a essayé de préciser en parlant de frontières sûres et reconnues.

» M. Eban a confirmé sa pensée lorsqu'il a invoqué la caducité de la décision de 1947, mais cet argument peut se retourner contre Israël, car, si la décision est caduque, Israël lui-même est caduc, parce qu'elle est en quelque sorte son acte de naissance.

» Dayan a dit : « Nous ne céderons pas un pouce de terrain, » c'est une question de sécurité. » M. Eban, étant plus fin, a abandonné cet argument, mais l'attitude des Israéliens n'en demeure pas moins intransigeante. »

(Propos recueillis par Isabelle VICHNIAC.)

'My Initiative Is Catching Hold'

Ever since 1965 when he first suggested that the Arab world should recognize Israel's existence, Tunisia's President Habib Bourguiba has been known as a moderate—and as a maverick—among Arab leaders. A few weeks ago, Bourguiba renewed those credentials when he proposed that Israel's Prime Minister Golda Meir meet with him to look for a way out of the Middle East impasse. Last week NEWSWEEK's Angus Deming discussed with Bourguiba the Tunisian Chief of State's newest peace initiative:

DEMING: ***What is the likelihood of a meeting between you and Mrs. Meir?***

BOURGUIBA: In view of the statements that Mrs. Meir and Defense Minister Moshe Dayan have been making recently, I do not see how there can be any meeting. The other day, for example, Dayan told a university gathering near Tel Aviv: "President Bourguiba represents neither President Sadat nor Colonel Kaddafi. If peace ever comes, it will not be made with Tunisia but with the other Arab capitals, such as Cairo and Amman." As for Mrs. Meir, she refuses to accept the possibility of a Palestinian State. It's not worthwhile meeting with people who cling to such views.

Q. Then you do not expect to meet with Mrs. Meir?

A. Oh, no. No, no, no. I feel my initiative has not succeeded. It has failed. But at least it has had the merit of revealing the true position of the Israelis. Their refrain has always been that they're ready to meet anyone, anywhere, and that it's the Arabs who don't want to talk.

Q. What would happen if Mrs. Meir did, in fact, show up for a meeting with you?

A. Mrs. Meir has already made her position clear: she will not give up an inch of Arab territory. As for the Palestinians, Mrs. Meir considers them nothing but terrorists to be eliminated. Well, the Jews were once terrorists, too. Terrorism is best suppressed by replacing hatred with friendship. So, a meeting with Mrs. Meir would be a meeting just for the sake of a meeting.

Q. What led you to propose your initiative in the first place?

A. This situation of no war, no peace, cannot be allowed to go on. It could lead to all sorts of catastrophes: Sadat could be overthrown by a military putsch and could be replaced by a leader who might launch a stupid war that would be followed by yet another defeat. The Israelis might occupy Cairo and Damascus—who knows? And that would reduce Israeli security still more. They would need even more arms then.

Q. What made you think your peace initiative might succeed?

A. I'm banking on public opinion in Israel. A people's point of view can be changed. It was done in Tunisia with the French. There are many people in Israel who do not agree with Mrs. Meir's policies. Of course, it would be a utopia, a dream, to think that Israel's policy could change overnight. But there are a lot of people who share my views in Israel. My initiative is catching hold on an intellectual level. As for the Arabs, I realized from conversations with certain leaders, particularly Sadat and certain Palestinians, that there had been some significant changes in their point of view toward Israel in the past few years. It was this that made me feel a compromise was possible.

Photos by Jacques Burlot—[illegible]

President Bourguiba: 'I'm banking on public opinion in Israel'

Q. What sort of compromise?

A. The compromise would be to return to international law—that is, the United Nations decision of 1947 to divide Palestine between Jews and Palestinians. I agree with the other Arabs that it was an injustice to take a part of Palestine and give it to another people. But it is an injustice which has been legitimized by the vote of an international organization. Thus, Israel should content itself with the territory it was granted by the U.N. —and the Palestinians should content themselves with the part that was left to them by the U.N. partition.

Q. The Israelis would never accept a compromise like that.

A. Israeli public opinion has to be shown that occupying extensive territory is not the best security, above all when the territory has been taken from neighbors. The best security for Israel is friendly relations with the Arabs, beginning with the Palestinians. Recently, Egypt's representative to the U.N. said that Egypt is ready to make peace with Israel. This is something an Arab has never said before. Things have changed a lot. One must act.

Q. Israel insists that the best way to act is direct negotiations without any preconditions whatsoever.

A. That's a ruse. Why? Because what the Israelis say and what they do are two different things. What does it mean, "We're ready to discuss matters with the Arabs"? Discuss what? They're installing a new kibbutz, a new settlement in occupied territory every minute of the day. They're in the process of digesting all of the occupied territory.

Q. But don't the Arabs stand less chance of getting back their territory the longer they wait to talk with the Israelis?

A. Yes, of course. In another ten or twenty years, all that territory will be Israeli. Israel will have presented the world with a fait accompli.

Q. When you speak of a return to the borders of the 1947 partition agreement, do you mean the agreement should be a departure point for further discussions or a final negotiating position?

A. As a departure point. Once one begins talking there are all kinds of turns the discussion can take.

Q. You've said your initiative has failed this time. Are you going to try again soon?

A. No. Not now. Time is on my side, but the moment is not ripe. I will wait for things to ripen a bit more.

מדינת ישראל

משרד החוץ
ירושלים

תאריך : 10.7.73

מספר :

אל : לשכת השר
לשכת המנכ"ל
מער
מזת"ם ✓
אירופה א'
השגרירות רומא

מאת : הסברה

הנדון : כנס אירופאי ומז"תי של "ג'ייסי" (הלשכה הצעירה) בנאפולי

ביוני השנה נתקיים הכנס הנ"ל בו השתתפה משלחת מטעם "ג'ייסי" ישראל - הנהנית ממעמד מכובד בארגון העולמי. (נציג ישראל מכהן כסגן נשיא עולמי של הארגון).

אף כי הארגון איננו עוסק בבעיות מדיניות נתקבלה בכנס החלטה על מז"ת (רצ"ב).

מהרגע הראשון קשרו נציגי ישראל קשרים טובים עם נציג טוניסיה. ומאוחר יותר - במיוחד כתוצאה של מאמץ מצד הנציג הצרפתי גובשה הצעת החלטה אשר נתקבלה פה אחד. בטיוטה הראשונה ניסה הנציג הטוניסאי לאזכר פעולות בורגיבה למען השלום אך בשלב מאוחר יותר ויתר על כך. גם נציג מרוקו שנכח בכנס הצביע בעד הצעת ההחלטה (לאחר מכן - התייעץ עם הנציג הצרפתי בדבר הכחשה או הסתייגות פומבית פן יבולע לו עם שובו למרוקו אולם הצרפתי הניא אותו מכוונתו).

הנציג הטוניסאי והישראלי הסכימו לפרסם בארצותיהם התמונה שהנציגים לוחצים הידיים עם קבלת ההחלטה. (בארץ פורסמה התמונה - לא ידוע לנו אם גם בטוניסיה). כן הביע הטוניסאי הסכמתו לקבל הזמנה כאורח "ג'ייסי" בישראל.

לידיעתכם.

בברכה

הרצל ענבר

TUNISIA MOVES,
SECONDED BY ISRAEL

THAT THIS CONFERENCE DECLARES ITS ENTHOUSIASTIC SUPPORT FOR ALL EFFORTS BEING MADE TO ACHIEVE A CONSTRUCTIVE PEACE IN THE MIDDLE EAST, AND THAT THE TIME HAS COME FOR A REAL PEACE TO BE ESTABLISHED IN THIS AREA OF THE WORLD FOR THE BENEFIT OF ALL PEOPLES CONCERNED.

* * * *

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק יוצא

בלתי מסווג

[illegible]

אל: ורשינגטון גנבה
מאת : המשרד

חוזמ / 331
נשלח: 071630 יולי 73

דחופ

שלכמ 64

להלנ מראיונ בורגיבה לאנ- נהאר הלבנוני 6.7:

- בורגיבה הכחיש שהגיעה אליו תגובה מישראל על רעיונו אותו תאר כאחד החלומות. הוסיפ: יש ומספר חלומות מתגשמים.

- תאר את נכונות רוהמ/ישראל להפגש עמ כל אדמ ערבי ללא תנאי מוקדמ כפקר, משומ שלא יתכנ שמנהיג ערבי כלשהו ינהל עמה מומ בצל קיומ הכבוש.

- רעיונו נכשל ולא הביא להוצאה אכ אנו סבורימ שהזמנ משרת אותנו ושהכל/יהיו סבורימ שהפתרונ שלו הוא הפתרונ העדיפ.

- רעיונו לכונ שלומ בינ הערבימ לישראל יהיה פתרונ של פשרה ולא הצדק המוחלט. אכ זהו כורח שעדיפ הרבה יותר מהמצב הקיימ.

- הנסיכ עבדאללה כלל את פלסטינ של 1948 בממלכתו וצרפ אותה אל חלק אחד של פלסטינ המכונה הירדנ המזרחי. בורגיבה הוסיפ:
עמ כל הכבוד שאני רוחש לחוסינ , הרי את הירדנ המזרחי יצרה בריטניה כדי להשביע את רצונ הנסיכ עבדאללה ואינ דבר בהסטוריה ששמו הירדנ המזרחי. אשר לפלסטינ היא עובדה הסטורית קיימת.

- הבעיה ביחס לירדנ תפתר בפגישת פסגה לדיונ בבעיה הפלסטינית, ומה שיוחלט עי ועידה ערבית יהפכ דבר בצוע. אינ לחוסינ ברירה אלא להכנע לשלטונ העמ בחסות משטר דמוקרטי שיקבע את גורל המדינה, במקומ שיקרה לו מה שקרה לסבו ולבנ דודו המלכ פייצל.

- בורגיבה הכחיש שהתקיימו מגעימ בינו לבינ אחרי ערבי כלשהו לפני שהעלה את רעיונו.

חקר =

שהח רוהמ מנכל אלונ דיינ משנה למנכל סמנכל מצפא אירופה א מעת הסברה מזתינ מאומ א ב אלגומ חקר רמ אמנ
אב/ אמ

מברק יוצא

משרד החוץ

מחלקת הקשר

בלתי מסווג

אל: וושינגטונ גנבה
מאת : המשרד

חוזם / 331
נשלח: 071630 יולי 73

דחופ

שלכם 64

להלנ מראיונ בורגיבה לאנ- נהאר הלבנוני 6.7:

- בורגיבה הכחיש שהגיעה אליו תגובה מישראל על רעיונו אותו תאר כאחד החלומות. הוסיפ: יש ומספר חלומות מתגשמים.

- תאר את נכונות רוהמ ישראל להפגש עם כל אדם ערבי ללא תנאי מוקדם כשקר. משום שלא ייתכנ שמנהיג ערבי כלשהו ינהל עמה מומ בצל קיום הכבוש.

- רעיונו נכשל ולא הביא לתוצאה אכ אנו סבורים שהזמנ משרת אותנו ושהכל יהיו סבורים שהפתרונ שלו הוא הפתרונ העדיפ.

- רעיונו לכונ שלום בינ הערבים לישראל יהיה פתרונ של פשרה ולא הצדק המוחלט. אכ זהו כורח שעדיפ הרבה יותר מהמצב הקיים.

- הנסיכ עבדאללה כלל זת פלסטינ של 1948 בממלכתו וצרפ אותה אל חלק אחר של פלסטינ המכונה הירדנ המזרחי. בורגיבה הוסיפ:
עם כל הכבוד שאני רוחש לחוסינ , הרי את הירדנ המזרחי יצרה בריטניה כדי להשביע את רצונ הנסיכ עבדאללה ואינ דבר בהסטוריה ששמו הירדנ המזרחי. אשר לפלסטינ היא עובדה הסטורית קיימת.

- הבעיה ביחס לירדנ תפתר בפגישת פסגה לדיונ בבעיה הפלסטינית, ומה שיוחלט ע"י ועידה ערבית ייהפכ בר בצוע. אינ לחוסינ ברירה אלא להכנע לשלטונ העם בחסות משטר דמוקרטי שיקבע את גורל המדינה, במקום שיקרה לו מה שקרה לסבו ולבנ דודו המלכ פייצל.

- בורגיבה הכחיש שהתקיימו מגעים בינו לבינ אחד ערבי כלשהו לפני שהעלה את רעיונו.

חקר =

שהת רוהמ מנכל אלונ דיינ משנה למנכל סמנכל מצפא אירופה א מעת הסברה
מזתינ מאום א ב אלגום חקר רמ אמנ
אב/ אמ

ח׳ באב תשל"ג
6 ביולי 1973

2049

ס ו ד י

[illegible]

אל 4 השגריר, הציר, בון

מאת: מנהל אירופה א׳

הנדון: ביקור להאן בתוניסיה
מברקנו מה-6.8

הממונה הרפ"בי, רוקריגל, ביקש להתקבל אצל המנכ"ל ועל-פי הוראה מבון מסר כדלקמן: הזכיר את הפגישה בין פוסקסן לבין המנכ"ל ערב צאתו של להאן לתוניסיה. הביקור נתקיים בימים 24-25.7. זה לפעמת ביקור במסגרת ההסכם עם תוניסיה (וכמה מדינות ערב אחרות) של התייעצויות תקופתיות, פעם בשנה, בין המנכ"לים המדיניים.

ביחס ליזמת בורגיבה אמר מסמודי ללהאן כי זהו נסיון לשבור הקפאון. תוניסיה היתה תמיד בדעה שאי אפשר לנקוט בצעדים רצניים לקראת פתרון שלום כל עוד מסירים הצידה את הבעיה המרכזית, היא הפלשתינאים. עמדה תוניסית זו נתקבלה לאט לאט בעולם הערבי. התוניסים שמו לב כי גם בעולם הרחב קיימת יותר ויותר הכרה במרכזיות הגורם הפלשתינאי בפתרון הבעיה. הנה למשל אף שני הגדולים מצאו לנחוץ להזכיר את הגורם הפלשתינאי בהודעה המשותפת ברז׳נב-ניקסון. תוניסיה מקווה כי גם הישראלים לא יעצמו את עיניהם למציאות זו. הם שואבים תקוה מהעובדה כי מספר מדינאים ישראליים נקטו עמדה מוטבית בסוגיה זו, אם כי אלה עדיין במיעוט. ישראל טוענת שהעיקר בגבולות בטוחים ועל כן היא רוצה לנהל את המו"מ. תוניסיה חושבת כי זו גישה מוטעית בגלל חשיבות הגורם הפלשתינאי. כך או אחרת תוניסיה בדעה שכפי שקרה באיזורים אחרים בעולם, הערבים צריכים לקבל מושג כללי מראש לאן יוביל המו"מ וכיצד ישראל רואה את השלום. המציאות מורכבת לא רק ממדינות ערב - אלא גם מהפלשתינאים.

בשיחה של להאן הביעו גם דאגת הערבים ממדיניות ישראל שחושבת במונחים של הכאה עולים במספר רב ככל האפשר וליישבם על אדמות ממלכתיות. מדיניות זו מחשידה את ישראל בעיני הערבים כי ישראל לא רק תופסת אדמות בשטחים הכבושים אלא גם הרגיש לחץ לכבוש עוד אדמות מעבר לגבולות.

ביחס ל"יזמת בורגיבה", התוניסים לא ציפו שהיא תביא מייד תוצאות - כוונתם היתה לעורר מחשבות גם בצד הערבי וביחוד בקרב הפלשתינאים עצמם.

התוניסים יודעים שישראל נמצאת ערב בחירות ושזו לא תקופה נוחה. עם זאת, אומרים התוניסים שתגובת ישראל עד כה לא נתנה להם תמונה ברורה על יחסה ליזמה.

בשיחתו הקודמת עם פוסקטר אמר המנכ"ל כי היה מעניין לדעת אילו מדינות ערביות עומדות מאחרי יזמת בורגיבה.

2./.

לחאן ניסה לברר את השאלה. המנכ"ל הפוליטי התוניסי השיב שאיננו יודע בדיוק מבר פי בורגיבה קיבל תמיכה מוקדמת ליזמתו. הוא מניח כי בורגיבה cleared it (את יזמתו) עם כמה מדינות ערב, בלי לציין אילו. רוקריגל העיר כי הרפג"ם יודעים ממקור מצרי כי סאדאת הסכים מראש ליוזמה בורגיבה. התוניסים הסבו תשומת לבם כמו כן לעובדה שלא היו תגובות שליליות.בעולם הערבי ליזמה. הצעות דיאס במועבי"ט נעשו בהשפעת אותם המניעים, כלומר להביא את הפלשתינאים לתוך התמונה. אלג'ריה ביטאה דעה דומה דרך בוטפליקה. לבנון ומדינות המפרץ "הביעו דעה חיובית".

באשר לפלשתינאים, הם היו reluctant. אלה מבין הפלשתינאים שמצדדים בפתרון פוליטי ישתדלו עכשיו לנהל המערכה בתוך המחנה הפלשתינאי.

המנכ"ל העיר כי הטענה התוניסית ביחס לדחף הישראלי כביכול להתפשטות בגלל צרכי העליה הנו פרס מלחמה ערבי ישן. מדאיג שהתוניסים לא השתחררו מהצורך להשתמש בנימוק כזה שאין לו אחיזה במציאות שכן קליטת העליה איננה תלויה בשטחים נרחבים הדרושים כביכול לחקלאות. כלכלת ישראל כמו זו של מדינות אירופיות מפותחות, מבוססת על פיתוח התעשיה ואילו בחקלאות עסוקים כיום בישראל אחוז מינימלי של האוכלוסיה.

בברכה,

נ. יעיש

העתק: מנהל לשכת המנכ"ל
מר י. מרוז, סמנכ"ל
מר ש. דיבון, יועץ מדיני
מנהלת מזת"ם
מנהל חקר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי״ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקה הקשר

מברק נכנס - מסווג

שמור

א ל: המשרד. מס׳: 64

מאת: וושינגטון. נשלח: 061600 יולי 73

מע״ית. מצפ״א.

א. מאיש טיים כאן למדים שבגליון הקרוב תופיע ידיעה מכתבם ברומא לפיה הודיע שהח טוניסיה שבגנבה מתקיימים מגעים סודיים בין נציגי ישראל וטוניסיה. לדבריו זהו שלב ראשון לקראת פגישה אפשרית בין רוהם ישראל לבורגיבה העשויה להוביל משלב שלישי לשיחות בין נציגי ישראל מחד לבין שליטי שכנותיה הערביות מאידע. לדברי השר אין עד כה תגובה שלילית להתפתחות זו מבירות ערב והוא רואה בכך סימן מעודד.

ב. ערכו בהקשר זה בדורים בוושינגטון ירושלים ובירות. מירושלים קיבלו נוסח הודעתו האחרונה של שהח בנדון ומצטטים אותה בגוף הכתבה. כאן פנו חוץ מאתנו גם לשגרירי שויצריה וטוניסיה שסרבו להתייחס לנושא. פנייה למוסד נתקלה בנימה מסויימת של זלזול בנסיון של מדינאי ערבי זקן להכנס להסטוריה כמי שותרם לשכנת שלום במזהת. תגובה זו לא תופיע כנראה בכתבה שכן המערכת מעוניינית לתת BUILD-UP לסיפור כתבם ברומא.

בריוש ---

שהח רוהם מנכל אלון דיין משנה למנכל סמנכל מצפא איר א מעת הסל״י מזמים מארם א ב אלברם
הקר רם אמן
אב / אפ.

מברק נכנס - מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך - עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז - 1957.

סודי ביותר

[illegible]

ת

[illegible]

אל: המשרד

מאת: רומא

מס' 35

נשלח: 051400 יולי 73

מ י י ד י

אל: פריז. בהמשך למברק הסבריך 19.

1. היועץ בראידי דיבר בבוכהרסט עם באיה בהלסינקי שהודה לו להעביר העדר לשגרירים בתרגום למסירה מיידית. בראידין הבריק בהתאם.
2. כן מסר באיה שבעת השיחה נמשכים הדיונים בועדה על הזמנת הטוניסים והאלג'ירים לרבאט ואין עדיין סיכום.

ב ר נ ע

שהח רוהמ מנכל ס/מנכל שגרן פריז

סא/בא

מברק נכנס – מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך – עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (בטחון המדינה
יחסי-חוץ וסודות רשמיים),
תשי"ז – 1957.

סודי ביותר

[illegible]

[illegible]

אל: המשרד
מאת: רמא

מס' 37
בשלח: 051800 ביולי 73

מיידי

אל: מרדז. בהמשך לשלנו 19.
למען הסדר להלן הנוסח שנמסר ליונס בראיידי עם קבלת מברק השר 15 לאמור:

NOUS SOMMES PRETS A UNE RENCONTRE SANS CONDITIONS PREALABLES.
NOUS ACCEPTONS LE NIVEAU PROPOSE ET ATTENDONS LES PROPOSITIONS
DU GOUVERNEMENT TUNISIEN QUANT A LA DATE ET AU LIEU.
NOUS SOMMES PRETS A CONDUIRE LES CONVERSATIONS SUR LA BASE DE LA
RESOLUTION DE CONSEIL DE SECURITE 242 QUI A ETE ACCEPTEE
PAR TOUTES LES PARTIES.

שהח רהמ מנכל מ/מנכל ששון מרדז
מא/בא

מברק נכנס

משרד החוץ

מחלקת הקשר

בלתי מסווג

23632

[illegible]

אל: המשרד
מאת: רומא

מס' 26
נשלח: 051000 יולי 73

ב ה ו ל

אל: מעת

בהמשך לשלנו 25 להלן שאר קטעי ראיון פרסקובלדי.

אבא אבן, בן 55, מזה יותר משמונה שנים הינו שר החוץ של מדינת ישראל, הנו בעל גוף סולידי, מתלבש בלי יומרנות. כשקיבלני בסופו של יום מייגע (זה עתה נרצח בוושינגטון סגן נספח צה"ל), בביתו הפרטי, במקום שבולטים ציורים וחפצי אמנות מודרנית אחרים, לבש ז'קט כחול על חולצה חומה פתוחה. אמר גם שמדישראל מוכנה להשתתף במו"מ עם נציגים מוסמכים של התנועה הפלשתינאית בתנאי שיכירו במציאות של מדינת ישראל. הנה הראיון.

שאלה: ראשית כל מה דעתכ על הצהרת ניקסון-ברז'נייב בנוגע לחלק על המזה"ית?

תשובה: ברור שארהב וברית"מ לא הגיעו לידי הסכם על המזהת. שמענו על כך בסיפוק, כי היתה קיימת הסכנה שבר"מ תלחץ על ארהב בכדי שיעמדו על נסיגה מלאה (שלנו מהשטחים הכבושים), דבר שלא היה מאפשר לנו לנהל מו"מ על אותם שינויי גבול שאנו חושבים אותם חיוניים לבטחוננו ובכדי להקטין את האפשרות של מלחמה חדשה. שני דברים ברורים. הראשון הוא כי שתי מעצמות העל הסכימו לא להרשות לסכסוך המזת"י ליהפך לקונפליקט בעל מימדים עולמיים, במלים אחרות תלשו את המזהית מהקונטכסט של היחסים הרוסי- אמריקניים. השני: הקפאון נמשך כי ארהב עומדת על הסכם של מום וברית"מ עומדת על כך שישראל תקבל את ההצעות הערביות של שיבה לקוי שה"ינ, ז.א. למען החזרת אותה שבירות, אותה פגיעות וסיכון שמהם פרצה המלחמה. יש לקח חשוב מאד לממשלות ערב: אם קיוו לסיפוק תביעותיהן באמצעות לחצים חיצוניים בלי לנהל מו"מ עם ישראל, הרי הפסגה של 1973 צריכה להחשב לכשלון עבורם. עד כאן. בהמשך באות השאלות והתשובות שהוברקו אתמול. להלן החלק האחרון של הראיון לאמור

שאלה: למה אינכ רוצה לפגש נציג של התנועה הפלשתינאית?

תשובה: אנו נפגשים כל יום עם נציגים של האוכלוסיה הפלשתינאית. אולם איננו רוצים להפגש עם בנדיטים וזוחקי פצצות שאינם מכירים במדינת ישראל. הבעיה איננה עומדת, כי הם אינם רוצים לפגש אותנו.

2/..

ערפאת אומר שמדינת ישראל איננה קיימת , שאינ לה לגיטימיות. אינ הגיונ לפגש אנשים הרוצים להרגנו. אולם (אנו יכולים לפגש) פלשתינאי כלשהו המוכנ לדונ על פתרונ של שלום לסכסוכ , מנהיג פלשתינאי כלשהו הרוצה לדונ הכיצד המדינה הריבונית של ישראל יכולה להסדיר את יחסיה עם העולם הערבי: כמובנ צריכים לפגש אותנו לא כיחידים בודדים אלא כמו נציגים של מדינה ריבונית. מעולם לא שמעתי על מדינה שנכנסה עם אחרים לדיונים במטרה שתחסל את עצמה. ערפאת איננו מייצג שום אומה, שום עם. איש לא בחר בו כנציגו , הוא רק יחיד המארגנ רציחות ולכנ אינ הוא נציג פוליטי.

שאלה: אכ האם לא אמרה אולי אותו דבר, בזמנו , ממשלת צרפת על ה-פ.ל.נ.

לא עורחה לדיונ את קיומה של צרפת כמדינה ריבונית. לא היתה לה תכנית לחיסולה של צרפת והפיכתה למדינה ערבית.

שאלה: אילו היה קם מנהיג שהיה מייצג חלק ניכר של הפלשתינאים, ההייתם מוכנים לקחתו בחשבונ?

תשובה: אילו היה בא לדבר על שלום, אכ לא על חיסול ארצנו, כי קיומה של ישראל הינו אכסיומה. אמ אתה יכול להגיע (מנהיג פלשתינאי) להצהיר כי מתכוונ להפגש עם הנציגים של המדינה הריבונית של ישראל, בכדי לדונ על שלום בינ ישראל הריבונית והעולם הערבי , הרי אתה יכול לשוב לכאנ ונדונ, אכ זהו אקדימי.

שאל: ממישראל הכירה בהזדמנויות שונות כי סאדאת הנו מנהיג נבונ. אינ זה המקרה ללכת לקראתו בכדי שלא יוחלפ על ידי מישהו קיצוני יותר ?

תשובה: אינני יודע אם הוא נבונ או לאו ואינ זה מעניני להגיד זאת: אנו מוכנים לדונ אתו על השלום, אם הוא נבונ ינהל מו״מ. נקווה שיהיה מספיק (נבונ) בכדי להבינ כי אינ שום אפשרות לשנות את המצב עם המלחמה. במשכ שש שנים ניסתה מצרים לנצל את כל האפשרויות להגיע ליעדיה באמצעות לחצים של ממשלות אחרות או של ארגונים בינלאומיים. לא היתה לה הצלחה. הדבר היחידי שטרם נוסה הוא המו״מ.

שאלה: בכ״ז שהח המצרי זיאת הצהיר שהנו מוכנ לפגשכ: האינכ חושב שהצהרה כי לישראל אינ מטרות טריטוריאליות היתה מקלה על המו״מ ?

תשובה: לא , כי הוא אמר שלא היה מנהל מו״מ אם לא אודיע כי נשוב אל המכלצות 1947. זה תנאי שלו. לא מדובר בהזמנה אלא באולטימטום .

סופ.=====

ברבע

שהח רוהמ מנכל אלונ דיינ משנה למנכל סמנכל מעמ הסברה אירופה א+ב מזתים חקר
אלבומ רמ אמנ מערד אילסר
מב/קל

AMBASSADE D'ISRAEL
שגרירות ישראל

וינה, ד׳ בתמוז תשל"ג
4 ביולי 1973

הסת׳380.1

טוניסיה ישראל

סודי
1392

אל : מר י. מרוז, סמנכ״ל

מאת : השגריר בוינה

בפגישה סגורה בהשתתפות נשיא הקונפדרציה של האיגודים המקצועיים החופשיים - מקדונלד מקנדה, המזכ״ל - קרסטן, סגנו - מאיר מאוסטריה, חביב אשור - סגן הנשיא מטוניס ובן אהרון, נדונה מחדש שאלת ביקור משלחת הקונפדרציה בישראל. כזכור הוחלט בבריסל, לפני חצי שנה, פה-אחד על קבלת הזמנת ההסתדרות.

אשור הודיע בישיבה, בגילוי לב, כי על אף שאיגודו בטוניס וגם בורגיבה הסכימו להשתתפותו במשלחת הקונפדרציה בישראל, התייצבו בפניו משלחות ערביות ופלשתינאיות - ביניהן של פת"ח שאיימו עליו במוות, אם ישתתף. לבסוף הודיעו לו כי מסכימים לביקור בתנאי שידרוש :

א. אפשרות פגישה לפי רשימה שמית של אנשי פת"ח שלדבריהם במחנות הסגר ישראליים או במחתרת.

ב. שיכול לבדוק הריסות כפרים ערביים בפלשתינה הכבושה.

בן אהרון השיב כי הזמנת המשלחת בעינה עומדת, אך לא נסכים להפוך אותה לועדת חקירה. ישראל ריבונית, דמוקרטית ופתוחה. אפשר לראות ולהפגש, אך לא נקבל ועדות חקירה.

נשיא הקונפדרציה סיכם שאף כי איננו מסכים למלוא הניסוח של בן אהרון, שהוא פוליטי מדי, הגיע למסקנה שתנאי הטוניסי אינם אפשריים. על כן הודיע כי ההזמנה בעינה עומדת והנשיא והמזכ״ל יבחנו מועד ותנאים לביצועה. ברוח זו תמסר הודעה בישיבת האקזקוטיבה. אשור לא התחייב שלא לבקש דיון על ההודעה. הברור התנהל ברוח חברית וטובה.

בברכה,

י. פטיש

העתק : מז״תים
מח׳ מדינית של ההסתדרות

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה, יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

[illegible]

[illegible]

סודי ביותר

מס' 19
נשלח 041100 יולי 73

אל: המשרד
מרומא

מיידי

אבנר.

שלך 15.

השר מדיצ'י. המזכל גאיה והמנהל המדיני דוצ'י נמצאים בהלסינקי. בהעדרם מסרתי תשובתך ליועצו של גאיה GUIDI שהיכר במצוקה וימסור תוכנה טלפונית לגאיה עוד הבוקר.

גב'ר

שהח רוהם מנכל מ/מנכל ששרן
מב/דס

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך — עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (בטחון המדינה
יחסי־חוץ וסודות רשמיים),
תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

שמור

אל : המשרד
מאת :פריס

מס' 19
בשלח 031150 יולי 73

מעת.

זכור לכם ראיון בורגיבה ל- SERGE BROMBERGER מהפיגרו בו חזר בו למעשה מהצעתו הראשונה להפגש עם ישראלים וזאת לאחר ששהח הודיע שהוא נענה להצעה. עורך מדור החוץ של הפיגרו ידידנו MASSIP מבקש לשגר את ברומברגר ארצה אם שהח יואות להעניק לו ראיון על כל פרשת בורגיבה ואולי אף להרחיב השיחה. יבא ארצה בכל עת שירואה לשהח אנו מאוד ממליצים. הבוייקובא.

פרידמן

שהח מנכל ס/מנכל ריבון מרוז איר א מעת הסברה
מב/דם

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך — עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (בטחון המדינה
יחסי־חוץ וסודות רשמיים),
תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

תיק - המלך
[illegible]

שמור

אל: המשרד
מאת: ברן

מס' 3
נשלח 031630 יולי 73

מזפים.
ממקור רציני למדי נמסר לנו כי בעת שהותו בהלוציה ברביבה עבר טיפול פסיכיאטרי.

שב

שהח רוהם מנכל אלון דיין ס/מנכל סמנכל מזפים אלבדם חקר רם אמן
אב/דס

[illegible]

[illegible] : [illegible]

[illegible]: [illegible]

[illegible]

[illegible].

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

EMBASSY OF ISRAEL

שגרירות ישראל

אדיס אבבה, ב' בתמוז תשל"ג
2 ביולי 1973

1445

1. ~~אר' ע. [illegible]~~
2. [illegible]

תיק תוניסיה ישראל

אל : מא"פ א'
מאת : הממרבה - אדיס אבבה

הנדון: תוניסיה - ראיון הנשיא בורגיבה
לעיתון מילנו "Corriere Della Serra"

שגרירות מלאווי באדיס אבבה העבירה אליגו ברסה
מס. 127/73 מה- 20.6.73, שהופצה כאן מטעם שגרירות תוניסיה
סביב הראיון שהעניק הנשיא בורגיבה לכתב העיתון ממילנו
"Corriere Della Serra".

לידיעתכם.

ב ב ר כ ה ,

מ. יפה
מאיר יפה

העתק: חקר
המוסד/מחקר

מי/דר

AMBASSADE DE TUNISIE
ADDIS ABEBA
----ooo----

Addis Abeba, le 20 Juin 1973

MALAWI EMBASSY
25 JUN 1973
P. O. Box [illegible] - ADDIS ABABA
ETHIOPIA

N° 127/73

L'Ambassade de la République Tunisienne présente ses compliments à toutes les Missions Diplomatiques et Consulaires ainsi qu'à toutes les Organisations Internationales accréditées à Addis Abeba, et a l'honneur de les informer que Son Excellence Monsieur HABIB BOURGUIBA, Président de la République Tunisienne a recemment accordé au Journal de Milan "Corriere Della Serra" une interview dans laquelle il a répondu à des questions concernant entre autres le conflit israélo-arabe.

Etant donné que la façon dont l'envoyé spécial du "Corriere Della Serra" a rapporté la réponse de Monsieur le Président de la République au sujet d'une médiation, pour trouver une solution au conflit, laisse comprendre que le journaliste italien n'a pas bien saisi le sens des propos du Chef de l'Etat tunisien, l'Ambassade prie toutes les Missions Diplomatiques et Consulaires ainsi que toutes les Organisations Internationales de bien vouloir trouver ci-joint le texte intégral de l'interview, et saisit cette occasion pour leur renouveler les assurances de sa haute considération

A toutes les Missions Diplomatiques
et Consulaires ainsi qu'à toutes les
Organisations Internationales
ADDIS ABEBA

AMBASSADE DE TUNISIE
ADDIS ABEBA

INTERVIEW
DE SON EXCELLENCE MONSIEUR HABIB BOURGUIBA
PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE TUNISIENNE
A L'ENVOYE DU JOURNAL ITALIEN
" IL CORRIERE DELLA SERRA "

----oooOOooo----

Voici le texte intégral de l'interview accordée par le Président BOURGUIBA le 19 Mai au Palais de Carthage à l'envoyé du journal italien " Il Corriere Della Serra " :

LE JOURNALISTE :

PENSEZ-VOUS QU'A L'HEURE PRESENTE, IL EXISTE REELLEMENT UN DANGER DE GUERRE AU PROCHE-ORIENT ?

LE PRESIDENT :

Depuis très longtemps la situation est pourrie au Moyen-Orient. Depuis plus de 20 ans, on n'a pas réussi à trouver une solution juste et acceptable du problème palestinien qui a été créé par l'O.N.U. lorsqu'elle a accordé une partie de la Palestine à Israël pour installer un Etat juif, laissant le reste aux Palestiniens. Aussi loin qu'on remonte dans l'histoire, on ne trouve pas de précédent de la frustration d'un peuple d'une partie du territoire qu'il occupe depuis plus de 1.000 ans, pour la donner à un autre peuple qui a des prétentions millénaires sur ce territoire.

Ce qui a aggravé la situation, c'est qu'on a usé de la force. Les Arabes ont refusé d'accorder cette partie de la Palestine aux Israéliens et les Israéliens ont pu la prendre par la force. Ils en ont même pris un peu plus que ce qui leur avait été accordé par l'O.N.U. Cette spoliation a engendré des ressentiments, des haines, une colère qui n'est pas près de s'apaiser et tout cela n'est pas fait pour favoriser la paix. Il y a eu des guerres successives qui se sont terminées par la victoire d'Israël, ce qui a encore envenimé la situation.

Je crois que la politique du président Sadate est orientée dans deux directions à la fois. Il envisage l'éventualité d'une guerre à laquelle, il prépare son peuple, aussi bien sur le plan militaire que sur le plan de la

../..

défense massive. Mais il ne désespère pas d'une solution raisonnable et pacifique du conflit. Aussi oriente-t-il son action vers les puissances européennes et même vers les U.S.A. pour essayer de trouver un compromis honorable qui lui permette de faire la paix sans perdre la face, sans renoncer à une partie du territoire égyptien.

Voilà pourquoi la conjoncture est délicate, et tout est possible. En cas d'échec des efforts en vue d'une solution pacifique, une guerre ou un geste de désespoir pourrait se produire dans cette région. Là où la justice est méconnue, la paix ne peut être solide. La paix ne peut s'instaurer que là où il y a minimum de justice.C'est ce que j'ai toujours dit dans mes discours, dans mes conversations avec les dirigeants américains. Les U.S.A. aident Israël et celui-ci en profite pour multiplier ses agressions contre les pays arabes.

De l'armement fourni par l'Amérique, Israël se sert non seulement pour occuper toute la Palestine mais même pour s'étendre sur les territoires de pays voisins. Il ne veut pas s'en retirer. Il ne respecte pas les décisions du Conseil de Securité, des instances internationales. Il développe une politique de peuplement, c'est cette politique expansionniste qui est cause de l'insécurité dont Israël se plaint constamment. Il est obligé de consacrer la moitié de son budget à l'armement, de réclamer sans cesse des armes aux Etats Unis, de sorte qu'il y a un cercle vicieux. Israël en voulant s'étendre expose sa sécurité, augmente les chances de guerre, multiplie les ennemis éventuels, ce qui n'est pas fait pour servir la paix. Israël ne se sentira pas en sécurité quelles que soient les armes dont il dispose.

Ayant combattu pendant près d'un demi-siècle pour libérer mon pays et fort de mon expérience de la lutte, j'avais préconisé, non pas au nom des Palestiniens, ni au nom des Arabes, mais en mon nom personnel, que le moindre mal serait peut-être de partager conformément au tracé établi par l'O.N.U. cette terre que se disputent deux peuples, chacun d'eux tenant à l'avoir pour patrie.

Il est évident que cette solution se fonde sur une injustice, mais l'on peut dire qu'elle est légitimée par la décision de l'O.N.U. Dès lors, il y aurait la paix. D'un côté, les Palestiniens accepteront de consentir ce sacrifice et de l'autre les Israéliens réduiront leurs prétentions en contrepartie de la paix non seulement avec les Palestiniens mais avec tous les

../..

[illegible] O.N.U. [illegible]

[illegible] la paix ne peut durer [illegible] de l'O.N.U. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

peuples arabes et tout le proche-orient. Je crois que c'est une solution qui vaut la peine d'être essayée. Les Américains pourraient causer avec les Palestiniens puisqu'ils causaient avec les Vietnamiens du Nord pendant qu'ils leur faisaient la guerre et voir ce qu'ils peuvent ou ne peuvent pas accepter. Ils gagneraient à ne pas les considérer comme des réfugiés, ce qui les humilie. On a l'air de penser qu'il n'y a pas de peuple palestinien mais qu'on a à faire d'une part à des réfugiés et d'autre part à un Etat israélien. Evidemment, le désespoir pousse ces jeunes Palestiniens à des gestes regrettables que nous avons tous déplorés mais qui s'expliquent justement par ce désespoir que tout homme sensible, qui a le sens de la dignité humaine, qui respecte autrui ne peut pas ne pas comprendre.

LE JOURNALISTE :

MAIS EST-CE QUE CES JEUNES PALESTINIENS SONT SUFFISAMMENT REPRESENTATIFS DE PALESTINIENS ?

LE PRESIDENT :

Mais oui, Il y a une organisation ayant à sa tête un président et qui regroupe plusieurs organisations. Je crois qu'en causant avec le chef de cette organisation, on pourrait modifier beaucoup de choses dans le comportement des Palestiniens. Ce qui les rend désespérés, c'est qu'ils sont ignorés par les grandes puissances et singulièrement par les U.S.A. Ce sont des réfugiés à qui on accorde tout juste de quoi ne pas crever de faim, mais de la Palestine des Palestiniens du peuple palestinien on ne parle pas.

On commence maintenant à en parler. Je crois qu'en causant avec ces hommes, comme on cause avec les pays arabes, on peut trouver un compromis honorable.

LE JOURNALISTE :

L'ANNEE DERNIERE LE PRESIDENT EGYPTIEN AVAIT, JE CROIS PROPOSE LA CREATION D'UN GOUVERNEMENT PALESTINIEN. ETES-VOUS D'ACCORD ?

../..

LE PRESIDENT :

Ce qui importe, c'est que les Palestiniens aient quelqu'un qui parle en leur nom, qu'on puisse les toucher, qu'on puisse prendre contact même avec plusieurs d'entre eux pour renforcer ceux qui sont les plus moderés, les plus raisonnables, parce que partout il y a ce qu'on appelle les colombes et les faucons. Il faut renforcer les colombes, ceux qui parlent de paix et je crois qu'en causant avec les Palestiniens on s'apercevra qu'ils ont beaucoup changé et qu'ils sont prêts à faire beaucoup de choses dans le sens de la paix. Cela sera aussi bien dans l'intérêt d'Israël qui ne serait plus sous la menace permanente d'être envahi par une masse énorme d'arabes cette masse qui sera toujours là, même dans 100 ans, que dans l'intérêt de l'Amérique qui n'a rien à gagner à être considérée, en raison de son aide à Israël comme l'ennemi numéro un. Les U.S.A. ont des intérêts au Proche-Orient et quand ce ne seraient que des intérêts pétroliers la paix serait avantageuse pour l'Amérique. Elle serait un moindre mal pour les Palestiniens qui récupèreraient au moins une partie de leur patrie sur laquelle ils se sentiraient chez eux. A l'heure actuelle, ils sont des réfugiés fixés un peu partout qui gênent les pays d'accueil, s'y ennuient, leur créent des problèmes, des difficultés et qui parfois sont attaqués par leurs propres frères arabes parce que leurs activités provoquent les représailles d'Israël .

La situation ne fait donc que pourrir de plus en plus et la paix ne fait que s'éloigner. Tout est possible dans une situation pareille, des putschs et des révolutions sont possibles. On ne saurait maintenir indéfiniment cette situation, ni paix ni guerre. Il y a une armée de près d'un million d'hommes qui est là, devant le Canal de Suez et qui ne bouge pas depuis six ans. Cette situation ne peut se maintenir. Aujourd'hui que le problème de l'Asie du Sud Est est sur le point d'être réglé et en voie de l'être, je crois que les U.S.A. et principalement les pays d'Europe, eux qui ont été à l'origine du problème palestinien se doivent de se pencher sur le sort du peuple palestinien pour essayer de causer avec lui, pour trouver un compromis valable qui mettrait tout le monde à l'aise, et qui instaurerait la paix. Si Israël renonce à ses prétentions annexionnistes il aurait en compensation un acquis extrêmement précieux : la paix, non seulement avec les Palestiniens, mais avec tous les pays arabes.

Dès lors cette région pourrait se développer dans une coopération fraternelle. C'est une chose possible! c'est bien ce qui s'est passé entre

[illegible]

[illegible] l'Europe [illegible] l'école [illegible] qui [illegible] l'homme [illegible] qui provoquent les [illegible]

Les [illegible] de la [illegible] des [illegible] et des révolutions [illegible] le monde [illegible]

Ces deux [illegible] dans une [illegible] la France et nous quand nous avons combattu les Français pendant près d'un demi-siècle. Eh bien ! une fois que nous avons trouvé des solutions honorables, tenant compte de notre patriotisme, de notre sincérité, de notre dignité, nous sommes devenus des amis, nous avons organisé notre coopération mutuelle et la France n'a pas perdu au change. Il fut un temps où on disait que la France sans la Tunisie ne serait plus la France, que la France sans l'Afrique du nord n'aurait plus le même poids dans le monde. Eh bien je crois que maintenant avec l'Afrique du nord idépendante, la France a plus de poids que lorsqu'elle dominait des peuples par la force et la repression. C'est un rêve que je fais et il peut se réaliser comme le rêve de l'amitié franco-tunisienne. J'espère qu'il se réalisera dans le Proche Orient et qu'il mettra fin à cette situation intenable.

LE JOURNALISTE :

EST-CE QUE VOUS PENSEZ QU'A COURT TERME LE TEMPS TRAVAILLE POUR ISRAEL, MAIS QU'A LONG TERME IL TRAVAILLE CONTRE LUI ?

LE PRESIDENT :

Oui certainement. Dans cent ans les arabes seront encore là et peut-être, l'Amérique aura-t-elle été obligée de fournir sans cesse des armes alors que si on arrive à réaliser la paix le problème change totalement d'aspect.

LE JOURNALISTE :

ISRAEL NE PEUT PAS RESTER UNE ENCLAVE ISOLEE DANS LE MONDE ARABE ?

LE PRESIDENT :

Bien sûr que non, avec la moitié de son budget consacré à la guerre, en organisant constamment des expéditions punitives tantôt à Beyrouth, tantôt en Jordanie, et toujours en état de guerre latente. C'est une situation intenable à longue échéance.

../..

LE JOURNALISTE :

SI JE NE ME TROMPE, LE MOUVEMENT PALESTINIEN PRECONISE LA CREATION D'UN ETAT OU LES DEUX ETHNIES COEXISTERAIENT, MAIS CELA PARAIT IRREALISABLE.

LE PRESIDENT :

Une telle solution est sans doute prématurée. C'est précisément cette question que je n'ai cessé de soulever, évidemment sous d'autres angles qui tiennent compte de part et d'autre d'une réalité qui demeure et demeurera à jamais incontestable. Il s'agit d'un simple point de vue personnel et là je fais une mise au point qui s'impose.

La communauté juive et la communauté palestinienne peuvent vivre sur le même territoire et s'ils peuvent coopérer, ce sera, dans un premier temps, sous la forme de deux Etats distincts. Plus tard, et la coopération aidant, elles pourraient former une confédération, un Etat unitaire, laic, sans distinction de religion.

LE JOURNALISTE :

IL FAUT COMMENCER EN DONNANT UN TERRITOIRE AUX PALESTINIENS.

LE PRESIDENT :

Il y a lieu de rappeler qu'au début, les terroristes sionistes cherchaient un foyer national où les juifs seraient à l'abri des persécutions. Maintenant que ceux-ci ont un foyer national, l'Etat israélien est devenu un Etat annexionniste, qui cherche à s'étendre sur les territoires voisins. Il compte sur sa force mais il ne sera pas toujours aussi fort.

LE JOURNALISTE :

ALORS LA GUERRE NE PEUT RIEN RESOUDRE ?

../..

LE PRESIDENT :

Au cas où une nouvelle guerre éclaterait, les Arabes seront peut-être battus une quatrième fois, mais ils seront toujours là et dans cent ans Israël vivra toujours dans la crainte de la guerre et la peur des Arabes. Ce n'est pas une solution.

LE JOURNALISTE :

ON PARLE DES FAUCONS ET DES COLOMBES DANS LES CAMPS DES PALESTINIENS MAIS IL Y A AUSSI DANS LE CAMP DES ETATS ARABES, DES ETATS FAUCONS ET DES ETATS COLOMBES.

LE PRESIDENT :

La plupart des Etats arabes sont des Etats colombes. Mais parmi les Palestiniens, il y a les colombes et les faucons.

LE JOURNALISTE :

IL Y A AUSSI LES ETATS QUI PRECHENT UNE SOLUTION MILITAIRE MAIS QUI NE SONT PAS PRETS POUR LA BATAILLE ?

LE PRESIDENT :

Mais je crois qu'il faut discuter avec toutes les parties concernées. Je suis sûr que l'Egypte a beaucoup changé depuis la conférence de Khartoum. Elle serait prête à reconnaitre Israel.

LE JOURNALISTE :

IL Y A AUSSI LA LIBYE ET L'ALGERIE.

../..

LE PRESIDENT :

Il y a les pays voisins d'Israël et les pays qui en sont très loin. Si les intéressés sont d'accord, nous ne demandons pas mieux.

LE JOURNALISTE :

ON A L'IMPRESSION QUE PLUS LES PAYS SONT LOIN PLUS ILS SONT EXTREMISTES.

LE PRESIDENT :

Non, on devient extrémiste lorsqu'on a le sentiment qu'on est méprisé. Tous les peuples sont en train d'être décolonisés. L'Afrique l'est presque entièrement. Face à ce phénomène, nous voyons se développer une entreprise de colonisation de peuplement entretenue, encouragée, armée par de grandes puissances, et plus particulièrement par l'Amérique. Or l'Amérique est un pays ami et nous ne sommes pas d'accord avec lui. Nous voudrions que la paix s'établisse au Proche-Orient pour que les Etats-Unis redeviennent les amis des Arabes et puissent mettre cette amitié à profit pour se procurer le pétrole dont ils ont besoin et dont de grandes réserves existent dans le monde arabe. Si les Américains et les Israéliens réfléchissaient à l'avenir, dépassaient le temps présent et essayaient de créer une situation stable qui arrangerait tout le monde et soit acceptable par toutes les parties en présence, je crois que cela ferait l'affaire de tout le monde.

LE JOURNALISTE :

ON A PARLE DES AMERICAINS MAIS L'EUROPE A AUSSI UN ROLE A JOUER. QUEL SERAIT CE ROLE ?

LE PRESIDENT :

Il consiste à essayer de rapprocher et de faire causer toutes les parties concernées. Je sais que même en Israël il y a des "colombes", des

../..

jeunes qui ne sont pas contents, des socialistes sionistes qui sont opposés à la politique du gouvernement israélien. Il y a même, à l'heure actuelle, un complot et on parle de juifs et d'arabes accusés d'espionnage au profit de la Syrie.

LE JOURNALISTE :

MAIS QUI DOIT PRENDRE L'INITIATIVE, L'AMERIQUE OU L'EUROPE ?

LE PRESIDENT :

L'Europe pourrait faire pression sur l'Amérique, demander à l'Amérique d'intervenir, c'est l'Amérique en fait que soutient Israël par tous les moyens, même par son véto. Mais c'est l'Europe qui a créé ce problème depuis la conférence de San Rémo, qui a partagé l'empire ottoman et qui a accordé la Palestine à l'Angleterre avec pour mandat d'y installer une colonie juive.

LE JOURNALISTE :

ON PARLE TRES SOUVENT DE "LA MEDITERRANEE AUX PEUPLES MEDITERRANEENS". IL Y A DES GOUVERNEMENTS QUI PENSENT QUE LES FLOTTES DES DEUX SUPERPUISSANCES DEVRAIENT QUITTER LA MEDITERRANEE.

LE PRESIDENT :

Pour chacune d'elles la situation est différente.

La VIème flotte américaine est là en vertu du pacte atlantique pour défendre le flanc sud de l'Europe, depuis l'époque de la guerre froide. Il est vrai que maintenant la guerre froide est dépassée. Il y a eu des rencontres, il y a eu un accord, mais la flotte américaine est là pour protéger l'Europe. C'est la flotte soviétique qui, appelée par l'Egypte, est venue en Méditerranée à la faveur du problème palestinien, des difficultés du Proche-Orient, de la guerre de 1967 et des complications qui l'ont suivie.

../..

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] MEDITERRANEE [illegible]

[illegible]

[illegible]

LE JOURNALISTE :

VOYEZ-VOUS UNE SOLUTION PLUS OU MOINS IMPOSEE PAR LES GRANDS ?

LE PRESIDENT :

Imposée, oui, mais avec beaucoup de doigté. Il s'agit de causer. L'Amérique a bien causé pendant cinq ou dix ans avec les Vietnamiens pendant qu'elle leur faisait la guerre. Elle peut très bien causer et essayer de voir ce que veulent exactement les Palestiniens. Les Palestiniens sont capables de démontrer qu'ils ont beaucoup changé, qu'ils peuvent accepter des compromis. Qu'elle les voie au moins et qu'elle ne reste pas sur cette impression qu'il n'y a que des terroristes. Le terrorisme c'est la conséquence du désespoir. Nous aussi en Tunisie nous avons fait du terrorisme. J'ai quelques photos de mes camarades qui sont morts fusillés par les Français, elles sont là. Nous avons recouru au terrorisme, parce que les solutions amiables, les solutions de compromis avaient été rejetées par la France. Quand la France s'est orientée vers une solution de compromis et grâce à l'intervention de M. Mendés France, a accordé à la Tunisie l'autonomie interne, nous avons immédiatement cessé le terrorisme. Les Français et nous, sommes redevenus avec l'indépendance, des amis sincères, nous respectant mutuellement.

LE JOURNALISTE :

JE VAIS TRES SOUVENT EN EGYPTE ET TRES SOUVENT MES AMIS EGYPTIENS ME DEMANDENT : QU'EST-CE QUE VOUS FEREZ SI VOUS ETIEZ A NOTRE PLACE ? ALORS JE ME PERMETS DE VOUS DEMANDER EN TANT QUE LEADER ARABE LE PLUS PRESTIGIEUX, SI VOUS ETIEZ DANS LA POSITION DU PRESIDENT EGYPTIEN, QU'EST-CE QUE VOUS PENSEZ QUE VOUS POURRIEZ FAIRE ?

LE PRESIDENT :

Dans la position de Sadate, je crois que je ferais ce qu'il est en train de faire, c'est-à-dire se préparer pour une guerre éventuelle mais en même temps mettre en oeuvre les moyens diplomatiques pour avoir la paix sans faire la guerre.

../..

LE JOURNALISTE :

VOUS PENSEZ QU'IL FAUT DISCUTER, MAIS J'AI L'IMPRESSION QUE LES EGYPTIENS NE SONT PAS PRETS POUR LE MOMENT A DISCUTER AVEC LES ISRAELIENS.

LE PRESIDENT :

Si, si ! ils peuvent discuter avec les Israéliens. Qu'ils discutent directement ou par l'intermédiaire d'un Américain ou d'un suédois, c'est la même chose. Pourquoi Israël refuse-t-il la mission Jarring et toutes autres missions ? Il tient à humilier les Arabes en les amenant à discuter directement comme des pays vaincus. Cela est choquant. Un intermédiaire de l'O.N.U. peut très bien faire l'affaire.

LE JOURNALISTE :

MAIS IL Y A AUSSI DES POSSIBILITES DE RENCONTRES SECRETES ?

LE PRESIDENT :

Il n'y a aucun inconvénient à favoriser de telles rencontres secrètes, pourvu que l'interlocuteur soit un israélien, un juif israélien qui comprenne la nécessité de la paix avec les pays arabes.

LE JOURNALISTE :

DANS CE CAS LA VOUS POURREZ JOUER UN ROLE DE MEDIATEUR ?

LE PRESIDENT :

Ah ! médiateur ! je ne voudrais pas entrer dans des histoires de médiateur. Moi je vous dis comment je conçois la solution du problème. Maintenant, les choses pratiques, on pourrait en discuter. L'essentiel c'est d'être prêt à causer et à employer le langage de la raison.

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך — עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (בטחון המדינה
יחסי-חוץ וסודות רשמיים),
תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

[illegible]

סודי ביותר

מס' 5

נשלח 021400 יולי 73

אל: המשרד

מאת: רומא

בהול

מרוז.

באיה מסר לי הבוקר תשובת הטוניסאים לשדר שמסרנו לאיטלקים עבורם ב - 4 ביולי.

להלן התשובה לאמור: מהצד הטוניסאי היו רוצים לדעת אם ממשלת ישראל מוכנה להסכים שיזה החלטת 1947 תהווה בסיס לשיחות.

אם כן הטוניסאים יראו באהדה קיום מגע שיתקיים על מישור שרי החוץ.

ממשלת טוניסיה תשמח לשמוע מהאיטלקים תגובת ממשלת ישראל לעמדתה.

עד כאן.

באיה ביקש כתמיד סודיות.

גב"ד

שהח רוהמ מנכל סמנכל מרוז

לב/דמ

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק יוצא – מסווג

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

סודי ביותר

אל: רומא

מאת: המשרד

מס' 15

נשלח 031515 יולי 73

מ י ד י

בג'ר.שלך 5.

אבו מוכנים לפגישה ללא תנאים מוקדמים. מסכימים לדרג המוצע ומחכים להצעות ממתוביסיה בדבר המועד והמקום. אבו מוכנים לנהל את השיחות על בסיס החלטת מועצים 242 שנתקבלה עי כל הצדדים.

אבן

שהח רוהמ מנכל מ/מנכל מרוז ששון

מא/דס

הארץ

משרד החוץ
עתונות
29. VI. 1973

תוניסיה
ישראל

אל: [illegible]
[illegible]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

רדיו טוניס: על המחבלים להכות את ישראל מבפנים

„כדי לאלצה להכיר בקיום הגורם הפלשתיני ולהשלים עם תכנית החלוקה מ־1947"

מאת סופר „הארץ" לעניינים ערביים

רדיו טוניס קרא אמש בשיחת פרשנות לארגוני המחבלים להמשיך במאבקם „בדרך החיובית", ע"י הנחתת מכות על ישראל מבפנים ולאלצה בדרך זו להכיר בקיום הגורם הפלשתיני לקראת כל הסדר אפשרי.

הרדיו הטוניסי הקדיש אמש את שיחת הפרשנות לאחר מהדורת החדשות בערב, על חשיבות הגורם הפלשתיני, „אשר הוכיח את קיומו ע"י פעילות אירגוני ההתנגדות", בכל פיתרון אפשרי לבעיות המזה"ת. הפרשן מציין, כי רק „עמידה איתנה" מצד המחבלים והמשך מאבקם האקטיבי, יאלצו את ישראל להכיר „בעובדה של קיום הישות הפלשתינית" ולהשלים בסופו־של־דבר עם החלטת או"ם מ־1947. הפרשן ציין, כי „מאבק המחבלים ובידוד ישראל בזירה הבין־לאומית יאלצו את מנהיגי ת"א לשנות את עמדתם העקשנית".

מסמודי: על הערבים להחליט על פתרון צבאי או מדיני

טוניס, 28 (ע"צ). „הגיעה השעה שהערבים יבינו, כי עליהם להחליט האם הם רוצים בפיתרון מדיני, צבאי או בקבלת החלטת האו"ם לחלוקת

(סוף בעמוד 2 טור 1)

בגליון יו

רדיו טוניס

(סוף מעמוד 1)

פלשתין" — אמר אתמול שר־החוץ הטוניסי מוחמד מסמודי.

השר, שהשמיע נאום בכנס פעילי מפלגת השילטון הטוניסית שנערך אמש בנאבל, התייחס להצהרות האחרונות של הנשיא בורגיבה. השר הציע פתיחת דו־שיח ישראלי־ערבי על יסוד החלטת האו"ם מ־1947 בדבר הקמת מדינה יהודית בפלשתין ולצידה מדינה פלשתינית.

„מוטב שלא נחשוב יותר במושגים של הטלת הישראלים לים, אלא שנחתור לפיתרון צודק לכל הצדדים" — אמר מסמודי.

השר ציין, כי ב־1965 עוררו מחשבות הנשיא בורגיבה בעניין הסיכסוך המזרח־תיכוני זעם בקרב דעת הקהל הערבית ואילו עתה „מוכנות כמה מדינות ערביות לקבל את החלטה מ־1947 ואפילו מ־1956".

~~יגאל~~
סבורני: שיש מקום
לנצל (B) פרשנות זאת
כדי להוכיח שאין יוזמת
בורגיבה רדיו תוניס הבעת
רצון לפתרון בדרך שלום
א.י.

התבטאויות וראיונות

תגובת תוניסיה
ישראל

27/73 ירושלים, כ"ד בסיון תשל"ב
24 ביוני 1973

ראיון הנשיא בורגיבה עם כתב העתון
SERGE BROMBERGER (1.6.73) LE FIGARO

ב- 23.5.73 התפרסם הראיון של נשיא תוניסיה חביב בורגיבה בעתון האיטלקי "CORRIERE DE LA SERA" בו אמר בין היתר שהוא מוכן לדון על שלום עם ישראל ולישרל על עצמו תפקיד פעיל (ר' דף התבטאויות 22/73). תוך זמן קצר מהרה סוכנות הידיעות התוניסאית לפרסם הבהרה כאילו דברי הנשיא לא פורשו כהלכה (ר' דף התבטאויות וראיונות, 23/73).

ב-1.6.73 העניק הנשיא בורגיבה ראיון נוסף לעתונאי ברומברגר מ"פיגארו" הפריזאי כדי להבהיר את כוונותיו ומשמעות דבריו. להלן נוסח הראיון:

" M. BOURGUIBA PRECISE LES CONDITIONS D'UN DIALOGUE QU'IL POURRAIT AVOIR AVEC LES ISRAELIENS

"Un peuple ayant des droits"

Il importe tout d'abord de signaler, comme je l'ai du reste précisé au correspondant du "Corriere Della Sera" que je n'entendais pas parler au nom des pays arabes ni en celui des Palestiniens. Ni les uns ni les autres ne m'ont mandaté à cet effet.

Je peux cependant émettre un point de vue, indiquer une orientation, suggérer un processus dont il pourrait sortir, j'en suis persuadé, une solution acceptable par les Parties en cause, Palestiniens y compris.

Quant à l'offre que fait le Ministre israélien des Affaires Etrangères de me rencontrer, je réponds qu'une telle rencontre ne saurait déboucher sur un résultat positif que si les interlocuteurs sont préalablement d'accord sur une plate-forme à partir de laquelle ils peuvent utilement discuter.

Cette plate-forme - je l'ai nettement définie dans l'interview au quotidien milanais - comporte deux éléments essentiels :

1. Considérer les Palestiniens non comme une poignée de réfugiés mais comme un peuple ayant des droits naturels et légitimes sur la terre de Palestine.
2. Et par voie de conséquence accepter les termes de la résolution votée par l'O.N.U. en 1947 sur le partage de la Palestine selon le tracé établie par l'Organisation Internationale elle-même.

Si donc le Gouvernement israélien accepte cette base de discussion, le dialogue pourra non seulement s'engager mais encore aboutir à une solution.

Cela le Ministre israélien des Affaires Etrangères n'en souffle mot.

Ce que nous savons déjà des idées de M. Abba Eban, je le tiens du Président Senghor, membre de la Commission des Sages africains qui a discuté du problème du Moyen-Orient en Israël même, c'est que tous les pourparlers ont été bloqués par M. Abba Eban quand il a refusé de faire une déclaration de non-annexion des territoires conquis en 1967.

Si M. Abba Eban est toujours dans les mêmes dispositions, je ne vois pas l'utilité d'une rencontre avec lui.

Nous attendons qu'il s'en explique.

sur une certaine base, le dialogue s'avère toujours comme un instrument de progrès, fût-il entre le Diable et le Bon Dieu, étant convaincu, d'une part, que personne d'entre nous n'est le Bon Dieu dont tout pourrait dépendre et qui pourrait tout résoudre et que, d'autre part, il n'y a pas d'homme qui se comporte systématiquement, impunément et indéfiniment comme le Diable, même quand l'on constate que le comportement des racistes, des colonialistes et des Israéliens est déraisonnable, nuisible et déroutant à la manière du Diable.

J'ai toujours pensé et je pense encore que : de même que haïr pour haïr n'a pas d'effet libérateur, de même dialoguer pour dialoguer n'est pas toujours synonyme de tolérance, de compréhension et de désir d'aboutir, surtout quand les partenaires directement intéressés se complaisent dans le clair-obscur, les faux-fuyants, les attitudes faussement belliqueuses et qu'ils s'enfoncent chaque jour davantage dans le maquis de la procédure et des préalables. Ceux qui, comme en Israël, pensent petit ou pensent en avares, en se refusant de s'engager sur la base claire et juste du droit, celui des peuples arabes à ne pas être occupés et humiliés; celui du peuple palestinien à ne pas être dépossédé de sa patrie et celui des Israéliens à ne pas être exterminés et jetés à la mer, commettent de lourdes erreurs; ils le regretteront, un jour, il sera alors trop tard pour engager un dialogue ultime susceptible de déboucher sur une paix juste et durable parce que fraternelle et féconde - à l'instar de celle conclue entre les deux parties de l'Allemagne, ou celle en cours entre les deux Corées, les deux Viet-Nam, sans oublier cette paix particulière qui s'instaure entre les Russes et les Américains ou entre les Chinois et les Japonais, grâce au dialogue clair, loyal et franc.

Qu'il soit dit en tout cas, dans le conflit du Moyen-Orient, que toute solution qui n'associerait pas le peuple palestinien, en tant qu'élément de base, est condamnée à l'échec, beaucoup de choses dépendant des Pales-

21

tiniens. Rien n'est possible sans eux, encore moins contre eux. Ces Palestiniens ne sont pas seulement des réfugiés sur le sort desquels ont s'apitoie ou contre lesquels les forces du mal se déchaînent pour les liquider. Ce sont des patriotes qui luttent pour recouvrer leurs droits spoliés; ils luttent pour un État viable dans une patrie qui soit leur patrie avec, bien entendu, des frontières sûres et reconnues.

En Israël, on commence à convenir que le problème se pose bien en ces termes; sans doute parce que les Juifs en Israël et dans le monde, qui ont subi tant de mépris et de vicissitudes au cours de leur longue histoire, sont bien placés pour comprendre le tréfonds des horreurs des Palestiniens voués au camp du mépris et de la misère, quand ce n'est pas à la liquidation.

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק יוצא-מסווג

שמור

אל: ברן

מאת: המשרד

מס. 50

נשלח 221500 ינו' 73

מיידי

תיק ג/[illegible] ישראל

אלרן שלך 21.

בגלל הצהרות רוהם ואבן המסיבות על א ו-ב. דכן הודעת מיץ בשם מקורבי בורגיבה מגנבה התובעים הסכמתנו לגבולות 67 כמבוא לשיחות. כאמור הסכמנו לשיחות ללא תנאים מוקדמים.

מזתים - מאף ב

שהח רוהם מנכל מ/מנכל סמנכל איר א מאף מארם א/ב מזתים וקר אלגרם רם אמן

חב/הם

בלתי מסווג | **משרד החוץ** | **מברק יוצא**

מחלקת הקשר

אל : ברן
מאת: המשרד

מס. 51
נשלה 221500 יוני 73

מ י ד י

[illegible]

אלון.
שלך 21.
בהמשך לשלנו מהיום 50.

רה"מ ב-21.6 : "לאחר שבורגיבה פרסם את הודעתו על נכונותו להפגש עם מנהיג ישראלי שלחנו שדר דרך מדינה ידידותית על רצוננו להפגש אתו. לצערנו לא קבלנו תשובה. אנו מוכנים לשגר ישראלי בעל דרג מתאים לדרג התוניסאי שייקבע לפגישה. אין סיבה שלא להפגש עם בורגיבה על אף הספק אם הוא יכול לדבר בשם מצרים וסוריה". עד כאן.

שהח ב-21.6 אמר : "אם אמנם מוכן מנהיג ערבי לדו שיח עם ישראלי יהא זה מועיל אם נציג ערבי יקיים מגע עם נציג ישראל על מנת לדון בזמן במקום ובדרג למפגש המוצע".

פיג מ-22.6 : "חוגים מקורבים לבורגיבה השוהה בג'נבה מסרו כי טרם בשלו התנאים לשיחות עם מנהיג ישראלי. החוגים אמרו כי תנאי יסודי לשיחות הוא קביעת תכנית החלוקה של 1947 כבסיס מדיני לשיחות. לפי אותם מקורות ההכרזות הישראליות אלו את אלו, ואינן מבהירות מה כוונתה של ישראל. אנשי בורגיבה אמרו שאין טעם לקבוע פגישה עם אין יודעים על מה לשוחח".

מזתים - מאף ב

שהח רה"מ מנכל מ/מנכל איר א מאף מארם א/ב מזתים אקי אלגרם רם אמן
מב/הפ

דבר

משרד החוץ
עתונות
20. VI. 1973

יחסי תוניסיה
ישראל

ל

אל: ~~מר מ. ששון~~
מצפ"א

[illegible]

בורגיבה קורא לדו־שיח

ג׳נווה, (יופי״ע, ע״ר וע״ץ). נשיא תוניסיה חביב בורגיבה אמר אתמול, כי ישראל ומדינות־ערב כאחת יצטערו ביום מן הימים, אם לא יפתחו בהקדם בדו־שיח ביניהן. בורגיבה אמר את הדברים בוועידה השנתית של ארגון העבודה הבינלאומי בז׳נווה.

„אנשים בישראל שהם צרי־אופק או תאבי־התפשטות, המסרבים להכיר בזכות הברורה והצודקת של הערבים שלא לסבול מכיבוש ומהשפלה, ובזכות העם הפלשתינאי לא להיות מנושל מארצו, או אותם אנשים שאינם מכירים בזכותם של הישראלים לבטחון מפני השמדה וזריקה לים — שוגים שגיאה חמורה" — אמר בורגיבה.

הוא אמר, כי הדו־שיח וההסדרים שנקבעו באחרונה בין שתי המדינות הגרמניות, שתי המדינות הקוריאניות ובווייטנאם וכן השיחות בין ארה״ב לברה״מ ובין סין ליפאן יכולים לשמש דוגמה, שעל יסודה ניתן לפתור גם את בעיות המזרח התיכון.

בורגיבה הוסיף, כי בסכסוך במזרח־התיכון — נדון לקפאון כל פתרון שאינו לוקח בחשבון את העם הפלשתינאי כמרכיב יסודי. על ארגוני החבלה, אמר, כי חבריהם הם פטריוטים הנאבקים למען החזרת זכויות עמם, למען כינון מדינה, שתהיה מולדתם ושיהיו לה גבולות בטוחים ומוכרים.

„אין ספק, כי היהודים בישראל וברחבי העולם, אשר בהיסטוריה הארוכה שלהם סבלו כה הרבה, מסוגלים להבין את יסורי הפלשתינאים הנדונים למצוקה ואולי אף לחיסול" — אמר בורגיבה.

החוגים דיפלומטיים בז׳נווה, המקורבים לנשיא בורגיבה, ביטלו אתמול את השמועות לפיהן היתה בנאומו של הנשיא משום נקיטת יוזמת שלום, על רקע הסכמתן של המדינות הערביות הראשיות המעורבות בסכסוך עם ישראל. כן ביטלו את השמועות שבורגיבה עשוי לפתוח בז׳נווה בשיחות חשאיות עם נציגי ישראל.

„אין בכך אמת. אין אלו אלא דיבורים של עתונאים" — אמרו המקורות.

גולדמן:
אין חשיבות מכרעת

פגישה בין ראש ממשלת ישראל ונשיא תוניסיה, אם תתקיים, תהיה חיובית, אך ללא חשיבות מכרעת, מאחר שהשפעת בורגיבה בעולם הערבי היא מוגבלת — אמר נשיא הקונגרס היהודי העולמי ד״ר נחום גולדמן לכתב עת״ם חיים של בהגיעו אמש לישראל לדיוני הקונגרס היהודי.

ד״ר גולדמן הכחיש, כי הוא עצמו עושה להפגשת מנהיגי תוניסיה וישראל. (ע)

ב
ד
ד
קו
קו
תש
ספ
מל
פר
אזור
אפר
אפר
הכש
הכש
הכש
סר"ב
סר"ב
סר"ב
נכסים
ישרס
מהדרין
מטע' ו
משקיע
נאות א
פרי א
רסקו מ
רסקו
ישפרו
תעשיה

נציגות ישראל
ליד המשרד האירופי של האו"ם

DÉLÉGATION D'ISRAËL
AUPRÈS DE L'OFFICE EUROPÉEN DE L'ONU

ג'נבה, יט' בסיון תשל"ג
19 ביוני 1973
שר/73/438

סודי

אל : מר מ. שנון, סמנכ"ל

מאת : השגריר, ג'נבה

הנדון : ארגון העבודה - הופעת בורגיבה

1. בישיבה עם מר ג'נקס, מנכ"ל הארגון, שהתקיימה ב-181015, מסר לנו מר ג'נקס העתק של הנאום ולזה מתיחסים המברקים 91 ו-94. לדברי ג'נקס הקטעים אינם מכובדים ונעשו נסיונות להוציאם או לרככם, אולם התוניסאים טוענים שבורגיבה מוכרח לתת ספוק כלשהו לקיצוניים שבמחנה הערבי, לרבות מתנהו והפלשתינאים.

2. בארוחת צהרים עם מר ג'נקס באותו יום, נכנס ג'נקס לספור ארוך על כך שהודיע לשגריר התוניסית שהוא מסרב להעביר אלינו את בקשת השגריר שמשלחת ישראל לא תופיע בקבלת הפנים של הנשיא אחרי הנאום, וזאת כדי למנוע תקרית. לדבריו מסר ג'נקס לשגריר שאין מנכ"ל של ארגון יכול לשמש מתווך להעברת ידיעות כאלו ומוטב שהשגריר ימצא מדינה שלישית המקיימת יחסים דיפלומטיים עם שני הצדדים שתהיה המתווכת.

ענינו לג'נקס שהוא הצליח להעביר ההודעה בצורה יעילה ביותר אולם באחור רב כי המשלחת כבר החליטה לנהוג כנהוג במקרים אלה בין מדינות שאינן מקיימות ביניהן יחסים דיפלומטיים, ובהתאם לנוהג של ארגון העבודה. (על הודעת הארגון על קיום הנאום וקבלת הפנים, מודפסת הודעה שגרתית שהשתתפות בקבלת הפנים היא לפי הזמנה בלבד וההזמנה היא אישית. אין צורך לומר שמשלחת ישראל לא קבלה כל הזמנה.) עם זאת הודענו כי כל משלחת ישראל, על כל חלקיה, תהיה נוכחת באולם הישיבות, ומובן מעצמו שהמשלחת שומרת לעצמה הזכות להשיב לדברי הנשיא אם יהיה צורך בכך, או להתיחס לדבריו. ג'נקס הבין את המצב.

3. באותו יום אחה"צ מטלפן אלי שגריר צרפת ואומר שהוא נתבקש ע"י "העמית שלי" (mon collègue) להעביר הודעה והוא עושה זאת מכיון שצרפת מקיימת יחסים דיפלומטיים עם שתי המדינות והוא אישית נמנה עם מכרי וידידי. תוכן ההודעה היה זהה לזה שג'נקס סרב להעביר, וכמובן שתשובתי היתה זהה לזו שהשמעתי באזני ג'נקס כחצי שעה קודם לכן. אלא שבקשתי את שגריר צרפת להעביר את תשובתי אל ה"עמית שלנו" (notre collègue) בתוספת איחולים אישיים.

בברכה

שבתאי רוזן

העתק : מר מ. ר. קדרון, יועץ מדיני לשה"ח

משרד החוץ

מחלקת הקשר

בלתי מסווג

מברק נכנס

מס' 106

נשלח: 191220 ינוא' 73

אל: המשרד

מאת: ג'נבה

ב ה ו ל

[illegible]

מ. קדרון, מ. ששון.

בהמשך לשלנו 105.

''.. QU'IL SOIT DIT EN TOUS CAS DANS LE CONFLIT DU MOYEN ORIENT TOUTE SOLUTION QUI N'ASSOCIERAIT PAS LE PEUPLE PALESTINIEN EN TANT QU'ELEMENT DE BASE EST CONDAMNEE A LE'ECHEC BEAUCOUP DE CHOSES DEPENDENT DES PALESTINIENS. RIEN N'EST POSSIBLE SANS EUX, ENCORE MOINS CONTRE EUX. CES PALESTINIENS NE SONT PAS SEULEMENT DES REFUGIES SUR LE SORT DEQUELS ON S'APITOIE OU CONTRE LESQUELS LES FORCES DU MAL SE DECHAINENT POUR LES LIQUIDER. CE SONT DES PATRIOTES QUI LUTTENT POUR RECOUVRER LEUR DROITS SPOLIES, ILS LUTTENT POUR UN ETAT VIABLE DANS UNE PATRIE QUI SOIT LEUR PATRIE AVEC BIEN ENTENDU DES FRONTIERES SURES ET RECONNUES.

EN ISRAEL ON COMMENCE A CONVENIR QUE LE PROBLEME SE POSE BIEN EN CES TERMES. SANS DOUTE PARCE QUE LES JUIFS EN ISRAEL ET DANS LE MONDE QUI ONT SUBE TANT DE MEPRIS ET DE VICISSITUDES AU COURS DE LEUR LONGUE HISTOIRE SONT BIEN PLACES POUR COMPRENDRE LE TREFONDS DES HOREURS DES PALESTINIENS VOUES AU CAMP DU MEPRIS ET DE LA MISERE QUAND CE N'EST PAS A LA LIQUIDATION''...

AD KAN.

NETZIGUT===

שהח מנכל מ. קדרון ששון מארם אב פזמים

תא/כר

משרד החוץ

מחלקת הקשר

בלתי מסווג

מברק נכנס

אל: המשרד.

מאת: גבבה

מס' 94

נשלח:1400 18 ינו' 73.

מיידי

מ. קדרון מ. ששון.

בהמשך לשלי 91.

[illegible]

נאום בועידה בלועזית 120

I .. JE N'AI CESSE D'APPELER AU DIALOGUE A LA COMPLEMENTARITE ET A LA SOLIDARITE ENTRE LES PAYS HAUTEMENT INDUSTRIALISES ET LES PAYS EN VOIE DE DEVELOPPEMENT POUR CONVENIR D'UNE ASSISTANCE VALABLE QUI EXCLUT L'ESPRIT D'HEGEMONIE OU DE CHARITE.. ET JE CONTINUERAI A APPELER AU DIALOGUE ENTRE LE DIABLE ET LE BON DIUE.. ETANT CONVAINCU D'UNE PART QUE PERSONNE D'ENTRE NOUS N'EST LE BON DIUE DONT TOUT POURRAIT DEPENDRE ET QUI POURRAIT TOUT RESOUDRE ET QUE D'AUTRE PART IL N'Y A PAS D'HOMME QUI SE COMPORTE SYSTEMATIQUEMENT,IMPINEMENT ETINDEFINIMENT EN DIABLE MEME QUAND L'ON CONSTATE LE COMPORTEMENT DES RACISTES DES COLONIALISTES ET DES ISRAELIENS EST DERAISONNABLE NUISIBLE ET DEROUTANT A LA MANIERE DU DIABLE.

J'AI TOUJOURS PENSE ET JE PENSE ENCORE QUE:DE MEME QUE HAIR POUR HAIR N'A PAS D'EFFET LIBERATEUR, DE MEME DIALOGUER POUR DIALOGUR N'EST PAS TOUJOURS SYNONYME DE TOLERANCE, DE COMPREHENSION ET DE DESIR D'ABOUTIR, SURTOUT QUAND LES PARTENAIRES DIRECTEMENT INTERESSES SE COMPLAISENT DANS LE CLAIR-OBSCUR, LES FAUX FUYANTS LES ATTITUDES FAUSSEMENT BELLIQUEUSES ET QU'ILS S'ENFONCENT CHAQUE JOUR DAVANTAGE DANS LE MAQUIS DE LA PROCEDURE ET DES PRALABLES. CEUX QUI , COMME EN ISRAEL PENSENT PETIT OU PENSENT EN AVARE.. EN SE REFUSANT DE S'ENGAGER SUR LA BASE CLAIRE ET JUSTE DU DROIT CELUI DES PEUPLES ARABES A NE PAS ETRE OCCUPES ET HUMILIES : CELUI DU PEUPLE PALESTINIEN A NE PAS ETRE DEPOSSEDE DE SA PATRIE ET SELUI DES ISARELIENS A NE PAS ETRE EXTERMINES ET JETES A LA MER, COMMETTENT DE LOURDES ERREURS ILS LE REGRETTERONT UN JOUR, IL SERA ALORS TROP TARD POUR ENGAGER UN DIALOGUE UTILE SUSCEPTIBLE DE SEBOUCHER SUR UNE PAIX JUSTE ET DURABLE PARCE QUE FRATERNELLE ET FECONDE - A L'INSTAR DE CETTE CONCLUE ENTRE LES DEUX PARTIES DE L'ALLEMAGNE AOU CELLE EN COURS ENTRE LES DEUX CORREES LES DEUX VIETNAM SANS OUBLIER CETTE PAIX PARTICULIERE QUI S'INSTAURE ENTRE LES RUSSES ET LES AMERICAINS OU ENTRE LES CHINOIS ET LES JAPONAIS GRACE AU DIALOGUE CLAIR LOYAL ET FRANC......''

AD KAN .

ROZEN==

שהח רוהמ סבכל אלון דיין משנה לסבכל סמנכל מארם א ב מזהים חקר אלגום מפת הסברה רם אמן שר העבודה.

לכ/אמ

משרד החוץ

מחלקת הקשר

בלתי מסווג

מברק נכנס

תיק תוניסיה וישראל

אל: המשרד
מאת: וושינגטון

מס' 161
נשלח 151245 יוני 73

מ י י ד י

להלן מאמר וויליאם קבלין ב- וושפוסט היום :-

TUNISIA AND ISRAEL REPORTED PROBING FIRST ARAB-ISRAELI MEETING.

TUNISIA AND ISRAEL ARE BELIEVED TO BE APPROACHING A SECRET PHASE OF NEGOTIATIONS ON THE MIDDLE EAST CRISIS WHICH COULD LEAD TO AN UNPRECEDENTED MEETING BETWEEN TUNISIAN PRESIDENT HABIB BOURGUIBA AND ISRAELI PRIME MINISTER GOLDA MEIR, IT WAS LEARNED HERE YESTERDAY.

A MEETING BETWEEN AN ISRAELI LEADER AND AN ARAB HEAD OF STATE HAS NEVER TAKEN PLACE IN HE 25 YEARS OF ISRAEL'S EXISTENCE.

A TUNISIAN GOVERNMENT OFFICIAL SAID HERE THAT IT WAS ''POSSIBLE'' THAT SECRET CONTACTS BETWEEN THE TWO COUNTRIES, AT BOURGUIBA'S INSTIGATION ALREADY WERE UNDER WAY.

WIDENING ARAB SUPPORT OF THE BOURGUIBA INITIATIVE WAS SEEN IN THE SURPRISE ONE-DAY VISIT HERE YESTERDAY OF SAUDI ARABIA'S KING FEISAL.

AFTER THE MEETING WITH FEISAL, BOURGUIBA, TOGETHER WITH FOREIGN MINISTER MOHAMED MASMOUDI, LEFT TUNISIA YESTERDAY FOR EUROPE, WHERE THE PRESIDENT IS TO DELIVER A SPEECH BEFORE THE INTERNATIONAL LABOR ORGANIZATION IN GENEVA JUNE 19.

SOURCES HERE BELIEVE HE WILL USE THAT OCCASION TO FURTHER ADVANCE HIS PROPOSAL AND WILL CONTACT THE ISRAELIS THERE. ALTHOUGH BOURGUIBA HAS EMPHASIZED HE IS NOT SPEAKING FOR OTHERS, DIPLOMATIC SOURCES IN TUNIS BELIEVED OTHER ARAB NATIONS HAVE BEEN CONSULTED ON HIS MIDDLE EAST INITIATIVE.

THE CONTACTS BETWEEN TUNISIA AND ISRAEL COULD LEAD EITHER TO A SUMMIT MEETING BETWEEN THE LEADERS OF THE TWO NATIONS OR TO A MEETING OF THEIRNFOREIGN MINISTERS.

BOURGUIBA FIRST SET FORTH HIS IDEA FOR A MEETING WITH THE ISRAELIS TWO RECENT INTERVIEWS WITH ITALIAN NEWSPAPERS, THE MOST RECENT IN CORRIERE DELLA SERA OF MILAN IN LATE MAY.

ISRAELI FOREIGN MINISTER ABBA EBAN, A A SPEECH BEFORE THE KNESSET ON MAY 30, DECLARED: ''IT GOES WITHOUT SAYING THAT THE ISRAELI GOVERNMENT IS READY TO MEET WITH PRESIDENT BOURGUIBA, AND WE WILL BE PLEASED TO HAVENPRESIDENT BOURGUIBA'S THOUGHTS WITH RESPECT TO THE TIMING''.

BOURGUIBA IS CONVINCED, ACCORDING TO SOURCES HERE, THAT THE ''SHOCK'' VALUE OF SUCH AN ARAB-ISRAELI MEETING WOULD BE SUFFICIENT TO MOVE MIDDLE EAST NEGOTIATIONS INTO A NEW STAGE.

THE MEETING THEN WOULD BE FOLLOWED BY FURTHER SECRET NEGOTIATIONS DURING WHICH THE TUNISIANS MIGHT WITHDRAW WHILE THE PALESTINIANS AND OTHER ARAB NATIONS STEPPED IN.

/2.....

(IN JERUSALEM, MRS MEIR'S OFFICE DENIED THAT SHE PLANS TO MEET BOURGUIBA IN GENEVA THIS WEEK TO DISCUSS MIDDLE EAST PEACE PROSPECTS. (A STATEMENT FROM HER OFFICE SAID THAT ''WITH REGARD TO RUMORS CONCERNING A MEETING BETWEEN THE PRIME MINISTER AND PRESIDENT BOURGUIBA, SINCE ISRAEL ANNOUNCED HER READINESS A FEW WEEKS AGO THAT MRS. MEIR MEET WITH PRESIDENT BOURGUIBA, NO RESPONSE HAS BEEN RECEIVED.''

AD KAN
RANON ==

שהח רוהם מבכל אלון דיין ממנכל סמבכל מאום א ב מצפא מעת הסברה מזתים אלגום
חקר א רם אמן (בבמרד) תעוד ארבל אילסר
מב/דם

סודי
508

ירושלים, יג בסיון תשל"ג
13 ביוני 1973

אל: מר ש. רוזן, השגריר, ג'נבה

מאת: מנהלת מזת"ים

הנדון: Leland Rosenberg

מברקיך 16 מ-5.6 ו- 28 מ- 7.6.

כמה מלות הסבר לבקשתי הטלפונית בקשר לרוזנברג:
" במשך תקופות שרותי במשרד בחו"ל ובארץ, הכרתי כמה רוזנברגים. דא עקא שלא זכרתי את שמותיהם הפרטיים של כמה מהם. מברקך 28 הבהיר במי המדובר ויכולנו לסכם שאין לנו ענין בשרותיו.

אם יחזר ויפנה אליך שמע מה בפיו אך אל נא התחייב.

בברכה,

י. ורד

העתק: מר מ. ששון, סמנכ"ל

מברק נכנס

משרד החוץ

מחלקת הקשר

בלתי מסווג

אל: המשרד
מאת: גנבה

מס' 28
נשלח: 070930 יוני 73

בהול

יעל ורד/ מזמים.

האיש איננו מוכר לי אישית. טוען שפעם היה בשרות הדיפלומטי של דומיניקנה. מכיר את אירן ובין אבשטינר דודיאל, ורד ושימעון פרס בהיות תת שר בטחון בעת ביקורו בארץ. לדבריו שימש גם בעבר ציבור ומקובל בפמליתו של הגדול וסועד על שולחנו גם שם וגם באירופה.

ס. ררזן

מנכל ששון ורד/מזמים
תא/כר

מברק נכנס – מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך - עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (בטחון המדינה
יחסי-חוץ וסודות רשמיים),
תשי"ז - 1957.

סודי ביותר

אלו: המשרד
מאת: ג'נבה

נס' 16
נשלח: 051100 יוני 73

בהול

ס.ששון, יעל ורד.
בורגיבה.

א. טלפן LELAND ROSENBERG הציג עצמו כמאר רקער. נוסע לתוניסיה שמונה ימי'.

ב. בורגיבה נוסע למערב אירופה ב- 12 יוני ומבין כי אף יבקר כאן בסביבות ה- 19 .

ש. רודן

שהח רוהמ מנכל פ/ סמנכל ששון ורד/ מזמים
אב/יב

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק יוצא - מסווג

אמי – תיק תוניסיה – ישראל

ס ו ד י

אל: רומא
מאת: המשרד

מס' 9
נשלח: 031000 ינו' 73

✓

מ י י ד י

נג'ר.
פנה בא לשמחה האיטלקי לבקשם להנחות שגריר איטליה בטוניס להודיע לשלטונות טוניסיה כדלהלן: ממשלת ישראל הגיבה בסבירי לאמגר הפגישה של הנשיא בורגיבה. שמנו לב לעמדות שהביע הנשיא בורגיבה בעיתון איטלקי ועיתון צרפתי. ידוע שבין עמדות ישראליות ועמדות ערביות יש פער רביגרדים. דווקא משום כך יש הכרח, ערך ותועלת בהידברות ומו"מ ללא תנאים מוקדמים. אנו מוכנים לקיים פגישה בין הנשיא בורגיבה לבין רוהם ישראל.

מרדז

רוהם סנכל אלון דיין מ/מנכל סמנכל אירופה א' מזת חקר אלגום רם אמן

חד/רב

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס

בלתי מסווג

[illegible] ישראל

אל: המשרד
מאת: פריס

מס' 401
נשלח: 011043 יוני 73

בהול

לשכת שר החוץ- מעת.

היום בפיגארו משליחם המיוחד בטוניס

SERGE BROMBERGER TACHAT HAKOTERET: '' M.BOURGUIBA PRECISE LES CONDITIONS D'UN DIALOGUE QU'IL POURRAIT AVOIR AVEC LES ISRAELIENS.

UBETAT HAKOTERET

'' UN PEUPLE AYANT DES DROITS''

IL IMPORTE TOUT D'ABORD DE SIGNALER , COMME JE L'AI DU RESTE PRECISE AU CORRESPONDANT DU CORRIERE DELLA SERA QUE JE N'ENTENDAIS PAS PARLER AU NOM DES PAYS ARABES NI EN CELUI DES PALESTINIENS. NI LES UNS NI LES AUTRES NE M'ONT MANDATE A CET EFFET.

JE PEUX CEPENDANT EMETTRE UN POINT DE VUE, INDIQUER UNE ORIENTATION, SUGGERER UN PROCESSUS DONT IL POURRAIT SORTIR , J'EN SUIS PERSUADE , UNE SOLUTION ACCEPTABLE PAR LES PARTIES EN CAUSE, PALESTINIENS Y COMPRIS.

QUANT A L'OFFRE QUE FAIT LE MINISTRE ISRAELIEN DES AFFAIRES ETRANGERES DE ME RENCONTRER, JE REPONDS QU'UNE TELLE RENCONTRE NE SAURAIT DEBOUCHER SUR UN RESULTAT POSITIF QUE SI LES INTERLOCUTEURS SONT PREALABLEMENT D'ACCORD SUR UNE PLATE-FORME A PARTIR DE LAQUELLE ILS PEUVENT UTILEMENT DISCUTER.

CETTE PLATE-FORME -- JE L'AI NETTEMENT DEFINIE DANS L'INTERVIEW AU QUOTIDIEN MILANAIS- COMPORTE DEUX ELEMENTS ESSENTIELS:

1. CONSIDERER LES PALESTINIENS NON COMME UNE POIGNEE DE REFUGIES MAIS COMME UN PEUPLE AYANT DES DROITS NATURELS ET LEGITIMES SUR LA TERRE DE PALESTINE.

2. ET PAR VOIE DE CONSEQUENCE ACCEPTER LES TERMES DE LA RESOLUTION VOTEE PAR L'O.N.U. EN 1947 SUR LE PARTAGE DE LA PALESTINE SELON LE TRACE ETABLI PAR L'ORGANISATION INTERNATIONALE ELLE-MEME.

SI DONC LE GOUVERNEMENT ISRAELIEN ACCEPTE CETTE BASE DE DISCUSSION, LE DIALOGUE POURRA NON SEULEMENT S'ENGAGER MAIS ENCORE ABOUTIR A UNE SOLUTION .

CELA LE MINISTRE ISRAELIEN DES AFFAIRES ETRANGERES N'EN SOUFFLE MOT.
CE QUE NOUS SAVONS DEJA DES IDEES DE M.ABBA EBAN JE LE TIENS DU PRESIDENT SENGHOR, MEMBRE DE LA COMMISSION DES SAGES AFRICAINS QUI A DESCUTE DU PROBLEME DU MOYEN-ORIENT EN ISRAEL MEME , C'EST QUE TOUS LES POURPARLERS ONT ETE BLOQUES PAR M.ABBA EBAN QUAND IL A REFUSE DE FAIRE UNE DECLARATION DE NON-ANNEXION DES TERRITOIRES CONQUIS EN 1967.

SI M.ABBA EBAN EST TOUJOURS DANS LES MEMES DISPOSITIONS, JE NE VOIS PAS L'UTILITE D'UNE RENCONTRE AVEC LUI.

NOUS ATTENDONS QU'IL S'EN EXPLIQUE.

SERGE BROMBERGER. ---

שהח רוהם מנכל אלון דיין ס/ מנכל סמנכל מעת סהברה אירופה א' מאום א ב מזתים חקר
אלגום רם אמן תפוד אילסר מעת מבקרים ים תא
לב/יב

תיק
תוניסיה ישראל

ראיון בורגיבה לעתון "קוריירה דלה סרה"
25.5.73

ראיון בורגיבה ל"קוריארה דלה סרה" מאת שליחם המיוחד דינו פרסקובלדי בגליון 25.5.73
בכותרת גדולה על הדף הראשון בורגיבה: "אני מוכן לשאת ולתת על שלום עם ישראל"
בכותרת משנית: נשיא תוניסיה פרט שהנו מוכן להפגש ברומא או בעיר אחרת כדי לקדם המו"מ
בכז"ת – דעה שלילית על האיחוד בין מצרים ללוב – היחסים עם ערפאת והעדפתו לסאדת.

בחבילה הגדולה קרטגין, מעונו של נשיא הרפובליקה התוניסית, נראית לבנה ומבריקה בים מתנועע ירקרק. אני עובר בין שומרים שולפי חרבות וגלריה של פורטרטים בגודל טבעי של אישים בלבוש לאומי: הם כולם ה"בייס" מתולדות הארץ. בורגיבה מקבל אותי בספריה, תחת אורות הזרקורים בולט מראהו הבריא ובעל הרצון של "הלוחם העליון". ימלאו לו 70 שנה ב-3 באוגוסט. ערב ביקורו הרשמי באיטליה רצה לתת ראיון מיוחד ל"קוריארה דלה סרה". להלן הנוסח:

ש: "לפי דברי המלך פייסל שיש לקחת את איום סאדת לפתוח בפעולות איבה ברצינות המעט. אתה מה דעתך ?"

פשרות

ת: "נראה לי שמדיניות הנשיא סאדת מכוונת בד בבד לשני כוונים. לוקח בחשבון את אפשרות המלחמה ומכין את עמו צבאית והגנתית. אולם לא אבד את התקוה לפתרון הבעיה בדרכי שלום לסכסוך. משום כך כוון פעולתו הן לעבר המעצמות האירופיות והן לעבר ארצות הברית כדי לחפש פשרות מכובדות שתאפשרנה לו לעשות השלום מבלי לפגוע בגבו ומבלי לוותר על חלק מאדמתה המצרית. מצב הדברים עדין. במקרה של כשלון למאמצים לפתרון בדרכי שלום, מלחמה או מעשי יאוש אפשריים. איפה שהצדק מוזנח לא יכול השלום להיות יציב. זאת אני חוזר ואומר בשיחותי עם המנהיגים האמריקניים. ארה"ב עוזרת לישראל ..ו מנצלת את הדבר להכפיל תוקפנותה נגד ארצות ערב. לדעתי יש לקיים מאזן מסוים (של כח) כדי לאפשר לישראל להתקיים. אך ישראל משתמשת בו ביסוד למדיניות סיפוח של שטחי הכבושים. אינה מוותרת על כבושיה ואיננה מכבדת החלטות מועב"ט. תמיד תמכתי ברע במיעוטו שהוא חלוקת ארץ זו (פלסטינה) מכורת שני העמים ניצים. ברור שפתרון זה נגוע מאי צדק, אולם אפשר לומר שהוא נקבע ע"י העצרת הכללית האו"ם. מחד יעשו הפלסטינאים קורבן ומאידך יצמצמו הישראלים את ימרותיהם תמורת השלום לא רק עם הפלסטינאים אלא עם עמי ערב. כיום נוהגים להרגיש ולחשוב שלא קיים עם פלסטינאי אלא רק פליטים ומדינה ישראלית אחת. דבר זה דוחף צעירים ערבים פלסטינאים לפעולות שגינונו לחובה שכולנו הבענו צער עליהן, אך ניתנות להסבר באופן שכל בעל רגש כבוד אנוש צריך להבין."

ש: "האם הנך חושב שיש להכיר בצעירים אלה כבנציגים של העם הפלסטינאי ?"

ת: "כן. יש ארגון אחד שבראשו נשיא המקבץ ארגונים שונים. אני חושב שבמו"מ עם ראש ארגון זה ניתן יהיה לשנות הרבה דברים בהתנהגות הפלסטינאים. הדבר שמיאש אותם זה שהינם מוזנחים על ידי המעצמות הגדולות ובעיקר על ארצות הברית. הם פליטים שניתן להם די כדי לא למות ברעב, אולם על פלסטינה ועל העם הפלסטינאי אין מדברים"

ש: "האם אתה מסכים עם סאדת שהציע אשתקד להקים ממשלה פלסטינאית ?"

ת: העיקר הוא שלפלסטינאים יהיה מישהו שיוכל לדבר בשמם, עם מי שאפשר יהיה לקיים מגע יש לחזק (בקרבם) את "היונים" אלה המדברים על שלום. נדמה לי שבשיחות עם הפלסטינאים תבחין שהם מאד מפותחים ושהנם מוכנים לעשות הרבה למען השלום. הדבר תואם את האינטרס הישראלי שלא תהיה עוד תחת איום פלישה של המון של מאה מיליון ערבים. הדבר גם תואם את האינטרס האמריקאי שלא נשכרת בכלום בהיותה נחשבת כאויב מספר אחד של הערבים ולו גם בשביל ענין הנפט במזרח הקרוב. ועבור הפלסטינאים יהיה זה הרע במיעוטו, כי יקבלו חזרה חלק מאדמותיהם באשר כיום הם מוחזקים על ידי אותם ערבים."

חצי מאזן

ש: " האם הנך סבור שהזמן פועל לטובת או נגד ישראל ?"

ת: "בעוד מאה שנה יהיו הערבים עוד שם וגם אמריקה. אם לא יושג שלום, תהיה עוד מחוייבת לתת נשק. באשר לישראל תצטרך להקדיש מחצית מאזנה למלחמה, וארגן מדי פעם משלחות עונשין לביירות או לירדן ותהיה תמיד במצב מלחמה סמוי."

ש: " אם ישראל לא תוכל להשאר לעולם ראש גשר בעולם עוין, האם אינך סבור שיכולים הערבים לנצל לקידומם הם את הטכנולוגיה הישראלית ?"

ת: " הטכנולוגיה הישראלית מפותחת, אני יודע. הישראלים הנם כמונו הערבים, צאצאי אברהם. הננו בני דודים, אולם הם תסכלו את הפלשתינאים במולדת ולאחר מכן הקליבו את הערבים בהשפטם בכח."

ש: "התנועות הפלשתינאיות מתימרות להקים, במקום ישראל, מדינה בה שתי הקהילות תוכלנה לחיות אחת לצד רעותה. האם לא נראה לך רעיון זה בבלתי מעשי ?"

ת: פתרון כזה אינו בטל. בהתחלת הקהילה היהודית והקהילה הפלשתינאית תוכלנה לחיות על אותו שטח וגם לשתף פעולה אולם בצורה של שתי מדינות נפרדות. יותר מאוחר, בהמשך שיתוף הפעולה, תוכלנה ליצור קונפדרציה, מדינה אחת, חילונית, ללא ציונים."

ש: " האם אתה מאמין בפתרון צבאי ?"

ת: " במקרה של מלחמה הערבים אולי יזכו בהכרעה, אולם ישראל תמשיך לחיות בפחד המלחמה והערבים. זה לא פתרון."

ש: " גם בקרב הממשלות הערביות ישנם "נצים" ו"יונים". מה דעתך על המדינות הערביות המנבאות פתרון צבאי ?"

ה"יונים"

ת: " מרבית ארצות ערב הנן "יונים". ברור שיש להתחשב בכל הצדדים הנוגעים. אולם הנני משוכנע שמצרים השתנתה בהרבה מאז ועידת חרטום (זו של שלושת הלאווים: לא מו"מ, לא הכרה ולא שלום). מצרים מוכנה כעת להכיר בישראל."

ש: " ולוב ? ואלג'יריה ?"

ת: " ישנן מדינות הגובלות עם ישראל ומדינות רחוקות. אם המעוניינים מסכימים אין אנו מבקשים יותר."

ש: " האם הנך סבור שארצות השוק האירופי תוכלנה לשחק תפקיד במז"ת ?"

ת: " תפקידם הוא לקרב ולהביא לדיון את האמריקאים, הישראלים והפלשתינאים. גם בישראל ישנם "יונים"."

ש: " אך היוזמה לפגישה צריכה לבוא מאמריקה או מאירופה ?"

ת: " אירופה יכולה ללחוץ על ארה"ב בדרישה להתערב."

5/..

ע..

ש: "מה דעתך מהרעיון שבים התיכון יוכלו להפליג רק ציים מזרח תיכוניים ?"

ת: " נוכחות הציים של מעצמות העל נובעת ממצבים שונים. הצי השישי האמריקני בא בתוצאה מההסכם האטלנטי כדי להגן על הצד הדרומי של אירופה. הצי הסובייטי בא לים התיכון בתוצאה מהזמנה מצרית, בגלל מלחמת 1967 והסכמים שנוצרו לאחר מכן."

ש: " אם כן הנך מבקש לא את ההרחקה אלא נוכחות פעילה יותר של ארה"ב במזה"ת, הלא כן?"

ת: "אם אמריקה תצליח להשליט את השלום במזה"ת תהיה נוכחותה חשובה."

ש: " אתה סבור אם כן שפתרון כלשהו צריך להקבע על ידי הגדולים?"

ת: "קביעה כן אולם בעדינות רבה, המדובר במו"מ. אמריקה התדיינה עם ויאטנאם חמש או עשר שנים, גם בזמן שנהלה אתה מלחמה. תוכל כעת לשוחח עם הפלשתינאים כדי לראות מה במחשבתם. הראת שהם השתנו מאד."

ש: " ב-1 בספטמבר תוכל תוניסיה להיות גובלת עם מצרים. מה דעתך על האחדות הערבית ועל האיחוד בין לוב למצרים ?"

ת: " אמרתי כבר לקדאפי שהאחדות הערבית היא חלום. באשר לאיחוד (בין לוב למצרים) נראה לי שהוא נגד חוקי הטבע. והחברה שני העמים אינם על רמת פתוח אחת. אחודים אחרים נעשו על ידי נאצר או אחריו, אולם לא האריכו ימים. אחודים כאלה יכולים להעשות על הניר, אך כדי שיהפכו למציאות דרושים הרבה שנים ואולי מאות שנים."

ש: " מה דעתך על מהפכת התרבות שהוכרזה על ידי קדאפי?"

ת: " הנשיא קדאפי הנו צעיר מלא התלהבות ורצון טוב. הוא רוצה לשנות את הדברים ולהפעיל חלק גדול בעולם הכסף שיש לו. אולם אין לו הרבה נסיון."

ש: " במצרים סאדת שרוי בקשיים משום שאיננו יכול לא לצאת למלחמה ולא לעשות שלום. אם עכשיו גם האיחוד עם לוב יבטל האם אינך חושב שיוכל לבצע איזו שהיא פעולת יאוש?"

ת: דיפלומטיה

"איני סבור כך. מצרים זו ארץ חזקה שיכולה בהחלט לחיות לבדה."

ש: " אילו היית במקום סאדת מה היית עושה ?"

ת: " הייתי עושה את אותו הדבר. הייתי מתכונן למלחמה חדשה ובעת ובעונה אחת הייתי מתמסר לאמצעים הדיפלומטיים כדי להשיג את השלום בלי מלחמה."

ש: "אינך מאמין אם כן באזלת האפשרויות הדיפלומטיות?"

ת: "הן לא אזלו. הוא (סאדת) עשה הרבה למען השלום. אני נפגשתי אתו: הוא יהיה מוכן להכיר בישראל, לשתף פעולה עם ישראל, להתיר המעבר לאניות ישראליות דרך הסואץ."

ש: "האם הנך סבור שהמצרים מסכימים לשאת ולתת עם הישראלים?"

ת: " כן, הם יכולים לשוחח עם הישראלים. אם הם ישוחחו ישירות או על ידי מתווך, אמריקאי או שבדי, זה היינו הך."

4/..

ש: "האם הנך מאמין, במו"מ חשאי ?"

ת: "מבחינתי אני אין לי כל קשיים להפגש עם ישראלי, היינו יהודי ישראלי המבין את הצורך בשלום."

ש: " האם היית מסכים לשמש כמתווך?"

ת: " לא הייתי רוצה, משום שישנו סכון שידונו אותי לרעה משני הצדדים. אולם מבחינה מעשית אם המדובר בפגישה עם פלוני או אלמוני ברומא, באתונה, במלטה או במקום אחר אפשר לדון על כך ולהגיע להסכם בקלות. העיקר הוא להיות מוכנים להשתמש בשפת ההגיון."

ש: " מי הוא ראש המדינה הערבי שהנך מחשיבו כיום לקרוב ביותר לעמדותיך ?"

ת: " אני סבור שהנשיא סאדת הוא הקרוב ביותר."

ש: " ערפאת (נשיא הארגון למען שחרור פלסטינה היה לפחות ארבע פעמים בתוניסיה בחדשים האחרונים) האם הנך מחשיבו גם כן צד אפשרי בשיחות ?"

ת: " הוא ללא ספק צד בעל ערך רב בשיחות."

התבטאויות וראיונות

[illegible] ✓

23/73 ירושלים, כט' באייר תשל"ג

31 במאי 1973

תיקון לראיון הנשיא בורגיבה עם כתב "קורייירה-דה לא סרה" 23.5.73

הראיון כפי שפורסם במקורו (ר' דף התבטאויות וראיונות 22/73) דבר ההצעה של בורגיבה למלא תפקיד של מתווך, "תוקן" רשמית, כאילו דברי בורגיבה "פורשו שלא כהלכה"...

בהבהרה, שפורסמה ע"י סוכנות הידיעות "תוניס אפריקה", נאמר, כי "העתונאי האיטלקי לא הבין אל-נכון את משמעות דבריו של ראש המדינה".

בעקבות כך פרסמה סוכנות הידיעות את הנוסח של הקטע השנוי במחלוקת "כפי שהוקלט":

שאלה : "אך קיימת גם אפשרות לפגישות חשאיות ? "

תשובה: "אין כל מניעה לצדד בפגישות חשאיות כאלה, בתנאי שהשותף לדו-שיח יהיה ישראלי, יהודי-ישראלי, המבין את הצורך בשלום עם המדינות הערביות".

שאלה : "במקרה זה, האם תוכל למלא תפקיד של מתווך ? "

תשובה: "אהה ! מתווך ! לא הייתי רוצה להיכנס לעניינים של תיווך. אני אומר לך איך אני רואה את פתרון הבעיה. ובמה שנוגע לעניינים המעשיים, אפשר לדון בזה. העיקר הוא להיות מוכן ומזומן לשוחח ולהשתמש בשפת התבונה".

* * *

מב/סד

מחלקת החקר · משרד החוץ

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

[illegible]

אל:המשרד
מאת:רומא

ש מ ו ר
מ י י ד י

מס' 248
נשלח:311200 מאי

אל מרוז,אירופה א
מבנ חורינ
שמור

ראיונ בורגיבה לקורייארה דלה סרה.

למענ הסדר להלנ השוואה בינ שאלות ותשובות כפי שהופיעו בראיונ [illegible] בקוריירה דלה סרה ובמקביל התיקונ של xxx ת TUNIS AFRIQUE PRESSE כפי שפורסמ עי סיייצ.

שאלה לפי גירסת פרסקובלדי:האמ הנכ מאמינ במויימ חשאי.

שאלה לפי גירסת תונימ: אולמ ישננ גמ אפשרויות לפגישות חשאיות.

תשובה לפי גירסת פרסקובלדי: מבחינתי אני אינ לי כל קשיימ להפגש עמ ישראלי,היינו יהודי ישראלי המבינ את הצורכ בשלומ.

תשובה לפי גירסת תונימ: אינ כל בעיה לחייב פגישות חשאיות כאלה בתנאי שבנ השיח יהיה ישראלי, יהודי ישראלי,המבינ את הצורכ בשלומ עמ ארצות ערב.

שאלה לפי גירסת פרסקובלדי:האמ היית מסכימ לשמש כמתווכ?.

שאלה לפי גירסת תונימ: במקרה כזה האמ היית עשוי למלא תפקיד של מתווכ?.

תשובה לפי גירס ת פרסקובלדי: לא הייתי רוצה,משומ שישנו סכונ שידונו אותי לרעה משני הצדדימ.אולמ מבחינה מעשית אמ המדובר בפגישה עמ פלוני או אלמוני ברומא באתונה במלטה או במקומ אחר אפשר לדונ על ככ ולהגיע להסכמ בקלות.העיקר הוא להיות מוכנימ להשתמש בשפת ההגיונ.

תשובה לפי גירסת תונימ: או,מתווכ,אני לא הייתי רוצה להכנס לעניני מתווכ.אני אומר לכמ כיצד אני רואה את פתרונ הבעיה.כרגע אפשר היה לדונ בענינימ המעשיימ.העיקר הוא להיות מוכנימ לדונ ולהשתמש בשפת ההגיונ.עד כאנ.

ברור שההבדל היסודי הוא שבגירסה מטונימ מדובר על פגישות סודיות שיתקיימו לאו דווקא עי בורגיבה עצמו (.) = =

בנ חורינ

שהח רוהמ מנכל אלרנ דיינ משנה למנכל סמנכל אירופה א מפת הסברה מזתימ אלגומ חקר
רמ אמנ
מב/קל

חוינים-ישראל

סודי
489

ירושלים, ג בסיון תשל"ג
3 ביוני 1973

א ל: מר ד. אפק, נאו"ם

מאת: מנהלת מזת"ים

הנדון: **פייב סלים**
מכתבך מ- 29.5

שאלתי את דוד אריאל, כעצתך. לצערי לא זכר פרטים של ממש על סלים אבל הציע לי שתפנה אל הנרי טורצינר, אחיו של טורצינר, המייצג (או לפחות ייצג) אחת ממדינות אפריקה באו"ם. הוא מצוי מזה שנים בבעיות העצרת ויוכל לספר גם על סלים.

נוסף לכך הוא יהודי חם וטוב וישמח לסייע לאדם המתיצב אצלו כנציג ישראל.

ב ב ר כ ה,

י. ורד

PERMANENT
REPRESENTATIVE OF ISRAEL
TO THE UNITED NATIONS

800 SECOND AVENUE
NEW YORK, N. Y. 10017
OXFORD 7-5500

29.5.73

סודי
אישי

אל : גב' יעל ורד, מנהל מזתים

מאת : נאום

יעל שלום רב,

הנדון: טייב סלים

רצ"פ רשום קצר של תולדות חייו. לצערי, במשלחת ובקונסוליה כאחד, לא שרד אחד מהדור "שידע את טייב סלים".

הנ"ל שרת כאן בשנים 62-67 ואנו כולנו באנו ב-68. גם התיקיות אינן קיימות מאז ההלפנו משכננו. (אגב ש. רוזן שייך לדור שהיה צריך לדעת משהו עליו).

אם אינני טועה שמעתי משהו אודותיו מפי מיודענו דוד אריאל שכהן כאן בשנים של סלים ועסק, בין היתר, בשאלת יהודי ערב. מציע להתענין אצלו.

בכל זאת, אשתדל להודיעך אם אעלה משהו בחכתי.

בברכה,

דוד אפק

Visiting Prof. of Educ. at Univ. of Judaism, L.A., Calif. 56-
57; mem. Research Board Leo Baeck Inst. of Jews from
Germany; mem. Board Ihud Organisation for Jewish-Arab
co-operation; mem. Board Religious Youth Village; co-
Editor Pedagogical Encyclopaedia (Hebrew), Israeli State
Prize for Educ. 67; Buber-Rosenzweig Medal 69.
Publs. *Ranke und Hegel* 29, *Das Werturteil im Geschichtsun-*
terricht 31, *Bialik* 35, *Educational Meaning of Socratic Irony*
(Hebrew) 49, *Pioneers of Social Education—Pestalozzi and*
Korczak (Hebrew), *The Teaching of Pestalozzi* 53 (Hebrew),
Jewish Adult Education in Nazi Germany as Spiritual
Resistance, Franz Rosenzweig's Position in the History of
Jewish Education (Hebrew), *Freud the Jew* (Hebrew, Ger-
man and English), *Martin Buber and the Faith of Judaism*
(Hebrew), *Martin Buber and German Jewry* (English) 58,
Aims of Secondary Education in Israel (Hebrew) 61,
Brücken (Collected Essays—German) 65, *M.* [illegible]*er's*
Correspondence (German, with G. Schaeder) 71.
35 Ben Maimon Avenue, Jerusalem, Israel.

Slaoui, Driss; Moroccan politician and banker.
Minister of Commerce and Industry 59-61; Dir. of Royal
Cabinet March 62; Minister of Public Works July 62-Jan.
63; Minister of Finance Jan. 63-Aug. 64, of Nat. Economy
and Agriculture Nov. 63-Aug. 64; Gov. Banque du Maroc
(Central Bank) 64-68; Minister of Justice 68-69; Dir.-Gen.
Cabinet Royal Feb. 69-.
The Royal Cabinet, Rabat, Morocco.

Slim, Taieb; Tunisian politician and diplomatist; b. 1914;
ed. Tunis Lycée and Univ. of Paris.
Member Néo-Destour Party, detained 41-43; Arab
Maghreb Bureau, Cairo 46-49; Head, Tunisian Office,
Cairo 49, established Tunisian offices, New Delhi, Djakarta,
Karachi; Head, Foreign Affairs, Presidency of Council
of Ministers 55-56; Ambassador to U.K. 56-62, also
accredited to Denmark, Norway and Sweden 60-62; Perm.
Rep. to UN 62-67, concurrently Amb. to Canada; Minister,
Personal Rep. of the Pres. 67-70; Amb. to Morocco Oct. 70-.
Tunisian Embassy, Rabat, Morocco.

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז-1957

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

סודי

אל: המשרד
מאת: נ"י יורק
נשלח) 012000 יוני 73

תע׳, תוניסיה ישראל

סודי .
מאומ ב דע רומ.
מקסטאדלו ב 1/6:

בתחילת מאי שמעו האיטלקימ מהטוניסימ כי בורגיבה רוצה לקדמ רעיונ הקמ ו
מדינה פלשתינאית וכי נקודת המוצא שלו היא תכנית החלוקה של האומ מ 47
בדווח מ 24/5 מסופר כי המזכל הטוניסי לענינימ מדיניימ
אמר לאיטלקיימ שדברי בורגיבה בראיונ עמ קורירה דה לה סרה ממילאנו
שהתפרסמו ב 23/5-- כי הוא מוכנ לדבר עמ כל יהודי ישראלי היכול כתב נ
את הצורכ מולומ אינ לפרשמ כהצעה לתורה אלא כ AFFIRMATION THAT
MUST BE SEEN IN A WIDER FRAMEWORK .

המנכל המדיני הטוניסי הוסיף כי בהזדמנויות אחרות הצהיר בורגיבה
הצהרות דומות (ההיינו לדברי קסטאדלו ,כי הוא מוכנ לדבר עמ ישראלימ)
שיש לפרשנ כנסיונ להזיז הדברימ ובמיוחד לעורר דעת הקהל הבינלאומית .
המנכל הטוניסי הוסיף כי בורגיבה רוצה לנסוע לוושינגטונ ולנסות
לשכנע הנשיא ניכסונ בצורכ להקימ מדינה פלשתינאית הגובלת עמ ישראל
בגדה המערבית .מהדווח לא ניתנ להסיק מתי מתכוננ בורגיבה לנסוע
לוושינגטונ.
גורדונ.===

שהח רוהמ מנכל אלון דיינ משנה למנכל סמנכל מאומ א ב מצפא איר א רמ מ חקר
אלבומ רמ אמנ
לב / מם.

מברק יוצא

משרד החוץ

מחלקת הקשר

בלתי מסווג

תיק תלגרמות ישראל

אל:וושינגטונ
מאת:המשרד

סמ-370
נשלח:281700 מאי 73

רגונ. ראיונ בורגיבה.

1. להלנ עיקר דברי הצעתו לעתונ ״גורייירה דה לה סרה״ ב-23.5.73.

א. ש: האמ, לדעתכ, אפשרי מומ סודי?

ת: במה שנוגע לי אינ לי שומ קושי להפגש עמ ישראלי, ז״א יהודי ישראלי, המבינ את הצורכ בשלומ.

ש: האמ היית מוכנ להיות מתווכ?

ת: לא הייתי רוצה, כי קיימת סכנה ששני הצדדימ ידונו אותי לחובה, אכ מעשית, אמ מדובר בפגישה עמ אישיות זו או אחרת, ברומא או אתונה, מלטה או במקומ אחר - ניתנ לדבר על ככ ולהסכימ בנקל. החשוב הוא להיות מוכנימ להשתמש בשפה של הגיונ.

ב. בהבהרה שפורסמה ע״י סוכנות הידיעות ״יתונים אפריקה״, נאמך, כי ״העתונאי האיטלקי לא הבינ אל נכונ את משמעות דבריו של ראש המדינה״, בעקבות ככ מפרסמת סוכנות הידיעות את הנוסח של הקטע השנוי במחלוקת, ״כפי שהוקלט״:

ש: אכ קיימות גמ אפשרויות לפגישות חשאיות?

ת: אינ כל מניעה לצדד בפגישות חשאיות כאלה, בתנאי שהשותפ לדו-שיח יהיה ישראלי, יהודי-ישראלי, המבינ את הצורכ בשלומ עמ המדינות הערביות.

ש: במקרה זה, האמ תוכל למלא תפקיד של מתווכ?

ת: אהה! מתווכ! לא הייתי רוצה להכנס לענינימ של תיווכ . אני אומר לכ, איכ אינני רואה את פתרונ הבעיה . ובמה שנוגע לענינימ המעשיימ, אפשר לדונ בזה. העיקר הוא להיות מוכנ ומזומנ לשוחח ולהשתמש בשפת התבונה.

2. תרגומ כל הראיונ יגיעכמ בדיפ. הקרוב-ראונא התבטאויות וראיונות 22/73.

חקר=

=====

שהח רוה: מנכל אלונ דיינ ממנכל
סמנכל מזתימ אלגומ חקר מאומ אב מצפא
הסברה מעת רמ אמנ .
אב-אד=

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך — עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (בטחון המדינה
יחסי-חוץ וסודות רשמיים),
תשי"ז — 1957.

מברק נכנס - מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

[illegible]

שמור

מס' 189
נשלח 251800 מאי 73

אל: המשרד
מאת: רומא

אירופה א' מאתם א ב .

הראיון של בורגיבה שהופיע בקוריירה דלה סרה של היום דוגל כשלב ראשון בהקמת מדינה פלשתינאית בתוך שטח פלשתינה המנדטורית כלומר בהוצאת תכנית חלוקה . רואה בסאדאת ובערפאת המנהיגים אשר יש לנהל המו"מ של שלום ורוצה לצרף את האמריקאים לשיחות ישירות עם ערפאת . לא מתייחס לירדן . הסכמת הפלשתינאים רוצה אם כן מובהקת .
לאור הנל ראה גם שיחתי עם דרצי שלי 188 יתכן שבנוסח המירמה הסופית של ההחלטה בדיונים הקרובים במועב"ים יהיה הדגש יותר בעניין הפלשתינאים מאשר בעניין הגבולות .

בג'ר

שהח רהמ אלון דיין מנכל סמנכל סמנכל איר א מאתו א ב מעת הסברה מצפו מזנים
חקר אלבום רמ אמן מא/רם

[illegible]

י"ט אייר תשל"ג
21 במאי 1973

2. 454 או"ם

לכבוד
מר י. איברא
מנכ"ל בית חנוך עוורים לבני ישראל
ת.ד. 925
ירושלים

א.נ.,

הנדון: אשרת בקור לחברי הועדה הבינלאומית למען העוור של האו"ם

הנני לאשר בזה קבלת מכתבך מ-25.4.73, ובהתייחס לשיחתנו הטלפונית בנדון הריני להודיעך כי אין מניעה לכך שתשוגר הזמנה אישית למר מוחמד רג'י מטוניס, כפי שהוא מבקש.

בכבוד רב
שלמה לוי
ס/מנהל המחלקה

של/וש העתק: מנהלת מזתי"ם

סודי
אישי

ירושלים, כה באייר תשל"ג
27 במאי 1973

[illegible]

א ל: מר ד. אפק, נאו"ם

מאת: מנהלת מזת"ים

הנדון: **סייב סלים**

.... רצ"ב מכתבו של שגרירנו בג'נבה המדבר בעד עצמו.

אודה לך אם תנסה להשיג פרטים מלאים על האיש, על יחסו לישראל ועל קשריו עם יהודים, אם היו כאלה.

בברכה,

י. ורד

העתק:
מר מ. ששון, סמנכ"ל
מר ש. רוסן, השגריר ב'נבה

תיק חוזר, [illegible]

סודי-אישי

מזכר (להתכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

אל: מר ב׳ אפק, נאו״ם	התאריך
מאת: המשקי, שטין, ש׳ רוזן - השגריר ג׳נבה	תיק מס׳

הנדון:

טויה סלים

רה״מ מכתבו של שגרירנו
~~האוכו~~ בג׳נבה המדבר בעד עצמו.
תנסה להשיג
אודה לך אם ~~תמסור ה[illegible]~~
~~בנוגע~~ ~~אם אפשרות~~ ~~לתת~~ פרטים
~~על~~ מוצאו של האיש, אם
יתכן ישראלי והאם קשור
עם יהודים, אם היו כאלה,
בתודה ובברכה

בדף 1010

[illegible]

נציגות ישראל
ליד המשרד האירופי של האו"ם

DÉLÉGATION D'ISRAËL
AUPRÈS DE L'OFFICE EUROPÉEN DE L'ONU

סודי

ג'נבה, טז' באייר תשל"ג
18 במאי 1973
שר/73/356

יש לזמנו
[illegible]

אל : מר מ. ששון, סמנכ"ל

מאת : השגריר, ג'נבה

הנדון : שאיב סלים

הנ"ל, אשר אם אינני טועה הינו אחיו של מונג'י סלים מי שהיה שר החוץ של תוניסיה ופעם אף נשיא עצרת האו"ם, נתמנה לשגריר ארצו כאן.

כשראש הטקס של האו"ם מסר לי על כך, הוא הוסיף: "אדם זה רוצה לשוחח" אך לא פרט במה דברים אמורים.

מעניין אותי לדעת אם איש זה קיים קשרים כלשהם עם יהודים בתקופת כהונתו כשגריר תוניסיה לאו"ם בניו יורק. הסבה לשאלתי היא לברר אם עם מינויו בג'נבה נפתחה דרך חדשה וצינור חדש אל הממשלות הערביות המעניינות אותנו. זאת לאו דוקא מהבחינה המדינית הרחבה, אלא מבחינת הצלת יהודי ערב. למשל האם סלים זה הוא אדם שאוכל להצביע עליו בשיחותי עם זדרודין?

אנא השכילוני.

בברכה

שבתאי רוזן

9, chemin de Bonvent, 1216 Genève (Cointrin) - Téléphone 34 19 74

מברק יוצא – מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז – 1957.

[illegible] תוניסיה [illegible]

סודי ביותר

אל: האג
מאת: המשרד

מס' 85
נשלח: 121300 אפריל 73

לשגריר. אישי .

1. קרסטן מזכל ICFTU היה בתוניסיה, נועד עם בורגיבה לקבל הסכמתו לנסיעת עאשור עם משלחת ICFTU . ההסתדרות אשרה הבקור בין 28.5 ל-2.6. אבר מעריכים שמעמד עאשור התחזק במידה כזאת שבורגיבה מעונין להחלישו לכן אשר הבקור. בכ"ז עדיין מפקפקים אם ישתתף .
2. אין הדבר מחייב פעולה כלשהי מצדך .

ורד

—

שהח רהמ מנכל ששון ורד/מזהים
מב/מש

מברק נכנס – מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים).

מס' 74

נשלח: 151551 מרס 75

תיק [illegible] ישראל

א ל: המשרד

מאת: האב

סודי ביותר

קדרון.

לנמען בלבד.

שלך 105.

מסרתי לידיד בצורה הבהירה ביותר.

הדגשתי סעיף 2 בשלך. הידיד ימסור הדברים כלשונם.

הוא סיכם שיתחבר שהכדור חזר לידיהם.

ברמין

שהח רוהם מנכל שטרן שק רם

חר / תב

מברק יוצא – מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך - עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז - 1957.

[illegible]

סודי ביותר

מס' 105

אל: תוב

מאת: המשרד

נשלח: 132345 מרס 73

בראון.

שלך 24.

א. השב נא שעמדתנו בעינה כשהיתה. אנו מוכנים לשוחח עם תוניסיה ללא תנאים מוקדמים כאשר כל צד רשאי להעלות כל נושא הנראה לו.

ב. לאור הדברים שנאמרו לך עליך להדגיש שכוונתנו לשיחות מתייחסת לתוניסיה ולא חוזר לא עם גורם אחר כלשהו באמצעות תוניסיה.

א. קדרון

שהח רוהמ מנכל ששון שק דמ

אב/קל

7.3.73

[illegible] תוניסיה [illegible]

[illegible] נוכח [illegible]

א ל: המזכיר המדיני לשה"ח

העתק: פ"מ המנכ"ל

מאת: משה ששון, סמנכ"ל

למברק בראון מס׳ 24

1. תשובה למברק זה מחייבת אשור שר-החוץ ואישור ראש הממשלה.

2. אבקש אישור שר-החוץ להציע לרוה"מ לאישורה התשובה הבאה:

"א. עמדתנו נשארה כפי שהיתה, היינו שאנו מוכנים לשוחח עם תוניסיה ללא תנאים מוקדמים כאשר כל צד רשאי להעלות כל נושא הנראה לו.

ב. לאור הדווח האחרון, אנו חוזרים ומדגישים עמדתנו הנ"ל תוך ציון שצריך להיות ברור שהמדובר הוא בשיחות עם תוניסיה ולא חוזר לא עם גורם אחר כלשהו ו/או בידיעתו באמצעות תוניסיה".

בברכה,

מ. ששון

מברק נכנס – מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

אל המשרד
מאת האג

מס 24
נשלח 060951 מרץ 73

מנכל ששון - אישי

הידיד בקרני ומסר שנפגש אתמול בערב עם טורקי לפי יוזמת טורקי. טורקי אמר שנפגש עם מסמודי לפני כ-10 ימים בזמן פגישת שגרירים בארצות הקהיליה. מסמודי אמר לפי טורקי שלישראל דרכים להדברות כלשהיא עם מצרים, סוריה וירדן אך הבעיה שונה לגבי הפלשטינאים. המנהיגות האחראית של הפלשטינאים נמצאת בלחץ מתמיד מצד הקיצונים ומצבה נהיה יותר קשה בזמן האחרון. לתוניסיה יחסי אמון עם מנהיגות זו. יחסים שיעמדו בסכנה במקרה ודבר המפגש כפי שתוכנן יוודע להם. מכאן יש צורך למצוא בסיס חדש למפגש. עלינו להודיעם שאנו רואים בבעיה הפלשטינאית יסוד חיוני לכל פתרון כולל ואף לתת רמז כלשהו על הדרך בה היינו רואים הפתרון לענין הפלשטינאי. טורקי הדגיש בפני הידיד שהוא מבקש שנסייע להם לסייע לנו.

הידיד לדבריו אמר לטורקי שעליו להסיק מהודעה זו שהפלשטינאים ידעו על קיום המפגש ושלמעשה תוניסיה מעונינת לשמש GO BETWEEN בינינו לבין הפלשטינאים. טורקי לא הגיב על דברים אלה. כן אמר הידיד לטורקי שהוא מתאר לעצמו רק 3 אפשרויות לתגובתנו או שלא נשיב בכלל או שנקבל הצעתם או שנחזור ונגיד שאנו מוכנים לשוחח על כל בעיה כולל השאלה הפלשטינאית. מאחר וקשה לו להאמין שנקבל הצעתם, נשארות רק שתי האפשרויות האחרות.

טורקי הזהיר אישית שיתכן ומסמודי גם יסכים לפורמולה הקודמת אך הוא טורקי איננו יודע מה תהיה תגובתו. טורקי השיב על טעוני הידיד שמה שהוא מציע אלה הם PRE NEGOTIATIONS שלמרות הכל היתרון הגדול הוא ששום צד אינו מחייב עצמו לשום דבר ושום דבר לא ייכתב בניירות.

מברק נכנס – מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך – עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (בטחון המדינה
יחסי-חוץ וסודות רשמיים).
תשי"ז – 1957.

סודי ביותר

הערכה:

ממליץ לשקולכם להשיב להם בבוא העת שאנו מעונינים בשיחה עם ממתוניסיה ולא בשיחות עקיפות עם המנהיגות הפלשטינאית וזה תוך חזרה על הנוסחה ההתחלתית, דהיינו שאנו מוכנים לשיחות על כל נושא ונושא.-----

בר און

שהח רוהמ מנכל שמרן שק רמ
חד/כר

[illegible]:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

סוקי

א.ס.

9/2

תמוז

מכון תרגום ספרות ישראל

משה היקר,

תודה על ששלחת לי בקיץ האחרון את הצלצלים פרשת אישי, והבחור שלא יבא לפועל. כאן אין כל חדש בפרשה. בקיץ ראה את שוקי בזמן האחרון והוא היה נבוך לגמרי. לא ידע להסביר למה אין לו כל תשובה. ניסה לערב את הבחורים בסיבות טכניות. היו"ר אומר לי שנדמה לו ששוקי עצמו לא מאמין בכך. אין דבר שנוי רק התרגשויות.

אני מבין לא אשמע דבר נחמה. הרגשתי האישית שמשוקי יקבל הקלים קרוב ושהאוירה בכנס תגרום השתנה. אני דמה מניח שפרשת בן-פלאח מעסיקה אותם היום יותר מכל דבר אחר ושההבטחה למפעל לא יבא דבר לפועל, לפחות בעתים הקרובים.

שלך

תיק [illegible]

סודי ביותר
53

ירושלים, כה בשבט תשל"ג
28בינואר 1973

אל: השגריר, האג

מאת: מנהלת מזת"ים

הנדון: בקור אשור

רצ"ב:

1. דיווח מדויק על בטול בקורו של אשור בישראל.

2. דיווח שגריר ארה"ב בתוניסיה על בקור ערפאת שם, המתייחס גם לפרשת אשור.

שני דוחות אלה מסייעים להבין מדוע לא בא אשור ארצה (נשאלת השאלה אם בכך בא הקץ על יוזמת תורבי).

בברכה,

י. ורד

העתק: המנכ"ל
מר מ. ששון, סמנכ"ל

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
הועד הפועל

בתשובה נא להזכיר ....
המחלקה לקשרים בינלאומיים

תל־אביב, יום ט״ו שבט, תשל״ג - 18.1.73
המען למברקים: עובדים תל־אביב. טלפונים: 261111-35
בית הועד הפועל, רח׳ ארלוזורוב 93, תל־אביב

שיחת טלפון שניה עם הה׳ י. יגול

לאחר התייעצות עם הה׳ י. בן-אהרון הודעתי ליגול כדלקמן :

1. שימסור לקרסטן הודעתנו בנוסח הבא :
   - א. אין אנו מוכנים לדון בכל תנאים שהם.
   - ב. כפי שמסר מזכיר ההסתדרות בישיבת האקזקוטיבה של ICFTU ב-25.11.72, בעת שהגיש את ההזמנה, ישראל היא מדינה דמוקרטית ופתוחה ונשמח לאפשר למשלחת לבקר בכל מקום בו ניתן לאורחים זרים לבקר.
   - ג. אנו ביקשנו שחברי המשלחת יודיעונו באמצעות ICFTU מה הם מעונינים לראות.
   - ד. אנו ערבים לבטחונו של אשור כמו לבטחונם של יתר חברי המשלחת.
   - ה. האקזקוטיבה של ICFTU החליטה לקבל הזמנת ההסתדרות לבקר בישראל. כל מי שרוצה להציע הצעה אחרת כלשהי יביא זאת בפני ישיבת האקזקוטיבה.
2. לשאלתו של יגול בענין ההודעה שרוצה קרסטן להוציא, השבתי :
   - א. אין אנו רואים כל צורך בהודעה, שכן טרם סוכם על תאריך המשלחת.
   - ב. במידה וקרסטן יחליט בכל זאת להוציא הודעה, לא נתערב בנוסח, אך אנו תובעים שני דברים :
     1. שמנוסח ההודעה יהיה ברור כי לא ההסתדרות אשמה באי-בואה של המשלחת.
     2. שהנוסח יהיה כזה שלא ניתן יהיה בעקבותיו לתאר את השתלשלות הענינים אחרת ממה שהיתה באמת.

יגול הבהיר כי קרסטן רואה את ענין המשלחת כגמור. אשור אינו מתכונן לבוא והוא רק מחפש דרך לבטל המשלחת בלי לומר זאת.

כיוון שחברים אחרים במשלחת הודיעו לקרסטן שאם אשור לא נוסע אין טעם בכל הענין ולא ובואו גם הם, אין הוא רואה מקום למשלחת.

הסברתי ליגול כי מבחינתנו המשלחת הוזמנה, האקזקוטיבה החליטה, ואין זה מסמכותו של קרסטן לבטל.

שמואל בהט

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ-ישראל
הועד הפועל

בתשובה נא להזכיר:
המחלקה לקשרים בינלאומיים

תל-אביב, יום ט"ו שבט, תשל"ג - 18.1.73
המען למברקים: עובדים תל-אביב. טלפונים: 261111
בית הועד הפועל, רח' ארלוזורוב 93, תל-אביב

שיחה טלפונית עם נציג ההסתדרות בבריסל
הח' יונה יגול

האי' י. יגול מסר כי נפגש היום במשרדו של אוטו קרסטן עם אשור והנ"ל הציג 6 תנאים להשתתפותו במשלחת האינטרנציונל :

1. ביקור בבתי סוהר בארץ אצל המחבלים השפוטים.
2. ביקור במחנות הפליטים בארץ.
3. ביקור בעזה
4. ביקור במטבד "עומר" .
5. ביקור במקומות ובכפרים בהם היו בתים שפוצצו.
6. ביקור במחנות הפליטים גם בירדן, סוריה ולבנון.

אשור הוסיף כי כל ממשלות ערב (סוריה, לבנון, מצרים, עירק ואחרות) דרשו ממנו לא להשתתף במשלחת אם לא יכובדו תנאים אלה.

י. יגול ציין כי דרישה זו באה מצד משלחת בת 6 איש מטעם ICATU וכן מצד משלחת נציגי המחבלים שביקרו אצל אשור, וזהו גם הקו שנוקטת ממשלת תוניסיה.

בשיחה פרטית עם קרסטן מסר אשור כי המרכז שלו התנגד לנסיעה בכ-60%-70%. בנוסף לכך כל הידידים של אשור סבורים כי אם יבוא לישראל יהרגוהו קיצונים יהודים או ערבים.

לאור כל הנ"ל מסיק קרסטן כי כדאי "לגמור את הענין" בגלל :

א. אין לקבל את התנאים של אשור ואיננו מאמין שאשור יסע.
ב. לאחר שיחה עם ויקטור פדר ברור כי אם אשור לא יסע, לא יצטרף אף הוא למשלחת וכי בתנאים אלה לא ניתן להרכיבה.

עקב חשש כי אשור ישפיע על החברים האחרים בצורה שאינה רצויה לנו, סבור יגול כי יש לפעול בדחיפות לביטול המשלחת וציין כי לאחר קבלת אישור מההסתדרות יפרסם קרסטן הודעה רשמית, המדברת על דחיית ביקור המשלחת ולא על ביטולו. ההודעה תעובד בהתאם להנחיות שתעביר ההסתדרות לבריסל.

שמואל בהט

תיק תלונות נגד ישראל

סודי ביותר

ירושלים, 19.1.73

א ל: מר חנן בראון, השגריר, האג

מאת: משה ששון, סמנכ"ל

חביב עשור ומשלחת ההסתדרות

זה עתה שוחחתי עם בן-אהרון בקשר לביקור המשלחת (עם חביב עשור). הסיכום הוא שכנראה כל הביקור של כל המשלחה הזו לא יצא, אולי, לפועל כלל.

מסתבר שלפי דרישות מפורשות של חביב עשור הוא מבקש שיבטיחו למשלחת ביקורים בבתי-סוהר, "במחנות הסגר", במקומות בהם "נהרסו ישובים" וכיוצא באלה. הוא עוד מוסיף שעל המשלחה לבקר אח"כ במחנות בסוריה, בלבנון וכו׳ וכו׳.

בן-אהרון ענה שהמשלחת באה ארצה לפי יוזמה של ההסתדרות וכאורחות ההסתדרות וכי ינהגו בהם כבאורחים בחברה דמוקרטית וכי לא יחסמו בפניהם דבר (פרט למקומות בטחוניים האסורים גם לאזרחי ישראל). בן-אהרון הודיע שאורחים אינם מתנים תנאים ושאין הוא מוכן לשום תנאי. אם כך רצונם לבוא - כי אז בבקשה, אחרת שלא יבואו. בן-אהרון הוסיף הערת-אגב שאם ישגרו משלחת לסוריה וללבנון כי אז גם הוא רוצה להצטרף למשלחת...

הרושם של בן-אהרון שחביב עשור מחפש דרך לצאת מהענין. הוא סיפר על משלחות ואישים פלשתינאים שבאו אליו ולחצו עליו וכו׳.

מכל מקום, להערכת בן-אהרון השאלה כרגע איננה אם המשלחת תבוא (בענין זה הוא מעריך שאין כל סיכוי) אלא השאלה היא כיצד לגלגל הדברים כך שהאשמה על אי בוא המשלחת לא תהיה על ההסתדרות אלא על האחרים.

כל זה רק כדי לעדכן אותך אישית לגבי המצב בו נמצאים כרגע הדברים מבלי שהדבר מחייב פעילות כלשהי מצדך.

ב ב ר כ ה,

משה

מ. ששון

העתק: שה"ח
המנכ"ל
מנהלת מז"תים

ביד

אליעזר [illegible], סמוט

[illegible], ליהשע

[illegible] לוינסון, ירושלמי

בתשובה נא להזכיר:..........

המחלקה לקשרים בינלאומיים

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ-ישראל
הועד הפועל

תל-אביב, יום טו' שבט, תשל"ב – 18.1.73

המען למברקים: עובדים תל-אביב. טלפונים: [illegible]
בית הועד הפועל, רח' ארלוזורוב 93, תל-אביב

שיחה טלפונית עם נציג ההסתדרות בבריסל
הח' יונה יגול

הח' י. יגול מסר כי נפגש היום במשרדו של אוטו קרסטן עם אשור והנ"ל הציב 6 תנאים להשתתפותו במשלחת האינטרנציונל:

1. ביקור בבתי סוהר בארץ אצל המחבלים השפוטים.
2. ביקור במחנות הפליטים בארץ.
3. ביקור בעזה.
4. ביקור במסגד "עומר".
5. ביקור במקומות ובכפרים בהם היו בתים שפוצצו.
6. ביקור במחנות הפליטים גם בירדן, סוריה ולבנון.

אשור הוסיף כי כל ממשלות ערב (סוריה, לבנון, מצרים, עירק ואחרות) דרשו ממנו לא להשתתף במשלחת אם לא יכובדו תנאים אלה.

י. יגול ציין כי דרישה זו באה מצד משלחת בת 6 איש מטעם ICATU וכן מצד משלחת נציגי המחבלים שביקרו אצל אשור, וזהו גם הקו שנוקטת ממשלת תוניסיה.

בשיחה פרטית עם קרסטן מסר אשור כי המרכז שלו התנגד לנסיעה בכ-60%-70%. בנוסף לכך כל הידידים של אשור סבורים כי אם יבוא לישראל יהרגוהו קיצונים יהודים או ערבים.

לאור כל הנ"ל פסק קרסטן כי כדאי "לגמור את העניין" בגלל:

א. אין לקבל את התנאים של אשור ואיננו מאמין שאשור יסע.
ב. לאחר שיחה עם ריקטור מדר ברור כי אם אשור לא יסע, לא יצטרף אף הוא למשלחת וכי בתנאים אלה לא ניתן להרכיבה.

עקב חשש כי אשור ישפיע על החברים האחרים בצורה שאינה רצויה לנו, סבור יגול כי יש לפעול בדחיפות לביטול המשלחת וציין כי לאחר קבלת אישור מההסתדרות יפרסם קרסטן הודעה רשמית, המדברת על דחיית ביקור המשלחת ולא על ביטולו. ההודעה תנוסח בהתאם להנחיות שתעביר ההסתדרות לבריסל.

שמואל בהט

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ-ישראל
הועד הפועל

בתשובה נא להזכיר
המחלקה לקשרים בינלאומיים

תל־אביב, יום ט״ו שבט, תשל״ג - 18.1.73
המען למברקים: עובדים תל־אביב. טלפונים: 261111
בית הועד הפועל, רח׳ ארלוזורוב 93, תל־אביב

שיחת טלפון שניה עם הח׳ י. יגול.

לאור התייעצות עם הח׳ י. בן-אהרון הודעתי ליגול כדלקמן :

1. שימסור לקרסטן הודעתנו בנוסח הבא :

א. אין אנו מוכנים לדון בכל תנאי שהם.
ב. כפי שמסר מזכיר ההסתדרות בישיבת האקזקוטיבה של ICFTU ב-25.11.72, כעת שהגיש את ההזמנה, ישראל היא מדינה דמוקרטית ופתוחה ונשמח לאפשר למשלחת לבקר בכל מקום בו ניתן לאורחים זרים לבקר.

ג. אנו ביקשנו שחברי המשלחת יודיענו באמצעות ICFTU מה הם מעונינים לראות.

ד. אנו ערבים לבטחונו של אשור כמו לבטחונם של יתר חברי המשלחת.

ה. האקזקוטיבה של ICFTU החליטה לקבל הזמנת ההסתדרות לבקר בישראל. כל מי שרוצה להציע הצעה אחרת כלשהי יביא זאת בפני ישיבת האקזקוטיבה.

2. לשאלתו של יגול בענין ההודעה שרוצה קרסטן להוציא, השבתי :

א. אין אנו רואים כל צורך בהודעה, שכן טרם סוכם על תאריך המשלחה.

ב. במידה וקרסטן יחליט בכל זאת להוציא הודעה, לא נתערב בנוסח, אך אנו תובעים שני דברים :

1. שבנוסח ההודעה יהיה ברור כי לא ההסתדרות אשמת באי-בואה של המשלחת.

2. שהנוסח יהיה כזה שלא ניתן יהיה בעקבותיו לתאר את השתלשלות הענינים אחרת ממה שהיתה באמת.

יגול הבהיר כי קרסטן רואה את ענין המשלחת כגמור. אשור אינו מתכונן לבוא והוא רק מחפש דרך לבטל המשלחת בלי לומר זאת.

כיוון שחברים אחרים במשלחת הודיעו לקרסטן שאם אשור לא נוסע אין טעם בכל הענין ולא יבואו גם הם, אין הוא רואה מקום למשלחת.

הסברתי ליגול כי מבחינתנו המשלחה הוזמנה, האקזקוטיבה החליטה, ואין זה מסמכותו של קרסטן לבטל.

שמואל בהט

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק יוצא – מסווג

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

סודי ביותר

יעל
תיק [illegible]

אל:האג
מאת:המשרד

נס'-94
נשלח:271200 דצמ 72

דחופ

בראונ.אישי.
שלכ 36.

א. נא למסור לידיד עבור חברו:

1) כמובנ שעשור יתקבל כאנ עם כל הרצונ הטוב ויסייר עם שאר חברי הקבוצה ללא אפליה. יתר על כנ נציע לו פגישות עם מספר אישים ופקידים.

2) מבקשים להפנות תשומת-לבו לערנות העתונאים בישראל שבודאי יעטו עליו. מצדנו נעשה מיטב יכולתנו שלא להביכו. הוא חופשי לומר להם מה שירצה אכ ייטיב לעשות אם ינהג בזהירות ובהתאפקות.

3) נוכח התבטאויותיו החריפות הקודמות בנושא ישראל ולאור מאמציו להעמיד ביקורו כאילו הוא במסגרת ועדת חקירה- אנו חוששים שהוא יסחפ את עצמו להתבטאויות אנטי-ישראליות ויחייב את עצמו לא רק בפומבי אלא גמ בדיווחיו.

4) מטעמים אלה נראה לנו שלא רצוי שהנשיא יקשור ביקור זה ותוצאותיו עם היוזמה הקודמת שלו. אולמ כמובנ שנכבד כל החלטה של הנשיא בנדונ. כנ נעריכ הנחיות מתאימות לעשור שלא ליצור בפומבי מצבים מביכים.

ב. לידיעתכ:

1) ביקור המשלחת כולה עומד בסימנ שאלה כתוצאה מלחצי עשור על המזכירות של I.C.F.T.U שהוציאה הודעה ובה רמז כאילו המשלחת באה לחקור. ההסתדרות כמובנ שלא תקבל גרסא זו.

2) המצב היומ הוא שהמשלחת לא תבוא לפני פברואר וגורלה ייקבע בשבוע הבא אחרי מגע נוסף מצד ההסתדרות.

3) מצדנו מתאמים הטיפול לגבי עשור עם מארחיו כאנ.

ששונ=

שהיח,רוהימ,מנכל,ששונ,רימ.
חד-אד.

מברק נכנס – מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

על לתיק

א ל: המשרד
מאת: הלג

מס' 65
נשלח: 271617 דצמ 72

מידי

שלך 94.

הידיד מסר הדברים לחברו.גם החבר שמע הבוקר על דחיה בסיפת עשור. הוא אישית ג"כ בדעה שרצוי להפריד בין שני הארועים ויפעל לכון זה.לידיעתך אעדר מהאג עד ל-3 בינואר.

בראון

שהח רוהם מנכל משרן רם
אב/יפ

מברק נכנס – מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

סודי ביותר

א ל: המשרד.
מאת: האג.

מס': 36
נשלח: 151167 דצמ. 72

מיידי

ששון, (לנמען בלבד).
תורכי שב שלשום מבירתו והתקשר אתמול עם הידיד. מסר שלאור ההתפתחות שחלה בישיבה האחרונה של ה- I C FTV והסכמת הנשיא לנסיעתו של HABIB ACHOUR הוחלט להמתין לשובו לפני שיקימו את המפגש בשוויצ. ACHOUR יגיע ארצה ב-14/1 ויחזור לבירתו ב- 21/1. באם תוצאות הבקור יהיו משביעי רצונ יתקשרו עם הידיד בינ ה-25 ל-30 בינואר לשם קביעת הסדורים הסופיים למפגש ומסירת שמות נציגיהם.

ע

תורכי הוסיפ לככ שנשיאו ומסמודי רואים באשור לנסיעת מזכל האגודים גיסטה משמעותית. תורכי הוסיפ שעשור שהוא כבנ 55. אישיות בעלת מעמד חזק וכוח, הדגיש שהוא חבר הלשכה המדינית של המפלגה.
רקעו האישי הוא פועלי ואינ לו נסיונ במדיניות חוצ.
תורכי הדגיש שהוא SELF MADE MAN ויש לקחת זאת בחשבונ.
בבירתו חוששים מהבקור ותורכי בקש את הידיד להעבירנו שיהיה חשוב מאד איכ יקבלו את עשור אצלנו, האיש חושש במקצת שנפלה אותו לרעה לעומת יתר חברי המשלחות ויהיה חשוב שיצא מהארצ בהרגשה שמקבלים אותו ברצינות למרות שאינו מוסמכ לנהל שיחות מדיניות מחייבות.
באם המפגש יצא לפועל לא יהיה עשור חבר המשלחות שלהמ אכ כאמור מיד עם שובו ידווח לנשיא ושהייח.
הערות: הידיד הורשם מתורכי שהיו לו הנחיות להדגיש בפנינו את הגיסטה המכוונת שבבקור עשור במסגרת I C.F T V , יחד עם זאת הם עצבניים למדי לגבי התנהגותו האישית של עשור בזמנ הבקור.
בינ השאר איכ יעמוד בלחצ עתונאים.
הידיד לא הורשם שדחית קביעת המפגש עד אחרי בקור עשור הוא נסיונ להתחמק אלא נובע מהעצבנות הקיימת לגבי הבקור עצמו.

בר - און.=

שהח רוהמ מנכל מ/מנכל ששון רמ
חד/דס

מדינת ישראל

משרד החוץ
ירושלים

שמור

תאריך: כ' בכסלו תשל"ג
4 בדצמבר 1972

מספר:

א ל: מר מ. ששון, סמנכ"ל

מאת: מנהלת מזת"ים

הנדון: בקור חביב עאשור בישראל

עאשור מזכ"ל UGTT _ Unin general des travallers Tunisiens
ונציג תוניסה ב ICFTU .

תחילה החרים את כנסי הארגון בטענה שזה ארגון אימפריאליסטי ציוני. בכנס שהתקיים בקיץ שעבר בלונדון הופיע ונשא נאום אנטי-ישראלי חריף מן הכתב, ואף התבלבל בכמה מקומות (כנראה שמישהו כתב לו את הנאום). גנה את ישראל על רדיפת ערבים ודכוים. בכנס האחרון של האקסקוקטיבה שהתקיים בבריסל לפני שבוע שוב תקף את ישראל.

בתשובה הציע לו בן-אהרון, לבקר בישראל. האנגלי נסה לתווך בין נציגנו לבין התוניסאי.

בסופו של דבר קבלה האקזוקטיב ההחלטה הבאה: "מקבלים הצעת מזכ"ל ההסתדרות לשלוח משלחת לישראל כאורחת ההסתדרות".

בן אהרון הזמין את עאשור שהודיע כי הוא מקבל את ההזמנה ומקווה שתתרם לשלום.

היה ברור לאנשינו שעאשור יציג המשלחת כועדת חקירה וכך אמנם עשה. אין אנשי ההסתדרות מאושרים מבקור עאשור שכן הם משוכנעים שהוא פועל בשליחות ערבית. ההסתדרות מנסה לשנות הרכב המשלחת (הוסכם על בריטניה, איטליה, צרפת, המזכ"ל הגרמני ועאשור; ההסתדרות מנסה לצרף את יו"ר האגוד האסיאני שהוא מאליזי וידיד וכן אמל"צי ואם אפשר את הניגרואני ואת נשיא ICFTU שהוא קנדי).

מר בן אהרון דווח על כך לשה"ח.

ב ב ר כ ה,

י. ורד

העתק: המנכ"ל

משה ששון
סגן המנהל הכללי - משה"ח

סודי - אישי =

~~המנכ"ל~~

מר ששון

רצ' כרטיס ביוגרפי...
על יו"ר האסיפה
הלאומית – הפלסטינית

אולי יחזר בעת הדיון.

מ.שש.
ג'. 3/XII

מא
של
סה

מ ז כ ר   30.11.72

א.ל

2.12.72

אל : מר י.אלגום, מנהל מח' החקר

מאת : מיכאל בר-יהודה

הנדון : ד"ר צאדק מוקדם - יו"ר האסיפה הלאומית התוניסאית

... לבקשתך ר"ב ביוגרפיה של הנ"ל.

בברכה,

מ. בר-יהודה

30.11.72

ד"ר צאדק מוקדם - יו"ר האסיפה הלאומית התוניסאית.

1. תאריך ומקום לידה : 1914 בתוניס (מקור המשפחה מהאי ג'רבה).

2. השכלה : בעל תואר ד"ר לרפואה. את לימודיו התיכוניים סיים בגמנסיה "קארנו" (LYCÉE CARNOT) בתוניס, ולימודי רפואה גמר באוניברסיטת פאריס. בסיום לימודיו חזר לתוניס וב-1940 היה רופא בבי"ח "צאדיקי" בתוניס.

3. עברו הפוליטי : התחיל עוד בעת לימודיו בפאריס עת כהן כנשיא "אגודת הסטודנטים הצפון אפריקאים" בד בבד עם פעילות בתנועה הלאומנית התוניסאית.

1934 - חבר מפלגת הניאו דסטור;
1952 - יו"ר הלשכה המדינית של מפלגת הניאו דסטור, אותה ייצג "בועידת ה-40" שמונתה ע"י הביי של תוניס לבחון ההצעות לרפורמות הצרפתיות המתוכננות להענקת אוטונומיה פנימית לתוניסיה
1952 - 1953- מורחק לדרום תוניסיה ע"י הצרפתים ומאז חבר הועד המרכזי של "הלשכה המדינית" של המפלגה;
1954 - 1955- שר המשפטים בממשלה העצמאית הראשונה בראשותו של טאהר בן עמר;
1955 - 1956- שר הבריאות;
1956 - 1957- שגריר בקהיר;
1956 - 1959- ציר באסיפה המחוקקת;
1957 - 1962- שר החוץ בממשלת בורגיבה;
1962 - 1964- שגריר בפאריס (קודמו בתפקיד חביב בורגיבה-הבן);
1964- נבחר ליו"ר האסיפה הלאומית;
7/6/67- נסע לקהיר בלווית הגנרל שארבי;
12-13/6/67- נסע בראש משלחת לקהיר עם אגרת אישית מבורגיבה לנאצר (האגרת הדגישה הסולידריות המוחלטת בין שתי הארצות).
נוב.-דצמ.1971 - סרב להכלל בממשלת נוירה בגלל התנגדות בורגיבה לפלג הליברלי של מפלגת הדסטור והתפטר מהלשכה המדינית במחאה על מינוי יורש ע"י הנשיא אך ממשיך לכהן כיו"ר הפרלמנט ולהשתתף בישיבות הועד המרכזי של מפלגת הדסטור.

4. דעותיו הפוליטיות : משתייך לפלג הליברלי הקיצוני במפלגת הדסטור שבראשו עומד אחמד מסתירי (לשעבר שר פנים) הדורש ליברליזציה יתרה במוסדות השלטון והמפלגה. דעות אלה זכו בתמיכת מרבית חברי ועידת המפלגה שהתקיימה באוקטובר 1971.

5. תאור וקווי אופי : גבוה וממושקף. איש חביב דיסקרטי ולא מחפש פרסומת. מוגדר יותר כאיש עבודה מאשר דיפלומט או פוליטיקאי. קר מזג (במקור NONCHALANT) תכונה שהיא אופינית לבני ג'רבה. כרופא במקצועו שמר על תכונה של בעל מבט בוחן.

* * *

[illegible]

8 נוב' 1972

850 - 73

הנדון: צדוק מוקאדם - יו"ר האספה הלאומית התוניסאית

[illegible]

1. יליד 1914, בוגר הפקולטה למדעים במונטפלייה ולרפואה בפריס; בעל תואר דוקטור לרפואה. חבר מפלגת הנאו-דסטור מיום היווסדה (1934); מאז 1952 חבר הועד המרכזי והביורופוליטיק שלה.

2. מאז 1964 מכהן כיו"ר האספה הלאומית, בה הוא מייצג את האי ג'רבה. עד קבלת תפקיד זה, שימש כמזכיר מדינה למשפטים (1954-55) ולרפואה (1955/56); שגריר ארצו למצרים (1956/57) ולצרפת (1962-/64) וכן כמזכיר מדינה לענייני חוץ (1957-62).

3. צדוק מוקאדם נמנה על חברי האגף הליבראלי במפלגה, בראשותו של אחמד מסתירי (שר הפנים לשעבר), הדורש יתר ליבראליזציה במוסדות השלטון והמפלגה. דעותיהם זכו בתמיכת מרבית חברי קונגרס המפלגה (אוק' 71), מאחר ובורגיבה סרב ליישם את החלטות הקונגרס, התפטר (נוב' 71) מוקאדם מחברותו בביורופוליטיק של המפלגה.

4. למרות התבטאותו הפוליטית המנוגדת לזו של בורגיבה, ממשיך צדוק מוקאדם לכהן כיו"ר הפרלאמנט ולהשתתף בישיבות הועד המרכזי של המפלגה הדסטוריאנית התוניסאית.

בברכה,

תיק תוניס

שמור

כ' בכסלו תשל"ג
4 בדצמבר 1972

א ל: מר מ. ששון, סמנכ"ל

מאת: מנהלת מזת"ים

הנדון: בקור חביב עאשור בישראל

עאשור מזכ"ל UGTT - Unin general des travallers Tunisiens
ונציג תוניסה ב ICFTU.

תחילה החרים את כנסי הארגון בטענה שזה ארגון אימפריאליסטי ציוני. בכנס שהתקיים בקיץ שעבר בלונדון הפעם ונשא נאום אנטי-ישראלי חריף מן הכתב, ואף התבלבל בכמה מקומות (כנראה שמישהו כתב לו את הנאום). גנה את ישראל על רדיפת ערבים ודכוים. בכנס האחרון של האקסקוטיבה שהתקיים בבריסל לפני שבוע שוב הקף את ישראל.

בתשובה הציע לו בן-אהרון, לבקר בישראל. האנגלי נסה לתווך בין נציגינו לבין התוניסאי.

בסופו של דבר קבלה האקזקוטיבה ההחלטה הבאה: "מקבלים הצעת מזכ"ל ההסתדרות לשלוח משלחת לישראל כאורחת ההסתדרות".

בן אהרון הזמין את עאשור שהודיע כי הוא מקבל את ההזמנה ומקווה שתתרם לשלום.

היה ברור לאנשינו שעאשור יציג המשלחת כועדת חקירה וכך אמנם עשה. אין אנשי ההסתדרות מאושרים מבקור עאשור שכן הם משוכנעים שהוא פועל בשליחות ערבית. ~~ההסתדרות~~ מנסה לשנות הרכב המשלחת (הוסכם על בריטניה, איטליה, צרפת, המזכ"ל הגרמני ועאשור; ההסתדרות מנסה לצרף את יו"ר האגוד האסיאני שהוא מאליזי וידיד וכן אמל"ט ואם אפשר את הניגרואני ואת נשיא ICFTU שהוא קנדי).

מר בן-אהרון דווח על כך לשה"ח.

ב ב ר כ ה,

י. ורד

העתק: המנכ"ל

30/10

לר"ה

חן הלנוניסאי

משה היקר,

קבלתי אתמול את המכתב הר"ב מצ'קי שטופר. כפי שנראה מדובר בנושא הא"ט שאותו העלו כמה מבקרים לאחרונה.

משיחות שקיימתי אני מבין שנטפל דרך צי"ר בא"פ בנושאים אחרים, פרט לנושא הנוכחי. דברתי עם משה זה וביקשתיו לא לטפל בנושא בשלב זה, אך יתכן ובדרך גם ויגיע מספק לקחת שלום עם צ'קי שטובר ואולי עם שמחה על מנת שהמגע ינוחו לענין לע"ע. אני בין פה ובה אהיה בקשר עם זו. באופן קבוע ואין לי ספק שלגבי נושאו זה יעלה בסופו של דבר בשיחות בינינו.

שלך

25.10.72

אישי

אל : מר משה אלון, שגריר ישראל, בריסל

מאת : מנהל רשות ההשקעות

למשה שלום רב,

לפני קצת יותר משנה נפגשתי כאן בארץ, לפי המלצת השגריר בהולנד דאז, עם ד"ר מקס וייסגלס, חבר ההנהלה הראשית של Unilever. איש זה אשר לפני כניסתו ל- Unilever היה פקיד בכיר במשרד המסחר והתעשיה ההולנדי, מיצג לפי מיטב ידיעתי עדיין את הולנד במספר ועדות בינלאומיות-כלכליות.

בפגישה זו ביקש ממני ד"ר וייסגלס לבחון תגובה ישראלית לגבי רעיון שהוא הגה ואשר הסתכם בכעין תכנית מרשל אירופאית לסיוע מאסיבי של המדינות מסביב לים התיכון. משום מה חשבתי אז שהאיש היחידי אתו ניתן להתיעץ על רעיון זה הוא ד"ר יעקב הרצוג ומאחר והאחרון היה אז מאושפז בבית חולים ונפטר זמן קצר לאחר מכן, לא דברתי על הנושא עם אנשים אחרים.

לפני כשבוע שוחחתי על הנושא עם משה דיניץ ולאחר שמיעת תגובתו הייתי מעונין לשמוע ממך חוות דעת על הנושא.

בקוים כלליים היתה מחשבתו של ד"ר וייסגלס כדלקמן:

1. ארצות השוק המשותף הן בשלות, לפי הערכתו, להחלטה על תכנית סיוע רחבת מימדים למדינות מסביב לים התיכון כולל המדינות במזרח הקרוב.

2. אם כי לפי הבחנתו אין להניח שבתכנית כזאת תהנה מדינת ישראל מסיוע חומרי מאסיבי (וזה לאור העדיפות שתקבע למדינות בעלות רמת חיים נמוכה יותר), ניתן לכוון את הדברים כך שישראל תשמש כלי חשוב לביצוע הסיוע.

3. כדי להגיע לניצול אופטימלי של אפשרויות ישראל לשמש כלי כזה, רצוי שתכנס לתמונה מראשית הכנת התכנית.

4. ד"ר וייסגלס הביע נכונות להיות אינסטרומנטלי בבירור הנושא בין חבריו במדינות השונות של הקהיליה האירופאית וכן על התפקיד שישראל תוכל למלא בביצוע במידה והיא תמומש.

5. ד"ר וייסגלס ראה בכל הרעיון הזה בעיקר דבר אשר עשוי לקרב אותנו לשלום.

2/...

מאחר ואני חייב לו למעשה עוד תשובה על עמדת ישראל לרעיונותיו, אודה לך אם תהיה מוכן להודיע לי מה אתה חושב על זה.

במידה ואתה מעוניין תוכל כמובן, בתיאום עם השגריר שלנו בהולנד, להזמינו לשיחה ולהתרשם בעצמך מאישיותו ומעמדו.

דרישת שלום חמה לעגי,

ב ב ר כ ה,

י. סטופר

העתק: ✓מר חנן בראון, שגריר ישראל, האג

מברק נכנס – מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך - עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז - 1957.

תמי
גלנוסיה ישראל

חיים היתוניות.

סודי ביותר

אישי

אל: המשרד
מאת: תאג

מס' 24
נשלח: דצמ 72 081600

אל: ששון.
הידיד הודיעני שעמיתי נמצא בבירתו כבר כשבוע ימים וביקש להודיעו שיחזור ב-14 דצמ.
לידיעתך.

בר ארן

מנכל ס/מנכל ששון
מב/כר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך - עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז - 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מוברק נכנס - מסווג

אל: [illegible] -

לתיוק

[illegible] - [illegible]

סודי ביותר

מס' 62

אל : המשרד

מאת: האג

נשלח: 171030 נוב' 72

מיידי

ששון - אישי.

מסרתי לידיד הדברים לפי שלך 86 ו-94.

לאחר שראה את מרדכי מסר שהוא קבל הודעתכם בשמחה והודיע לו שמאחר ואינו רוצה להבריק על הנושא יעשה מיד סדורים לראות את מסמודי אישית בשמקווה למסור לנו לאחר מכן רפת בציבותם. מרדכי מבין שאנו נעשה הסדורים הטכניים למפגש. מאחר והידיד יעדר מהולנד בין ה-28 דנא ל-3 לדצמבר יתכן ונקבל התשובה רק אחרי תאריך זה אלא באם מרדכי יראה את מסמודי לפני ה-27 דנא.

בר ארן

שהח רוהם מנכל מ/מנכל ששון רמ

מברק יוצא – מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז – 1957.

ענ' – אונסקו

א.ג. [illegible]

סודי ביותר.

אל: האג
מאת: המשרד

94.סס
בשלח 161000 ברג 72

כהרל

בראון. להלן תיקון למס' 86.

א. מקבלים הצעתם לגבי מקום המיפגש.

ב. אבל בהחלט מסכימים לייצוג פרלמנטרי כפי שהציעו.
(אין להציע דרג עבודה של פקידים).

משה ששון

תיקון לפי
הודעת כלניר
ל.א.ג.

שהח, ררהמ, מנכל, ממנכל, ששון, רמ.

מב/רת

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס

בלתי מסווג

תיאום
[illegible] מטוניסיה ([illegible])

אל: המשרד
מאת: בריסל

מס. 122
נשלח: 251253 נוב. 72

סולר הועד הפועל של הסתדרות. (העבר).

בישיבת האקזקוטיבה של האינטרנציונל של האגודים המקצועיים ,הציע בנ אהרונ לשגר משלחת לישראל כאורחת ההסתדרות לבקור ולמוד הבעיות . ההזמנה כללה גמ את נציג הערבים באקזקוטיבה מר אשור מטוניסיה . ההצעה נתמכה עי המזכיר הכללי של האיגודים הבריטים ויקטור פלד שהציע רשמית לקבל ההצעה בתנאי שנציג הערבים יודיע על הסכמתו להשתתפ בה .אשור הודיע בו במקומ שיהיה מאושר להשתתפ במשלחת מטעמ האינטרנציונל ולבקר בארצ מטעמו(של האינטרנציונל) כתרומה למענ השלומ בעולמ ולפתרונ הבעיה הפלשתינאית .

האקזקוטיבה אשרה בהתלהבות ובברכה ההצעה ונשיא האינטרנציונל הודיע על התפתחות זו כמפנה ביחסימ בינ ישראל וערב .

הצעה זו באה לאחר ויכוח חריפ ביותר בשאלת המזרח התיכונ שפתח בה הנציג הערבי אשור .

בנ אהרונ השיב לו בנאומ דרמטי שעשה רושמ גדול ולאחר הנאומ הודיע הנשיא מקדונלד שדברי הער בי היו מחוצ לסדר היומ והמזכיר הכללי של האינטרנציונל מר אוטו קרסטנ הצטרפ להסתיגות הנשיא ,והודיע על עמדת האינטרנציונל נגד פעולות חטיפת מטוסימ נגד טרוריזמ והקריא ההודעה שמסר לפני שבועיימ בנושא זה ונכללה בפרוטוקל הישיבה,ומעתה ושמש עמדה רשמית של האינטרנציונל כולו .

בנ אהרונ מבקש למסור הידיעה הנל לייקול ישראל " ולידברי ".

יגול / נציג ההסתדרות בריסל

שהח רוהמ מנכל משנה למנכל סמנכל איר א מעת הסברה מזתימ חקר אלגומ רמ סולר (בנפרד)
תא /אפ.=

מברק נכנס – מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי״ז – 1957.

למנעו בלבד **סודי ביותר**

אל: המשרד
מאת: האג

מס׳ 5
נשלח: 021005 נוב׳ 72

אל מנכל ששונ

ווייסגלאס מוסר:
טורקי בא לראותו אתמול, הוא חזר שלשום מג׳נבה שם ראה מסמודי ב-30 לאוקטובר. בקש למסור לנו הסכום הבא בשם מסמודי:
1. מעונינים בפגישה סודית בדרג גבוה שבה ילובנו הבעיות, אכ הם מבקשים שנדע שמבחינתם יעלו השאלה הפלשתינאית שבה רואים מפתח לפתרונ. יחד עם זאת אינ כל תנאי מוקדם ומקווים שהשיחות תהיינה רחבות וחפשיות ככל האפשר.

2. הם מציעים קיום הפגישה בשווייצריה אכ משאירים לנו בחירת המקום, כ״כ מבקשים לקבל מאתנו הצעות לתאריכים. מקווים שהפגישה תוכל להתקיים בהקדם.

3. הם מצפים שנציגינו בפגישה יהיו בעלי נגישות ישירה לממ׳ישראל הנהנים מאמונה המלא. הם מניחים שנשגר שניים שלושה איש. מספר נציגיהם יהיה בהתאם. היו מבקשים לקבל שמות נציגינו וימסרו לנו שמות אנשיהם (הערה: טורקי אמר שאינו יודע לע״ע במי יבחרו אכ הזכיר כאפשרות את יו״ר הפרלמנט)

2/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

סודי ביותר

4. היו מעוניינים לדעת כמה זמן אנו משערים שהשיחות ימשכו. טורקי הזכיר בהקשר זה שניים או שלושה ימים.

וייסגלאס הוסיף שטורקי מסר לו שסמודי הדגיש וחזר והדגיש שהוא בטוח שערבים ויהודים חייבים לחיות בשלום ותוך שתוף פעולה באזור גם אם זה יקח זמן רב מאד ושזהו הרוח שבה חייבים לגשת לשיחות. טורקי הוסיף לזה שהוא מקווה מאד שאנשינו שיקחו חלק בשיחות יהיו שותפים להבנות יסוד זו. טורקי גם העיר לגבי השאלה הפלשטינאית שסמודי אמר כביכול שעוד ב-1947 נקבעה ישות פלשטינאית ולמרות שהוא בהחלט מבין שהתנאים השתנו מקצה לקצה מאז הרי בעקרון זה עשוי להיות דרך לפתרון. לא השבתי לדברים אלה ובקשתי מוייסגלאס לא להכנס לשאלות ענייניות.

אודה באם תבריקו תשובותיכם לנקודות 1 עד 4.

מציע לשקולכם:

1. קביעת כינויים.
2. שבאם השיחות יתקיימו בשווייצריה לקבוע בית פרטי לקיומן.=====

בר און=

שהח רהמ מנכל ס/מנכל ששרן רמ

חד/כד

מברק נכנס - מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך - עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז - 1957.

סודי ביותר

אל: המשרד.
מאת: תאג

פס' 49.
נשלח: 131825 נוב 72.

מיידי

שרון.

ענין ורייסגלאס.

אודה על תשובתך.

בראון.

שהח מנכל מעבח לסנכל שרון.

מא/ אם

ממישראל האג

המשרד ירושלים   מיידי   סודי ביותר

בראון. אישי. לנמען בלבד. שלך 49.

א. לידיעתך האישית: לאור המזיהם אנו חושבים על איש משרד החוץ איש המוסד (שיופיע כנראה כאיש משה"ת או רוה"מ) וחבר כנסת מועדת החוץ והבטחון (חושבים על משה כרמל) במידה והם יצרפו יו"ר הפרלמנט.

ב. וכן מציעים שתודיע לידיד למסירה כדלקמן:

1. מקדמים בברכה כוונתם לקיים שיחות בדרג גבוה ומבחינתנו נתאים עצמנו אליהם הן מבחינת הדרג והן מבחינת מספר המשתתפים.

2. מאחר שלא היינו רוצים להציע הצעה שתכביד עליהם (למשל לא היינו רוצים להציע דרג שרים אם הדבר אינו נראה להם באפשרי כבר בשלב ההתחלתי) מעדיפים שהם יודיעו לנו הדרגים שלהם.

3. אנו מניחים שגם אנו נשגר שלושה אנשים אם אמנם זה המספר המוצע על ידם. אם כוונתם לדרג פקידותי גבוה נפעל גם אנו כמותם (ואמנם מתקבל על הדעה שהמפגש הראשון יהיה בדרג עבודה בכיר).

4. אם כוונתם לצרף גם דרג נבחר (למשל יו"ר הפרלמנט שהוזכר על ידם) נקדם בברכה גם מהלך זה ונסתגל אליו ובמקרה זה אנו חושבים על איש מרכזי מהכנסת בעל כישורים מתאימים.

5. באשר למועד מקדמים בברכה קיום המפגש בהקדם אולם קביעת התאריך תתאפשר אחרי שיקבע הרכב שהרי נצטרך לבדוק מעשית לוח הזמנים מבחינת עיסוקי האנשים.

2/..

14.11.72

מברק יוצא – מסווג

משרד החוץ
—
מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

אל : האג
מאת : המשרד

מס' 86
נשלח : 141830 נוב 72

מידי

סודי ביותר
בראון לגמענ בלבד.שלכ 49.

א.לידיעתכ האישית : לאור רמזיהם אנו חושבים על איש משרד החוצ [redacted]
[redacted] וחבר כנסת מועדת החוצ והבטחונ
(חושבים על משה כרמל) במידה והם יצרפו יור הפרלמנט.

ב.לכנ מציעים שתודיע לידיד למסירה כדלקמנ:

1.מקדמים בברכה כוונתם לקיים שיחות בדרג גבוה ומבחינתנו נתאים עצמנו אליהם הנ מבחינת הדרג והנ מבחינת מספר המשתתפים.

2.מאחר שלא היינו רוצים להציע הצעה שתכביד עליהם (למשל לא היינו רוצים להציע דרג שרים אם הדבר אינו נראה להם כאפשרי כבר בשלב ההתחלתי) מעדיפים שהם יודיעו לנו הדרגים שלהם.

3. אנו מניחים שגם אנו נשגר שלושה אנשים אם אמנם זה המספר המוצע [illegible]ל ידם. אם כוונתם לדרג פקידותי גבוה נפעל גם אנו כמותם (ואמנם מקובל על הדעת שהמפגש הראשונ יהיה בדרג עבודה בכיר).

4. אם כוונתם לצרפ גם דרג נבחר (למשל יור הפרלמנט שהוזכר על ידם) נקדם בברכה גם מהלכ זה ונסתגל אליו ובמקרה זה אנו חושבים על איש מרכזי מהכנסת בעל כישורים מתאימים.

5. באשר למועד מקדמים בברכה קיום המפגש בהקדם אולם קביעת המועד תתאפשר אחרי שייקבע ההרכב שהרי נצטרכ לבדוק מעשית לוח הזמנים מבחינת עיסוקי האנשים.

מברק יוצא – מסווג

משרד החוץ
מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

סודי ביותר

6. איננו רואים קושי מיוחד בקביעת המקום ואנו בודקים בהקשר זה מספר ומות הבאים בחשבון כולל המוצע על ידם.

7. בסיכום תאמר שעל סמך רמזיהם אנו חושבים על שני פקידים בכירים בעמדות אחראיות ואיש כנסת בעל מעמד מכובד מעורה ומוסמך. נודה אם יאשרו עקרון זה או יציעו שינויים ככל הנראה להם.

ג. להנחיותך: אנו מעונינים שהפגישה הראשונה תהיה בדרג עבודה ואנא נהל כך השיחות שתגיע אם אפשרי לתוצאה זו. אם תרגיש שרצונם להרחיב ולכלול דרג מדיני פרלמנטרי אין הכרח להתעקש לצמצום ואפשר להסתגל לרצונם. אם תמצא במצב שתצטרך להזכיר שמות תוכל להזכיר שמי כדוגמא בלתי מחייבת ובאשר לכרמל תוכל לתאר תפקידיו ותאמר שאנו חושבים למשל על שר לשעבר, חבר ועדת החוץ והבטחון האמון על רוהם ושחח (אולם אל תזכיר שמו משום שהוא בניויורק וטרם נועצנו בו).

ששון-

שחח רוהם מנכל נ/מנכל ששון רם
מב/סג

מדינת ישראל

משרד החוץ
ירושלים

תוניסיה-ישראל

תאריך: ט ו בחשון תשל"ג
23 באוקטובר 1972

מספר:

סודי ביותר

א ל: מר ס. ששון, סמנכ"ל

מאת: מנהלת מזת"ים

הנדון: "לבני" למברק האג מס' 77 ולשאלתך.

אין ספק שהיוזמה לא באה בשעתה מהתוניסאים, אלא מאתנו. לבני בא במגע עם מסמודי כתוצאה מיוזמתנו, כפי שתראה מן הקטעים דלהלן מדיווח שגרירנו בהאג (22.3.71):

לבני נסע לטונים ב 12.3 בראש משלחת מסחרית הולנדית. (הוא משמש כנשיא לשכת המסחר הולנד-טוניסיה). אמנם לא ציידתי אותו במשאלות ספציפיות אבל הוא ידע על העניין הכללי שיש לנו ביצירת מגע עם הטוניסאים.

ב 17.3 קיים שיחה בארבע עינים עם צלאח לדגאם שכהן עד לפני חדשים מספר כשגריר טוניסיה בהאג ומשמש עכשיו מנכל לענינים מדיניים במשרד החוץ.

לדגאם שידע על נסיונו של לבני ליצור מגע טוניסאי-ישראלי מתקופת שרותו בהאג, אמר ללבני בפגישתם ב 17 שישתדל לאגן לו פגישה עם שר החוץ מסמודי. פגישה זאת נקבע ל 17.3 אחה"צ ומלבד מסמודי ולבני נכח בה גם טורקי; השגריר הנוכחי של טוניסיה בהאג שכיהן לפני כן כמנכל לענינים מדיניים. טורקי שמע כנראה מלדגאם על מאמציו של לבני מפני שהוא הציע ללבני לנסות לקבוע פגישה עם מסמודי.

אח"כ ספר לבני על פגישתו עם מסמודי ועל השקפותיו בנושא הסכסוך , וסכם הדברים כדלהלן:

לאחר ששמע הרצאתו העיר לבני למסמודי כי התרשמותו היא שהדבר החשוב ביותר לישראל זה השגת שלום המבוסס על גבולות בטוחים ומוכרים. אבל מאחר שאין הוא שליח של ישראל ואת הרושהו רואה הוא רק בחיפוש דרך ליצירת מגע טוניסאי-ישראלי, מבקש הוא, למען היותו בטוח שהבין נכון את הדברים, לסכם בלשונו הוא את מה שאמר מסמודי. לבני קרא בפני את הסיכום הבא:

שה"ח הטוניסאי אמר שאם ישראל תסכים לדון בבעיית הפלשתינאים כנושא ראשון, יהיה מוכן ליצור מגע סודי בין נציג טוניסאי וישראלי; לבני קבל אישורו של מסמודי לפרוש זה.

./.

ב- 18.3 ראה לבני שוב את השגריר סורקי ... סורקי ספר ללבני שמסמודי העריך מאד את יזמתו בענין יצירת המגע עם ישראל. לבני הבהיר לו שוב שהוא רק משדך אבל לא מתווך.

בברכה,

י. ורד

[illegible]

[illegible]

[illegible]

מברק נכנס – מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

סודי ביותר

תיק תוניסיה
ישראל

אל המשרד
מאת: האג

מס' 77
נ שלח: 221400 אוק 72

מיידי

אל מנכ"ל - ששון
מאת בר און.

1. ווייסגלאס בא לראותני הבוקר, אמר שראה טורקי אתמול ומסר תשובתנו כלשונה. טורקי, לדברי ווייסגלאס, שמח, אך בקשו לשוב ולהפגש אתי בהקדם על מנת להבהיר שהוא רואה המגעים הנוכחיים המשך למגעי ווייסגלאס שנעשו בשמנו ב-1970 וב-1971. דהיינו שהיוזמה היא לא טוניסאית אלא ישראלית. אמרתי לווייסגלאס שנכון שהמגע הנוכחי מתנהל באותו הצנור שדרכו נסינו להביא לידי מפגש בהזדמנויות קודמות אך שאי-אפשר לתאר פניתו של ווייסגלאס ב-6 לאוקטובר השנה כיוזמה ישראלית. ווייסגלאס אמר שהוא מבין דברי ויבהיר זאת לטורקי.

2. ווייסגלאס הוסיף שטורקי אמר לי שהוא חושש שבאם המגעים ידלפו מתוך סיבה כל שהיא הרי נגיד שהם היו ביוזמת טוניסיה ודבר זה עשוי לגרום נזק נכר מאד לטוניסיה. אמרתי לווייסגלאס שזאת לא בעיתנו ושתשובתנו הברורה נוסחה דהיינו שאנו מוכנים לשיחות על כל נושא מובן ללא תנאים מוקדמים. הוספתי שזאת היא עמדתנו מאז ומתמיד. הבהרתי שמבחינתנו הכדור ממשיך להיות בידי הטוניסאים.

3. ווייסגלאס העיר שבשיחתו אתמול אמר טורקי שבשלב מסוים הוא מניח שיצטרך להפגש אתי על מנת לקבוע את ה- MECHANICS של המפגש המתוכנן.

4. אני מתרשם מהדברים הנ"ל שטורקי חושש שמא הוא אישית הרחיק לכת מדי. לאור זה נשאלת השאלה באם כלל היה מוסמך ליצור את המגע דרך ווייסגלאס. אור זאת הבהרתי לווייסגלאס שעליו להגיד לטורקי

2/...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

מברק נכנס – מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

סודי ביותר

שאינ כל אפשרות להציג את היוזמה מה-6 דנא אלא כיוזמת טורקי. הזכרתי לווייסגאלס שאני אפ לא הכרתיו קודמ לכנ ושפגשתיו בפעמ הראשונה לפי בקשתו הוא. יחד עמ זאת אמרתי לווייסגלאס שאני ער לעובדה שהמגעימ הקודמימ של ווייסגלאס עמ הטורקימ היו לפי יוזמתנו אנו.

שהח רהמ מנכל ס/מנכל ששונ

אב/יב

[illegible]

[illegible]

מברק נכנס – מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז – 1957.

סודי ביותר

א ל:המשרד
מאת:האג

מס' 78
נשלח:221735 אוק 72

מיידי

מנכ"ל - ששון.

רוייסבלאס התקשר אלי.

מסר הדברים לסורקי שלא ערער על דברי.

סורקי יסע לסובים ויודיעו לאחר מכן.

בר און

שחה רוהמ מנכל ממנכל ששון רמ
בל/יע

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

28.1.93
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

מברק יוצא – מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

3

סודי ביותר

אל: האג

מאת: המשרד

מס' 139

נשלח: אוק 72 231930

תיק תוניסיה ישראל

מיידי

בראון אישי.

הדיון על השאלה מי יזם בזמנו הרעיון איננו חוזר איננו חשוב בעינינו. תוכל לומר לריסבלאס שלא חשוב לנו כלל וכלל שהם יראו ביוזמתם הנוכחית המשך לגישושים שהיו בזמנו ביוזמתנו. וסיבלאס יכול להבהיר זאת לידידו .

העיקר שידעו שעמדתנו לפגישתם הנה חיובית ללא תנאים מוקדמים.

ששון

שהח רוהמ מנכ ל מז/מנכל ששון מזתים ר/מ

חד/כר

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק יוצא – מסווג

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

[illegible]

סודי ביותר

אל: האג
מאת: המשרד

מס': 139
נשלח: ארק 72 231950

מיידי

בראון אישי.

הדיון על השאלה מי יזם בזמנו הראיון איננו חוזר איננו חשוב בעינינו. תוכל לומר לויסגלאס שלא חשוב לנו כלל וכלל שהם יראו ביוזמתם הנוכחית המשך לגישושים שהיו בזמנו ביוזמתנו. וסיגלאס יכול להבהיר זאת לידידו .
העיקר שידעו שתשובתנו לפניהם הנה חיובית ללא תנאים מוקדמים.

ששון

שהח רוהמ מנכ ל מז/מנכל ששון מזפים ר/מ
חד/כר

220

סודי

ג' בחשון תשלג'
11 באוקטובר 1972

[illegible]

אל : אירופה ב'
מאת: הציר לונדון

הנדון: ביקור וילסון בטוניסיה

בגלל רעידת מפלגת העבודה הספקתי רק היום לשוחח עם וילסון על ביקורו בטוניסיה.

להלן הנקודות העיקריות:

על בורגיבה: הינו זקן וחלש מבחינה פיזית. אמר שמעט הזמן שנותר לו, ירצה לנצל כדי לשפר את המצב החומרי, הכלכלי והחברתי של האוכלוסיה. למעשה בכל נושא שעלה בשיחות מיד העלה בורגיבה מזכרונות העבר. לדוגמא: כשוילסון ניסה לדבר אתו על המצב במזה"ת שהתהווה עם יציאת הסובייטים ממצרים, מיד הפסיק אותו בורגיבה ושאלו אם זכור לו נאומו מ-1967 לאחר המלחמה. וילסון סבור כי האיש חי לגמר בעבר, אינו ער לנעשה כיום ולמעשה לא קולט את הדברים.

על מסמודי: רוב השיחות ובאופן בלעדי על בעית המזה"ת ניהל עם מסמודי.

מסמודי עשה עליו רושם טוב: מהון, שקול ומדבר באופן הגיוני. בין המנהיגים הערביים זהו הטיפוס האינטלקטואלי. התרשמותו של וילסון שהינו אחד המועמדים לרשת את בורגיבה. נכון שאינו המועמד היחידי, יש כנראה אחרים (וילסון לא ידע לנקוב בשמותיהם אך הוסיף שבורגיבה הבן אינו מוצלח ואינו ביניהם).

להלן הנושאים שעלו בשיחה עם מסמודי שנמשכה כשלוש שעות:

מסמודי רואה את עצמו כאחד האישים המרכזיים בליגה, הוא רוצה להפעיל השפעה טוניסאית ממתנת על הארגון בכל הבעיות כולל בעית הסכסוך.

על המגר"ב: הוא רואה בקדאפי את האיש המסוכן ביותר. השפעתו יכולה להיות רק הרסנית ומביאה לידי אסונות. האימפולסיביות שלו, שחצנותו, יהירותו וכמובן בעיקר היכולת הכספית אשר בידו - מכל אלה יצמח רק נזק לארצות ערב. השפעתו על סאדאת הינה שלילית.

בומדיין נראה כאישיות יותר שקולה, רציונאלית ותכליתית.

2/.

המצב במרוקו מדאיג אותם משום עמדתו החלשה של המלך. הוא אמנם מקוה שיצליח להחזיק מעמד. השתלבותה של טוניסיה במגר"ב הינה כמובן דאגתו המרכזית של מסמודי ולתפקיד זה הוא מקדיש הרבה זמן ומחשבה.

בין יתר שליטי ערב ציין במיוחד את המלך פייסל כאחד האישים המרכזיים אישיותו,היציבות השוררת בארצו והאמצעים הכספיים העומדים לרשותו,הופכים אותו ואת ארצו לאחד הכוחות המייצרים. בעיני עמי ערב מופיע פייסל בתדמית אבהית,דוגמת הקיסר היילה סילסי לגבי האפריקאים. יתר השליטים הערביים ובמיוחד שליטי עירק וסוריה לא זכו להערכה רבה בדבריו של מסמודי.

על יציאת הסובייטים ממצרים: סאדאת הרחיק לכת בגרשו את הסובייטים כליל ממצרים. יציאתם החלישה את מצרים מבחינה צבאית וקיים חשש שאם ובמידה יווכחו בזאת חוגים מסוימים בצבא,הדבר עלול לגרום לנסיון הדחת סאדאת והקמת משטר חדש שישוב ויהדק הקשר עם הסובייטים. התפתחות כזאת תהיה הרת אסון.

הסכסוך: וילסון טוען ש"מכר" את כל התורה שלנו למסמודי וכן טוען שהאיש התרשם מכמה נקודות שהעלה בפניו. התורה היא זו ש"מכרתי" לו כשנפגשתי אתו ערב נסיעתו. היא מתרכזת מסביב להצעת שיחות הקירבה לפתיחת התעלה,היינו: הידברות לפתיחת התעלה וההסדרים הכרוכים בזה תוך שמירה משני הצדדים על העמדות העקרוניות: מצדנו שקו הגבול הסופי חייב להיות נושא למו"מ ומהצד המצרי שמטרתם היא נסיגה טוטאלית.

המרכיב השני: פירוז השטח המפונה ופיקוח ופיטרול משותפים מצרי-ישראלי ללא הכנסת או"ם להמונה.

בשיחתו הזדקק וילסון לדוגמא הגרמנית וההודית כדי להדגים שזו היא הדרך להתקדמות. שתי הגרמניות מצליחות ליצור ביניהן מודוס ויונדי,על אף העובדה שכל אחת מהן נישארה דבוקה בעמדתה העקרונית: המערביים במחשבת האיחוד והמזרחיים במחשבה של שתי גרמניות. אשר לתיחום גבול ע"י מגעים ופיטרול משותף,הזכיר את מלחמת הודו פקיסטאן על ה- Ran of Cutch התקרית הזאת קרתה בימי ממשלת וילסון והוא עצמו מילא תפקיד בישוב הסכסוך בדרך של מגע ישיר ופיקוח ~~של~~ משותף של שני הצדדים על קו התיחום.

וילסון עוד אמר למסמודי שאיננו מעלה על הדעת שאנחנו נרד מהגולן. גם השליטה על מיצרי טיראן חיונית לנו ואין לצפות לשום ויתור בנדון,כי זהו Life Line בשביל המדינה.

לגבי ירושלים אמר וילסון שאם כי אין פה אותם השיקולים האסטרטגיים הרי ~~זה~~ ברור לו שלא נוותר על העיר המאוחדת. ברור שהובטח גישה חפשית למקומות הקדושים ובכלל הסטאטוס של המקומות הלא יהודיים יכול להיות נושא למו"מ. וילסון חזר וטען שכל הדברים נקלטו אצל מסמודי,אשר התרשם בייחוד מהמיעון לגבי פתיחת התעלה והשמירה המשותפת על ההסדר האפשרי.

3/.

הטרור: גם נושא זה עלה,אם כי בקצרה. מסמודי אישר שפנו אליהם לקלוט את המטוס הגרמני שיביא את בני הערובה ואת המחבלים. הם היו מוכנים לכך אילו היו מגיעים להסכם. כשהנושא עלה בשיחה עם בורגיבה הוא העלה את סיבלם של הפליטים וכל הסיפור הידוע לנו היטב. מסמודי אמר שהם כמובן אינם מחייבים את פעולות הטרור אך הדבר איננו תלוי בהם. וילסון אמר לו שהוא מתרשם שבין ארצות מערב אירופה מתגבשת יותר ויותר הנטיה לאחוז בצעדים מעשיים נגד אותן הארצות אשר אינן עושות את המושל עליהן בקשר לחטיפות מטוסים ופעולות טרור היוצאות משטחן. הוא הזכיר לבן שיחו שיש תסיסה בין האיגודים המקצועיים ואם הממשלות לא תצלחנה להתגבר על הבעיות התחוקתיות כי אז האיגודים יפעלו על דעת עצמם היות ואצלם הבעיות המשפטיות אינן קובעות.

בברכה,

א. רופין

העתק: מזתי"ם

מברק יוצא – מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך - עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי״ז - 1957.

~~[illegible]~~

[illegible] נכון.

[illegible]

סודי ביותר

אל: האג
מאת: המשרד

מס' 89
בשלח: ארק 72 151430

מיידי

ברארן. אישי. שלך 24. ובהמשך למברק 85 של המנכל :
תוכל להשיב לוויסגלאס שהוא מוסמך למסור לאסר כי אנו מוכנים לפגישה כמובן ללא תנאים מוקדמים. עד כאן.

ששון

שהח רוהמ מנכל רם ששון מזהים
חד/כר

סודי
2879

ירושלים, כב בטבת תשל"ב
10 בינואר 1972

אל: מר י. הדס, השגרירות, פארים

מאת: מנהלת מזת"ים

הנדון: בשיר בן יחמד

מאז הכרתי את בשיר בן יחמד ב- 1961 - אני שומעת על אפשרות בקורו בארץ. משום מה מעולם לא היה הזמן מתאים לכך.

את שליחו של ז'ן אפריק לסימפוזיונים למיניהם הכרנו, אתה ואני, בעבר ולא שבענו מהם נחת. אלה לא היו ערבים אלא צרפתים דוגמת ז'אן-פארי דה לה גורם וגי סיטבון.

כמובן אקבל בסבר פנים יפות את יעקב מאיום ואשמע ברצון את הדברים אשר בפיו.

בברכה,
י.ורד

י. ורד

העתק: מר מ. ששון, סמנכ"ל
מנהל חקר

AMBASSADE D'ISRAEL

שגרירות ישראל

סודי

210

פאריס, 29 בדצמבר 1971

תוך ישראל
ת/ניסויה

אל: מנהל מזתי"ם

מאת: הציר, פאריס

√

הנדון: בשיר בן יחמד

בהיותו בפאריס בא אלי מר יעקב מאיוס, מזכיר תנועת השלום בארץ, שיצא לסיור בארצות סקנדינביה בתמיכת המשרד. הוא סיפר לי, כי עמד להיפגש באותו יום (27 דנא) עם בעליו של "ז׳ן אפריק", בשיר בן יחמד. הסתבר לי שבשעתו הציע בן יחמד למאיוס להיות חבר ב"מועדון ז׳ן אפריק", והלה הסכים, לאחר התיעצות במשרד.

בסיכום שיחה ממושכת, שהיתה לנו בנכחות מר א. אמיר, המלצתי בפני מר מאיוס, שיבסס את שיחתו על ביקורת קונסטרוקטיבית כלפי העתון, בהצביעו על ההידרדרות היחסית מבחינתנו במאמרים, על הפער העצום בין תכנם לבין המציאות בארץ. אישרתי למר מאיוס גם שהוא יכול להציע לבשיר בן יחמד לשגר חבר מערכת שיהיה ערבי לביקור בארץ, כדי להיוכח בעצמו בנעשה.

מר מאיוס קיים שיחה של למעלה משעה ומחצה, בה השתתף גם נציג מפ"ם כאן, אלי בן-גל. סיפר לי הבוקר, שהאוירה היתה ידידותית ביותר, וכי בן יחמד שאל אותו מדוע לא התקשר עמו כשביקר באביב שעבר בפאריס. להלן עיקר הדברים שהיו בשיחה:

- בן יחמד מכיר בזכות קיום מדינת ישראל. הבעיה אינה כמה יהודים יחיו במדינה, שלושה מיליון או ארבעה, אלא של הכרה הדדית בין ישראל לבין פלסטין, ובעיקר הכרת ישראל בקיום הפלסטיני הלאומי.
- בן יחמד העריך את ההצעה (ההזמנה) לבקר בעצמו או לשגר שליח ערבי בשמו, בין אם כאורח ה- Middle-East Institute of Peace, או של תנועת השלום. עם זאת אמר, שהזמן אינו מתאים. הוא חושש שהביקור, אם יוודע, ינוצל כדי להתקיפו גם ע"י הערבים וגם ע"י הישראלים.
- השבועון ז׳ן אפריק יהיה מוכן לשגר נציג לכל סימפוזיון או מפגש, שיערך (לא בישראל) לדיון בבעיות השלום והאזור, גם אם ישתתפו בו ישראלים.

עד כאן עיקר דברי מר מאיוס. הצעתי לו, שבשובו לארץ בעוד כעשרה ימים, יתקשר אתך כדי למסור לך דו"ח. אשמח לשמוע אם יעלו בשיחתכם פרטים נוספים.

בברכה,

יוסף הדס

העתק: מר מ. ששון, סמנכ"ל
מנהל חקר
מר א. אמיר, כאן

סודי-אישי

9

פאריס, 4 בינואר 1972

תע׳
תיק ישראל תלוויזיה

ת

אל: מנהלת מזתי"ם
מאת: הציר, פאריס

הנדון: ז׳ן אפריק
(בהמשך למכתבי 210 מה-29 בדצמבר 71)

יעקב מאיוס היה אצלי, וחזר בהרחבה על שיחתו עם בשיר בן יחמד. חידש רק בדבר אחד: בסוף שיחתם אמר בן יחמד, שבדעתם להתחיל בפעילות "מועדון ז׳ן אפריק" בעוד מספר חדשים ע"י עריכת כנסים או ימי עיון, שיהיו פתוחים לחברי המועדון, אודות נושאים שונים, הנוגעים לעולם השלישי: פתוח, כלכלה, רפואה ועוד.. בן יחמד רמז, שישמחו לקבל חיזוק פיננסי למועדון, אם ימצאו עוד רוכשים של מניותיהם.

מאיוס הוא, כידוע, חבר המועדון, והשקעתו עד עכשיו היא בסך 2,000 פ"צ, אותם גייס בכוחות עצמו. שאל אם נוכל לעזור לו. אמרתי לו שיפנה אליך.

לידיעתך, בנוסף להיותו מזכיר ועד השלום הישראלי, הוא גם קשור עם מר אלוף הר-אבן, כמנהלו של Middle-East Institute for Peace

ב ב ר כ ה ,

יוסף הדס

העתק: מר מ. ששון, סמנכ"ל

סודי ביותר

תיק ישראל אוניברסיטה
[illegible] ששון

ירושלים, כ"ב בכסלו השל"ב
10 בדצמבר 1971

אל: מר אריה סיון, ראש לשכה ראש המוסד

מאת: משה ששון, סמנכ"ל

אני מצרף העתק מכתבו של מר יונה יגיל מההסתדרות למר בן אהרון בהנחה שתמצאו ענין בו.

בברכה,

משה ששון

העתק: גב' יעל ורד, מז"תים

HISTADRUT

CONFEDERATION GENERALE DES TRAVAILLEURS EN ISRAEL
GENERAL FEDERATION OF LABOUR IN ISRAEL
REPRESENTANT EUROPEEN / EUROPEAN REPRESENTATIVE

GALERIE "AGORA"
105, RUE MARCHÉ AUX HERBES
BRUXELLES 1
TEL. 11.65

71/1311
בריסל, 22 בנובמבר 1971

אל : י. בן-אהרון, מזכיר ההסתדרות.
מאת: יונה יגול, בריסל.

בן-אהרון יקר.,

הנידון: פגישה עם אחמד איוב, מזכיר פועלי הרכבת בטוניסיה.

א. איוב, הוא מזכיר פועלי הרכבת בטוניסיה (5 אלפים) סגן יושב הראש של הפדרציה הטוניסאית וחבר האקזקוטיבה, מטעם אפריקה, ב- UGTT . הוא נבחר בועידה העולמית בקיץ זה בוינה, כאשר הנציג הסינגאלי הורחק (בגלל מעשים מסויימים), וכאשר בהתאם לבקשת הגאנאים והניגרים - לא התנגדתי לצירופו של ערבי לאקזקוטיבה. איוב זה, כניגוד לטרנס, ליהי, עמו היו לי התנגשויות רבות בקונגרס בוינה, העביר אלי הודעות ע"י מתווכים, שהוא איננו שלם עם העמדה הדוגמאטית של ראש המשלחת הטוניסאית.

הוא בחור צעיר ונאה מאד, כבן 35, מדבר צרפתית רהוטה ומבין אנגלית וגרמנית. מאד צנוע בהופעתו, ואולי צניעות זו נובעת מחוסר נסיון בזירה הבינלאומית. בישיבת האקזקוטיבה של UGTT הושבתי לידו (לקול צחוקם של הנאספים) - והוא קיבל שכנוע זה בנת צחוק ובידידות. קיימנו אמש שיחה של ארבע שעות.

ב. על שאלתי, אם רצוי להוציא נושאים פוליטיים מהשיחה, ענה שאין צורך והוא מוכן לשוחח על כל הנושאים. לדבריו, מתפתחת התנועה המקצועית בטוניס בעקבות התיעוש המוגבר וביחוד ברזל ופלדה, הרחבת רשת הכבישים ותוספת קוי רכבות והגדלת הנמלים. מכאן גידולם של ארגוני הרכבות והנמלים. התחיקה הסוציאלית, שהיתה קיימת גם לפני העצמאות, מסועפת. הקונפידרציה הכללית איננה חזקה, אך האיגודים הגדולים מושפעים יותר מהדוגמה הצרפתית הצנטראליסטית, מאשר מהדוגמה הבריטית הפידיראליסטית והחלשה. יש שביתות מקומיות והסמכות בידי הנהגת האיגודים הארציים, אם כי מתייעצים עם הקונפידרציה. רמת השכר עולה על זו של אלג'יר, לדעתו, ואיננה נופלת מהרמה המרוקאית (מקום שם יש "פרוספריטי" כלכלית).

ג. הוא יודע הרבה על האיגוד המקצועי העולמי ועל ICFTU . כן ידע, למשל, היטב את תוכן הישיבה האחרונה של ICFTU ב-21 לאוקטובר (פרשת קרסטן). כמו כן ידע על המעתנו בישיבה זו ועל הויכוח שקדם לה. האוריינטציה שלהם איננה על FO , אם כי יש קשרים הדוקים. האוריינטציה הראמה את מדיניות החוץ הטוניסאית ביחס לברית המועצות, אם כי יש מגעים עם השמאל הצרפתי והאירופי ועם האיגוד הקומוניסטי העולמי. מהות הקשרים לא בוטאה.

ד. יש לו ידיעות רבות, אם כי מקוטעות, על ההסתדרות בארץ והוא מתרשם (לדבריו) מהשפעתה בעולם. הוא הוסיף, שהוא מעריך מאד את הופעותי באינטרנציונל, בגלל הנימה בלוייה=הלב והכנה, שזו, לדעתו, נימה ידידותית ומועילה לקיומו של ארגון בינלאומי מגוון. הוא לא רצה להביע דעה על פעולת ההסתדרות באפריקה ובאסיה. הוא שאל על השכר

./2..

בגדה המערבית, על ארגון מקצועי במזרח ירושלים; נהנה מאד מהסיפור על השביתה הראשונה בירושלים העתיקה במלון National Palace ועל חלקי בה, כחבר המחלקה לאיגוד מקצועי; ביקש הסבר על שני סגני השרים הערביים בממשלת ישראל; נדהם כאשר סיפרתי לו כי דיין סירב לבקשת ראש עיריית שכם לאסור על פועלים ערבים לעבוד בישראל בגלל השכר הנמוך השורר בשכם וכו' וכו'.

ה. התעניין בגולדה מאיר ומשה דיין ושמע בהנאה ובצחוק רם אניקדוטות שונות. הוא נראה אנטי = סובייטי, מבחינת המדיניות הערבית וגם מודאג מהשתרשותה של ברית המועצות באזור - אם כי היה זהיר ביותר בנושא זה.

ו. נדהמתי כאשר הודיע לי שהוא בעד קיום והרחבת קשרים עמי. עוד יותר נדהמתי כאשר לשאלתי אם אוכל לבקר בתוניס - ענה: "בהחלט,כן". שאלתי: מתי יוכל להשיג לי ויזה? ענה: יברר מיד ויודיע. הנחתי את דרכוני הישראלי על השולחן ושאלתי אם מוכן לקחת אותו ולטפל בויזה? ענה: אין צורך - תשמע ממני בקרוב...

ז. כאשר ראיתי מהלך זה של השיחה - הזמנתיו לארוחה ואליה צירפתי את נשיא האינטרנציונאל, פריץ פרכטל, וחבר האקזקוטיבה ונשיא עובדי התחבורה בבלגיה- קאסירר. בנוכחותם חזר על עניין הקשרים אתנו ועל נכונותו לסייע לביקור בתוניס. שאלתי: אם לא כדאי שהביקור הראשון של ישראלי יהיה במסגרת משלחת ה- ITF עם הנשיא פרכטל בראשה -ופרכטל מיד הצטרף לבקשה זו. איוב הבטיח תשובה, אם כי, לדעתו, הדבר אפשרי ומעשי בהחלט.

ח. הרים את הכוס לחיי ולחיי "ארצך", נתן לי ובשביל אשתי מתנה קטנה - ונפרד בחיבוקים ממש. הרושם של שלושתנו - פרכטל, קסירר ושלי - הוא : Too good to be true.

בברכה
יונה יגול
(—)
[illegible]
לבירור

העתק: ש. בהט, מנהל המח, לקשרים בינלאומיים
ח. להמן, המח' לקשרים בינלאומיים

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס-מסווג

3

שמור- אישי

מס' 24

חובר: 061150. פבר' 69.

הודפס: 061615.

אוקגלוויסק

אל: המשרד

מאת: רומא

יעל ורד . אישי.

מכתבך 1426 מה-24 בינואר . להלן הכתובת :

CONTE GOFFREDO POLIDORI
VIA DEL BABUINO 160,
ROMA 00187

ירשע.

שהח3 מנכל3 הלל ורד/ מזת

/ סא